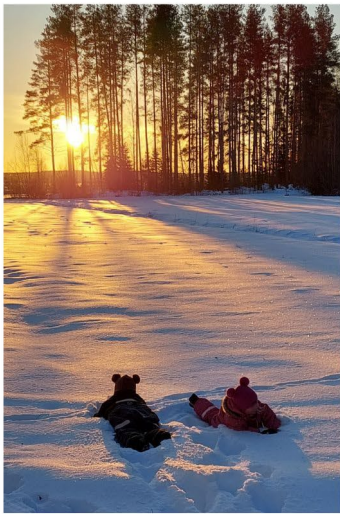

KAUHAVA

Tilinpäätöskirja 2023

Sisällysluettelo:

1.	Toimintakertomus.....	4
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1.1	Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2023.....	4
1.1.2	Kaupungin hallinto	6
1.1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	12
1.1.4	Olennaiset muutokset ja tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa.....	13
1.1.5	Kaupungin henkilöstö	20
1.1.6	Ympäristöasiat	21
1.1.7	Muut ei-taloudelliset riskit	21
1.1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.1.9	Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä	23
1.2	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	27
1.2.1	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa	27
1.2.2	Sisäisen valvonnan havainnot	28
1.3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	29
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	29
1.3.2	Toiminnan rahoitus	33
1.4	Rahoitusasema ja sen muutokset	35
1.5	Kokonaistulot ja –menot.....	39
1.6	Kuntakonsernin toiminta ja talous	40
1.6.1	Konsernirakenne.....	40
1.6.2	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	41
1.6.3	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	46
1.6.4	Konsernitiilin päätös ja sen tunnusluvut	48
1.6.5	Konsernin vakinainen henkilökunta	56
1.7	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	57
1.7.1	Tilikauden tuloksen käsittely	57
1.7.2	Talouden tasapaino	57
2	Talousarvion toteutuminen.....	59
2.1	Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	59
2.2	Käyttötalouden toteutuminen	69
2.2.1	Yleishallinto.....	69
2.2.2	Sivistystoimiala	78
2.2.3	Tekninen toimiala.....	94
2.3	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	109
2.4	Investointien toteutuminen	112
2.5	Rahoitusosan toteutuminen	113
2.6	Yhteenveto talousarvion toteutumisesta	114

3	Tilinpäätöslaskelmat	116
3.1	Tuloslaskelma	116
3.2	Rahoituslaskelma	117
3.3	Tase.....	118
3.4	Konsernitilinpäätös	120
3.4.1	Konsernituloslaskelma	120
3.4.2	Konsernirahoituslaskelma.....	121
3.4.3	Konsernitase	122
4	Liitetiedot.....	124
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	124
4.1.1	Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	124
4.1.2	Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	125
4.1.3	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	126
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	128
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot	131
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	131
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	135
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot.....	139
	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	141
5	Muut eriytetyt laskelmat	143
6	Allekirjoitukset ja merkinnät	144
6.1	Tilinpäätöksen allekirjoitus	144
6.2	Tilinpäätösmerkintä	145
7	Luettelot ja selvitykset.....	146
7.1	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista	146
7.2	Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	147

1. Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus vuoteen 2023

Vuosi 2023 jää kuntien historiaan ensimmäisenä vuotena, jolloin kunnilla ei enää ollut sosiaali- ja terveys eikä pelastustoimen rahoitus-, järjestämis- eikä tuottamisvastuuta. Nämä osin jo 1860-luvulla pitäjien ja sittemmin kuntien tehtäviksi annetut tehtävät siirtyivät 2023 alusta lukien osaltamme Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen hoidettaviksi. Valitettavasti hyvinvointialueen tasapainottamisohjelma tulee koskemaan leikkauksineen myös Kauhavan alueen palveluita.

Vuonna 2023 katkesi useita vuosia kestänyt väkimäärän lasku. Vuonna 2023 Kauhava oli toinen eteläpohjalaiskunta, jossa asukasmäärä kasvoi. Kasvua oli 48 henkeä. Uuden kodin Kauhavalta sai vuoden 2023 aikana noin 400 ukrainalaista.

Вітаю всіх українців як нових жителів нашого міста. Сподіваюся, вам добре з нами. Каухава - гарне місце для проживання, життя та спроб. Toivotan kaikki ukrainalaiset tervetulleiksi kaupunkimme uusiksi asukkaiksi. Toivon, että sinä viihdyt kanssamme. Kauhava – hyvä paikka asua, elää ja yrittää.

Kauhavan kaupungin talousarvio vuodelle 2023 oli juuri ja juuri ylijäämäinen, mutta tilinpäätös päätyikin osoittamaan mukavasti ylijäämää, lähes 2,3 miljoonaa euroa. Ylijäämä olisi ollut parempikin, jos tilinpäätöksessä ei olisi tehty 2,2 miljoonan euroa kertaluonteisia poistoja ja arvonalentumisia.

Vuoden 2023 hyvä taloudellinen tulos perustuu mm. toimintatuottojen selvästi budjetoitua korkeampaan (1,8 m€) toteumaan, kunnallisveron (1,2 m€) ja peruspalvelujen valtionosuuden (+0,4 m€) toteutumiseen budjetoitua suurempina sekä 0,5 miljoonan euron satunnaisista tuotoista, joista 0,2 miljoonaa saatiin Kuntayhtymä Kaksineuvoisen purkamisesta ja 0,3 miljoonaa Kaksineuvoiselta tulleen hallintoriita-asian korvauksena. Käyttötalousmenot pysyivät kokonaisuutena budjetissa. Yhteisö- ja kiinteistövero kertyi hieman budjetoitua vähemmän. Hyvä tulos kasvatti taseen kumulatiivisen ylijäämäpuskurin lähes 13,8 miljoonaan euroon.

Kaupunki investoi vuonna 2023 lähes 16,9 miljoonalla eurolla. Euromääräisesti eniten, 7,6 miljoonaa euroa, käytettiin Alahärmän koulukeskuksen rakentamiseen. Koulukeskus valmistui vuoden 2023 lopussa ja otettiin käyttöön heti tammikuussa 2024. Ylihärmän koulukeskuksen rakentamiseen käytettiin 3,4 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainamäärä vuoden 2023 lopussa oli 67,0 miljoonaa euroa eli 4.421 euroa / asukas (67,5 m€, 4.469 €/as. vuoden 2022 lopussa).

Kaupungin uusi kaupunkistrategia hyväksyttiin kesäkuun valtuustossa. Kuntalain 1 § 2 momentin säännös kunnan tehtävistä (mm): edistää alueensa elinvoimaa on monin eri tavoin kytköksissä siihen, että Suomesta tuli Pohjois-Atlantin liiton 31. jäsenmaa huhtikuun alkupäivinä. Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelma sekä Suomen ja Yhdysvaltain välinen DCA-sopimus parhaiten toteutettuna ja täytäntöön pantuna, palauttavat lentokoneista tutun jyllinän Kauhavan taivaan ylle.

Työllisyystilanne parani alkuvuodesta, mutta kääntyi huonompaan kesän jälkeen. Työttömyysaste vaihteli kuukausittain 4,6 ja 8,3 prosentin välillä. Vuoden 2023 keskimääräinen työttömyysaste Kauhavan kaupungissa oli 6,1 prosenttia, kun se vuonna 2022 oli 5,9 prosenttia.

Pääministeri Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle 2024. Linjaus liittyi hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. TE-palvelujen siirto kunnille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kunnilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja.

Tätä tarkoitusta varten kymmenen eteläpohjalaista kuntaa löysivät toisensa, ja loppuvuodesta 2023 perustettiin Kuntayhtymä Kymppi, täyden kympin työllisyysalue, kun vuoden 2025 alusta TE-palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi. Kauhava on Kympin suurin osakas niin työpaikkojen kuin asukasmääränkin osalta. Onkin luonnollista, että kuntayhtymän kotipaikka on Kauhava.

Kesällä Kauhavalla 2023 vietettiin yhtä Suomen suurinta kesätapahtumaa Suviseuroja 85 000 vierailijan joukossa. Lokakuussa Käsityökaupunki Kauhava -brändi palkittiin käsityömessujen parhaana käsityöyrityksenä. Marraskuussa Kauhavan sai toisen kerran peräjälkeen palkinnon Etelä-Pohjanmaan yritysystävällisimpänä kuntana.

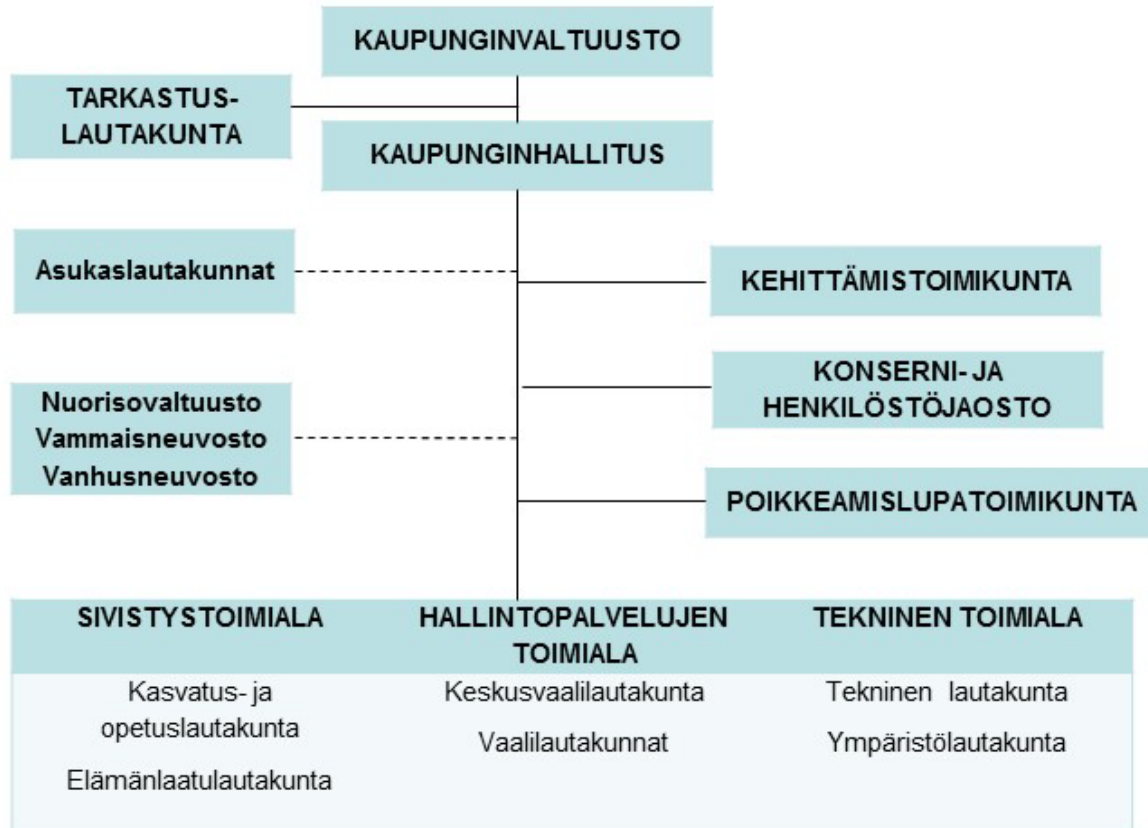
Aloitin huhtikuun alussa 2023 Kauhavan kaupunginjohtajana. Vuosi Kauhavalla onkin mennyt kuin siivillä! – ja mikäs siinä, kuin kotiansa olis tullu! Kaupunkilaisten tapaaminen eripuolilla aamuparlamenteissa ja muissa tilaisuuksissa ovat olleet miellyttäviä.

Haluan kiittää kaikkia kaupunkimme luottamushenkilöitä, työntekijöitämme ja sidosryhmiämme siitä suurelta osin näkymättömästä ja arkisesta työstä, jolla asukkaidemme palveluja ja hyvinvointia ylläpidetään.

Kauhavalla 25.3.2024

Vesa Rantala
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto

Valtuusto

Kesäkuussa 2021 toimitetuissa kuntavaaleissa Kauhavan valtuustoon valittiin 43 valtuutettua. Valtuuston toimikausi alkoi 1.8.2021.

Puolue	Äänimäärä		Paikat
Suomen Keskusta	3 051	40,8 %	18
Kansallinen Kokoomus	1 782	23,8 %	10
Perussuomalaiset	1 329	17,8 %	8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	650	8,7 %	4
Suomen Kristillisdemokraatit	644	8,6 %	3
Liike Nyt	13	0,2 %	0
Valitsijayhdistys	9	0,1 %	0

Valtuuston jäsenet

Puheenjohtaja	Sankelo Janne	kokoomus
Varapuheenjohtajat	Annala Annukka Puronvarsi Esa Peltonen Matias	keskusta PS SDP
Jäsenet	Ekola Mika Haanpää Ilkka Hakala Heikki A. Hakala Teemu Heikkilä Ville-Pentti Hietamäki Petri Janhunen Kari Järvinen Niina Kamppinen Aapo Kankaansyrjä Mika Kari Jorma Kivikangas Emma Kunnari Marita Kurvinen Antti Lammi Sirpa Liinamaa Tapio Lillbacka Veli-Matti Malmi Hanna-Liisa Malmi Seppo Mattila Marita Mattila Risto Mäki-Fränti Tuula Mäkipelkola Mikko Niemistö Jaakko Ojanperä Harri Peltola Asko Peltoluhta Sami Pirhonen Joni Piri Mika Poltto Jyri Pukkila Mathias Rantala Taina Ruotsala Lasse Saarimaa Susanna Sandvik Jan-Erik Takala Vesa Uusimäki Toni Virrankoski Ville Välikangas Jari	keskusta PS keskusta keskusta kokoomus kokoomus kokoomus keskusta PS keskusta keskusta SDP keskusta keskusta KD keskusta kokoomus KD keskusta keskusta PS keskusta keskusta keskusta SDP keskusta PS kokoomus Vapauden liitto SDP PS KD kokoomus PS kokoomus keskusta kokoomus

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitukseen kuuluu 12 jäsentä.

Kaupunginhallituksen poliittinen jakauma 1.6.2023 alkaen

Keskusta	5 jäsentä
Kokoomus	3 jäsentä
PS	2 jäsentä
SDP	1 jäsen
KD	1 jäsen

Kaupunginhallituksen jäsenet

Puheenjohtaja	Hakala Teemu	keskusta
Varapuheenjohtajat	Välikangas Jari	kokoomus
	Mattila Risto	PS
Jäsenet	Hietämäki Petri	kokoomus
	Kamppinen Aapo	PS
	Kari Jorma	keskusta
	Kivikangas Emma	SDP
	Lammi Sirpa	KD
	Mäki-Fränti Tuula	keskusta
	Ojanperä Harri	keskusta
	Roumio Tiina	keskusta
	Saarimaa Susanna	kokoomus

Lautakunnat

Tarkastuslautakunta

Takala Vesa, pj.
Ekola Mika, vpj
Autio Tuomo
Hauta Tiina
Loukasmäki Leena
Puhtimäki Anna-Maija
Sandvik Jan-Erik
Ylinen Virva

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Virrankoski Ville, pj
Sironen Anna-Maria, vpj
Asuinmaa Antti
Haapala Tuula
Jaskari Mikko

Joensuu Seppo
Järvinen Niina
Kunnari Marita
Pirhonen Joni
Pukkila Mathias
Rantala Taina
Ruotsala Lasse

Tekninen lautakunta

Hakala Heikki, pj
Piri Mika, vpj
Ekola Mika
Haanpää Ilkka
Isotalo Eija
Liinamaa Piia
Lillbacka Veli-Matti
Mäki-Haapoja Mira
Peltoluhta Sami
Poltto Jyri
Sui-Tuomaala Hannele
Syrjälä Piritta

Elämänlaatulautakunta

Heikkilä Ville-Pentti, pj
Ylinen Anu, vpj
Ala-Rantala Tiina
Haapsaari Mika
Lahdenperä Tuomas, 5.6.2023 saakka
Uusimäki Toni, 5.6.2023 alkaen
Mäki-Haapoja Mira
Niva Emmi
Palomäki Joonas
Puronvarsi Martti
Rinne Tuomo
Salonpää Hannu
Teneva Petya

Ympäristölautakunta

Aro Kaija, pj
Peltola Asko, vpj
Aula Vuokko
Haukkala Heikki
Huhtala Ville
Korpi Lea
Korpitie Mira
Lammi Sinikka
Lahti Jari
Lindholm Raimo
Mäkipelkola Mikko
Ylitalo Seppo

Virasto-organisaatio

Kaupunginjohtaja			
Hallintopalvelujen toimiala <i>Hallintojohtaja</i>	Kehityskeskus <i>Kehitysjohtaja</i>	Sivistystoimiala <i>Sivistysjohtaja</i>	Tekninen toimiala <i>Tekninen johtaja</i>
Hallintopalvelut <i>Hallintojohtaja</i>			
Talouspalvelut <i>Hallintojohtaja</i>			
Toimistopalvelut <i>Henkilöstöjohtaja</i>			
Henkilöstöhallinto <i>Henkilöstöjohtaja</i>			
Yhteistoiminta ja muu yleishallinto <i>Hallintojohtaja</i>	Elinkeinotoimi ja hanketoiminta <i>Kehitysjohtaja</i>	Varhaiskasvatus ja esiopetus <i>Varhaiskasvatuspäällikkö</i>	Rakentaminen <i>Rakentamispäällikkö</i>
	Markkinointi ja matkailu <i>Kehitysjohtaja</i>	Perusopetus <i>Opetuspäällikkö</i>	Tilapalvelut sis ruoka- ja puhtauspalv. <i>Tilapalvelupäällikkö</i>
	Työllisyys ja maahanmuutto <i>Kehitysjohtaja</i>	Lukiokoulutus <i>Sivistysjohtaja</i>	Yhdyskuntatekniikka <i>Yhdyskuntatekniikan päällikkö</i>
	Maaseututoimi <i>Maaseutupäällikkö</i>	Henkilökuljetukset <i>Sivistysjohtaja</i>	Rakennusvalvonta <i>Rakentamispäällikkö</i>
		Elämänlaatu- ja palvelut <i>Musiikkiopiston rehtori</i>	Maankäyttö ja ympäristö <i>Maankäyttöpäällikkö</i>

Johtoryhmä

Rantala Vesa, kaupunginjohtaja 1.4.2023 alkaen
Salo Liisa, vt. kaupunginjohtaja 31.3.2023 saakka, hallintojohtaja
Heikkilä Jonna, sivistysjohtaja
Hakola Antti, tekninen johtaja
Kuoppala Juha-Martti, kehitysjohtaja
Niemi Päivi, henkilöstöjohtaja
Lahnalampi Janne, maaseutupäällikkö

Valtuustoon nähden tilivelvolliset viranhaltijat

Vaalit	henkilöstöjohtaja
Tarkastuslautakunta	hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja
Kaupunginvaltuusto	hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja, vt. kaupunginjohtaja
Kasvatus- ja opetuslautakunta	sivistysjohtaja
Elämänlaatulautakunta	sivistysjohtaja
Tekninen lautakunta	tekninen johtaja
Ympäristölautakunta	tekninen johtaja
Rahoitus	hallintojohtaja, vt. kaupunginjohtaja

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Suomessa bruttokansantuotteen volyymi supistui 1,0 prosenttia vuonna 2023.

Työllisten määrä kasvoi 0,5 prosenttia vuodesta 2022. mutta tehdyt työtunnit vähenivät 0,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Työttömyysaste oli 7,2 prosenttia (6,8 prosenttia vuonna 2022).¹

1.1.2023 toteutettu hyvinvointialueuudistus muutti merkittävästi sekä kuntien menoja että tuloja. Sote-palveluiden, pelastustoimen ja koulujen oppilashuollon palvelut, niiden kustannukset sekä kustannuksia vastaava osuus verorahoituksesta siirtyivät uudistuksesta kunnilta hyvinvointialueille. Näin ollen vuosi 2023 ei ole suoraan vertailukelpoinen aikaisempiin vuosiin.

Ennakkotietojen mukaan Manner-Suomen kuntien yhteenlasketun tuloksen vuodelta 2023 arvioidaan olevan noin 1,8 miljardia euroa ylijäämäinen, kun vuonna 2022 ylijäämätao oli 1,2 miljardia euroa. Vuoden 2023 tulos selittyy sote-uudistuksen poikkeuserillä, kun verohännät paransivat vuoden 2023 tulosta 1,4 miljardilla eurolla ja takaisinperittävä valtionosuus 0,5 miljardilla eurolla. Ilman kertaeriä tulos olisi jäänyt alijäämäiseksi.

Vuosikate kasvoi koko maan tasolla edellisestä vuodesta 0,8 miljardilla eurolla ollen 4,2 miljardia euroa. Vuosikate kattoi poistot 168 prosenttisesti.

Kuntasektorin toimintakulut laskivat sote- ja pelastustoimen kulujen poistuessa 52 prosenttia (-22,5 mrd.€) vuodesta 2022. Toimintatuotot pienenevät 28 prosenttia (-2,8 mrd.€).

Verotulot laskivat 46 prosenttia (-12,3 mrd.€) vuodesta 2022. Kunnallisverotulot laskivat 53 prosenttia ja yhteisöverotulot 32 prosenttia. Kiinteistöveron tuotto kasvoi 4,4 prosenttia.

Valtionosuuksia kunnat saivat 66 prosenttia (7,1 mrd.€) vähemmän kuin vuonna 2022. Ennakollinen sote-siirtolaskelma sisälsi valtionosuutta liikaa 500 miljoonaa euroa, joka vähennetään pois tulevana vuosina.

Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlasketut Investoinnit pienenevät 0,9 miljardilla eurolla vuodesta 2022.

Kuntien lainakanta oli tilinpäätösarvioiden mukaan vuoden 2023 lopussa 18,4 miljardia euroa. Lainakanta pieneni 0,4 miljardilla eurolla eli 1,6 prosentilla vuodesta 2022.²

Vuoden 2023 lopussa Etelä-Pohjanmaan työttömyysaste oli 8,2 prosenttia. Maakunnan työttömyysaste oli Manner-Suomen toiseksi alhaisin. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta joulukuussa 2023 oli 10,9 prosenttia. Kauhavan työttömyysaste oli 7,8 prosenttia, mikä oli Etelä-Pohjanmaan kuntien joukossa 8. paras.³

¹ Tilastokeskus. Kansantalouden neljännesvuositilinpito 2023. 4. vuosineljännes. <https://www.stat.fi/julkaisu/clin1paa6gyqo10cutd8t0g592>

² Suomen Kuntaliitto: Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2023. <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntien%20ja%20kuntayhtymien%20tilinp%C3%A4%C3%A4t%C3%B6sarviot%202023.pdf>

³ Etelä-Pohjanmaan Ely-keskus: Etelä-Pohjanmaan työllisyyskatsaus 12/2023. <https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ssid=2108200114246&ely=16&lang=FI&link=16#>

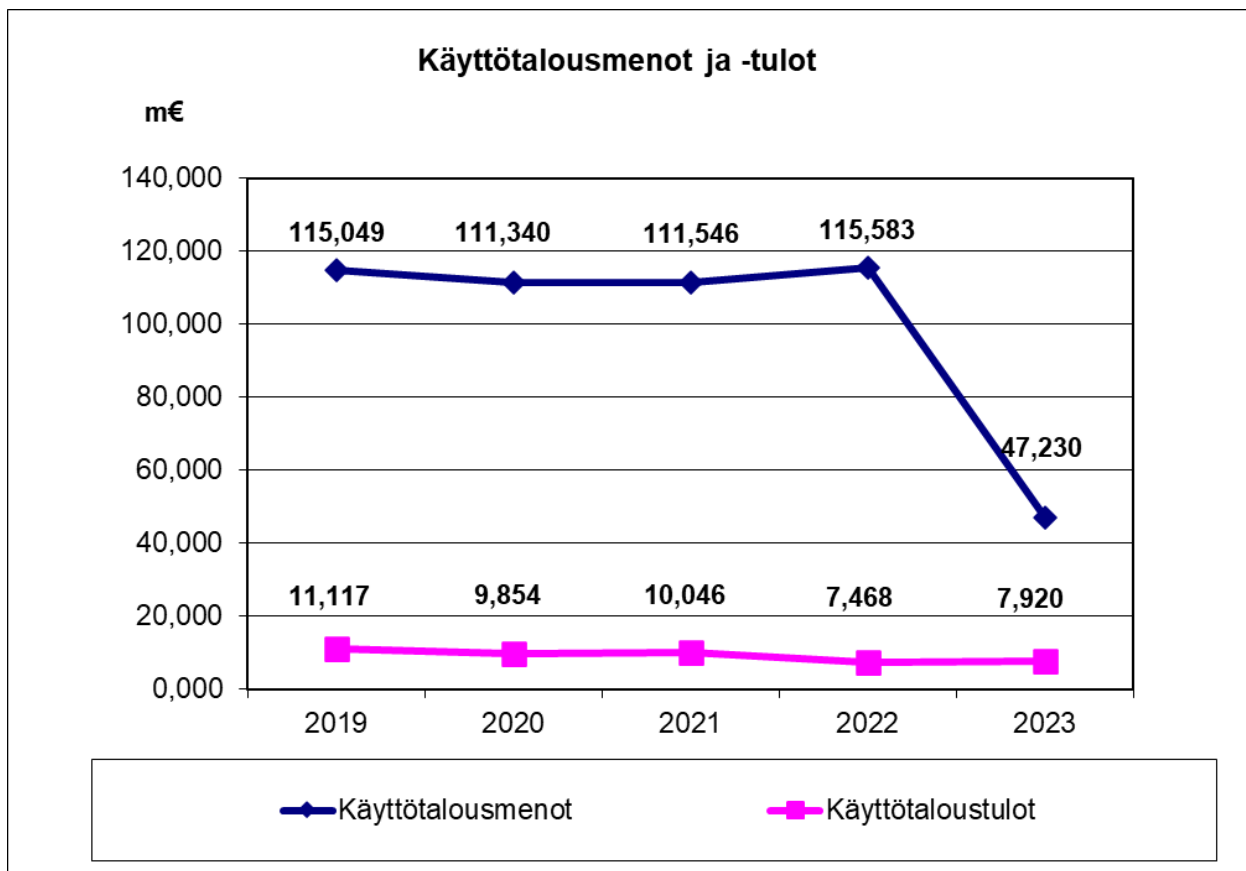
1.1.4 Olennaiset muutokset ja tapahtumat kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2023 alussa toteutettu hyvinvointialueuudistus oli kuntien historian suurin mullistus sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Kauhavalle uudistus tarkoitti Kuntayhtymä Kaksineuvoisen toiminnan päättymistä sekä toiminnan ja henkilöstön sekä palvelujen rahoituksen siirtymistä Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueella. Kuntayhtymä Kaksineuvoinen purettiin 1.5.2023. Yhtymän taloudellinen loppuselvytys hyväksyttiin valtuustossa syyskuussa, ja siitä seurasi kaupungille noin 206.000 euron satunnainen tulo. Myös Etelä-Pohjanmaan ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymien ja Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitoksen toiminta siirtyi hyvinvointialueen järjestettäväksi ja rahoitettavaksi.

Kauhavan kaupungilta hyvinvointialueelle siirtyivät koulujen oppilashuollon, ja ruokapalvelujen sote-aterioita tuottanut henkilöstö sekä Ylihärjän ja Korttesjärven keittiöt. Kaikkiaan kaupungin palveluksesta siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueen palvelukseen 15 henkilöä.

Kaksineuvoisen työpajatoiminta siirtyi kaupungille 1.11.2022. Palveluliikenne siirtyi kaupungin järjestettäväksi 1.1.2023.

Hyvinvointialueuudistuksen myötä kaupungin toimintakulujen määrä pieneni merkittävästi:

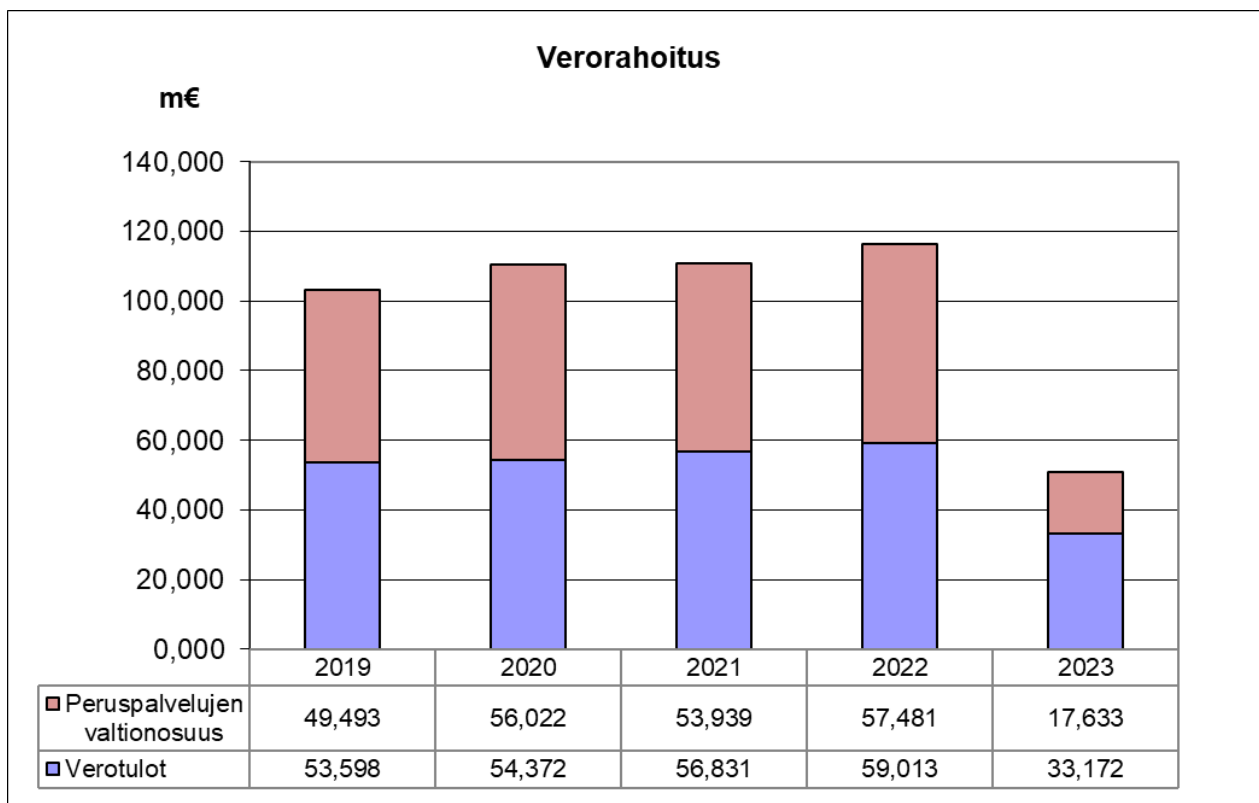
Kauhava sai uuden kaupunginjohtajan, kun valtuuston joulukuussa 2022 kaupunginjohtajan virkaan valitsema HM Vesa Rantala aloitti tehtävässä 1.4.2023. Ajalla 1.1. – 31.3.2023 kaupunginjohtajan virkaa hoiti hallintojohtaja Liisa Salo.

Venäjän hyökkäyssodan seurauksena Kauhavalla oli vuonna 2023 enimmillään noin 400 ukrainalaista. Vuonna 2022 saapuneet sotapakolaiset saivat vuoden 2023 loppupuolella mahdollisuuden hakea kotikuntaa Suomesta. Kauhavalla kuntapaikkaa haki yli 300 henkilöä. Kuntapaikkojen haku näkyi myös Kauhavan väkilukutilastossa. Vuoden 2023 väestömuutos oli +48. Vuoden 2023 nettomaahanmuutto oli +335 henkilöä.

Sotapakolaisten majoittuminen ja palvelut hoidettiin Kauhavalla ns. kuntamallin sopimuksella. Kaupunki järjesti tulojoille majoituksen yhteistyössä Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n kanssa. Sopimus oli voimassa vuoden 2023 loppuun. Kuntamallin ”läpi” kulki Kauhavalla kokonaisuudessaan noin 570 henkilöä. Vuoden aikana Kauhavalle perustettiin myös Kotokunta Oy:n vastaanottokeskus, ja sen asiakkaiksi siirtyi vuodenvaihteessa kuntamallista noin 50 henkilöä. Kaupunki järjesti perusopetukseen valmistavaa opetusta jokaisessa kaupunginosassa.

Elinkeinoelämä kehittyi positiivisesti. Kaupungin tytäryhtiö Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy rakennuttaa Markki Oy:lle uuden teollisuushallin Korttesjärven Ollinkankaan teollisuusalueelle. Tilat valmistuvat vuonna 2024.

Hyvinvointialueuudistuksella oli valtaisa vaikutus myös verorahoitukseen, kun verotuloja ja peruspalvelujen valtionosuutta leikattiin hyvinvointialueille siirtyneiden kulujen verran.

Kaikkien kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä vuodelle 2023. Kauhavan veroprosentiksi tuli 9,11. Vuosina 2014–2022 Kauhavan tuloveroprosentti oli 21,75. Kaupungille tilitettiin vuonna 2023 kunnallista tuloveroa 25,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 tuloveroa kertyi 49,8 miljoonaa euroa. Määrä on 24,1 miljoonaa euroa (-48,4 %) vähemmän kuin vuonna 2022.

Kiinteistöveroprosentit olivat samat kuin edellisenä vuonna. Yleinen kiinteistöveroprosentti oli 0,95, vakituisen asuinrakennuksen 0,55, muun asuinrakennuksen 1,10, voimalaitosten 3,00 ja rakentamattomien rakennuspaikkojen 2,00 prosenttia. Yleishyödyllisten yhteisöjen kiinteistöistä ei peritty

kiinteistövero. Kauhavan kaupungille tilitettiin vuonna 2023 kiinteistöveroä 4,0 miljoonaa euroa, mikä on noin 0,1 miljoonaa euroa (+3,6 %) enemmän kuin vuonna 2022.

Kuntien jako-osuutta yhteisöveron tuotosta leikattiin kolmanneksella osana hyvinvointialueuudistusta. Kaupunki sai vuonna 2023 yhteisöveroä 3,5 miljoonaa euroa, mikä on 1,9 miljoonaa euroa (-35,0 %) vähemmän kuin vuonna 2022.

Kokonaisuutena kaupungin verotulot olivat 33,2 miljoonaa euroa. Määrä on 25,8 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2022, eli verotulot pienenevät 43,8 prosenttia edellisestä vuodesta.

Kaupunki sai valtionosuuksia (peruspalvelujen valtionosuus ./ opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet) 17,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 valtionosuuksia kertyi 56,7 miljoonaa euroa. Vuoteen 2022 verrattuna valtionosuuksia saatiin 36,5 miljoonaa euroa (69,7 %) vähemmän.

Käyttötaloustulojen yhteismäärä 7,9 miljoonaa euroa ylitti talousarvion 1,8 miljoonalla eurolla. Ympäristölautakunnan tuloarvio alittui 0,1 miljoonalla eurolla lupamaksujen ja puunmyyntitulojen toteutuessa budjetoitua pienempinä. Elämänlaatulautakunnan tuloarvio alittui niukasti, kun hankkeiden rahoitusosuuksia tuloutui ennakoitua vähemmän. Muilta osin tuloarviot toteutuivat. Vuoteen 2022 verrattuna käyttötaloustuottoja saatiin lähes 0,5 miljoonaa euroa enemmän.

Käyttötalousmenoja kertyi kaikkiaan 47,2 miljoonaa euroa, 0,3 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Vuonna 2022 käyttötalousmenot olivat 115,6 miljoonaa euroa, eli hyvinvointialueuudistus pienensi menoja 68,4 miljoonalla eurolla ja 59,2 prosentilla. Käyttötalousmenot toteutuivat kasvatus- ja opetuslautakuntaa lukuun ottamatta toimielinkohtaisia määrärahoja pienempinä.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan määräraha ylittyi lähes 0,5 miljoonalla eurolla. Tästä vajaa 0,2 miljoonaa euroa johtuu Kauhavan kaupungin ja Vöyrin kunnan maahanmuuttajien nivelluokkaa koskevasta yhteistyösopimuksesta, jonka ehtojen mukaisesti kaupunki joutui palauttamaan Vöyriille aikaisempien vuosien valtionosuuksia. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palkkamenot ylittyivät. Tämä johtui mm. varhaiskasvatuksen ennakoitua suuremmasta lapsimäärästä, sairauspoissaoloista, sekä avustaja- ja ohjaajaresurssista. Perusopetukseen valmistavaa opetusta toteuttamiseen kului reilu 0,1 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän. Valo-opetukseen saatu valtionosuus on yleiskatteellista eikä näin ollen kohdistu suoraan toiminnan kustannuksiin. Lukiokoulutukseen käytettiin lähes 0,1 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

Korkotuottoja oli vuodelle 2023 budjetoitu varsin marginaalisesti. Niitä kuitenkin saatiin 0,2 miljoonaa euroa. Korkotason nousu näkyi selvästi kaupungin vuoden 2023 menoissa. Korkokuluja kertyi reilu 1,5 miljoonaa euroa, kun vuonna 2022 kaupunki maksoi korkoja vajaan 0,3 miljoonaa euroa. Vertailuvuosien lainamäärä on lähes sama.

Muihin rahoituskuluihin kirjattiin 0,2 miljoonan euron luottotappiot. Suurin yksittäinen luottotappio aiheutui valtuuston joulukuussa 2022 myöntämän antolainan alaskirjauksesta. Kuntayhtymä Kaksi-neuvoiselta siirtyneet saatavat kirjattiin luottotappioksi.

Suunnitelman mukaisia poistoja tehtiin 6,3 miljoonaa euroa, mikä on lähes budjetoidun mukainen. Tilinpäätöksessä tehtiin lähes 2,2 miljoonan euron kertapoistot. Nämä kohdistuivat Kauppatie 109 -rakennukseen, Ylihärman yhteiskoulu-kirjastorakennukseen, Alahärman palvelutoimistoon, Ylihärman Kirkonkylän koulun liittymismaksuihin ja piha-alueeseen sekä Alahärman vanhan koulukeskuksen kalustoon ja piha-alueisiin sekä moduulirakennusten perustamismenoihin. Kahden yhtiön osakkeisiin tehtiin pienehköt arvonalennukset. Kokonaisuutena poistoja kertyi 8,5 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtoja kertyi yhteensä hieman yli 0,1 miljoonaa euroa.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen purettiin 1.5.2023. Purkamisen käsiteltiin kirjanpidossa Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeen mukaisesti. Fuusiotilin loppusumma, +0,2 miljoonaa euroa, kirjattiin satunnaiseksi tuotoksi.

Satunnaiseksi tuotoksi kirjattiin myös reilu 0,3 miljoonaa euroa Kuntayhtymä Kaksineuvoisen peruja saatuja, Vaasan hallinto-oikeuden toisen kunnan maksettavaksi määräämiä korvauksia viivästykskorkoineen.

Kauhavan kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös muodostui 2,3 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Talousarvioon nähden tulos on yli 2,2 miljoonaa euroa parempi. Kun tilinpäätöksessä huomioidaan ns. kertaluonteiset erät, eli kertaluonteiset poistot ja arvonalentumiset, myyntivoitot ja -tappiot, satunnaiset erät, siirtovelkojen ja pakollisten varausten tuloutukset ja luottatappiot sekä Kaksineuvoisen maksuosuus vuodelta 2023, on tulos noin 4,2 miljoonaa euroa ylimääräinen. Näin ollen kaupunki saavutti talouden tasapainolle asetetun tavoitteen. Taseeseen kertynyt ylijäämä kasvaa tuloksen myötä lähes 13,8 miljoonaan euroon.

Investoinnit

Vuonna 2023 kaupunki investoi yhteensä 16,9 miljoonalla eurolla. Investointituloja ja rahoitusosuuksien investointeihin kertyi vajaa 0,2 miljoonaa euroa. Kertomusvuonna investointien määrä oli poistoihin ja tulo-rahoitukseen suhteutettuna aivan liian korkealla tasolla.

Euromääräisesti vuoden 2023 suurimmat yksittäiset investoinnit olivat Alahärmän koulukeskus (7,6 m€), Ylihärmän koulukeskuksen yläkouluosa (3,4 m€) ja keskuskeittiö (2,0 m€). Maa- ja vesirakenteisiin investointiin yhteensä 1,4 miljoonaa euroa.

Kertomusvuonna investointien rahoittamiseen otettiin 5,0 miljoonaa uutta pitkäaikaista lainaa. Lainoja lyhennettiin 5,5 miljoonalla eurolla, joten lainamäärä väheni marginaalisesti. Korkotason noususta huolimatta korkomenot eivät ylittäneet budjetoitua, mutta kasvoivat lähes 1,3 miljoonalla eurolla vuoteen 2022 verrattuna.

Alahärmän koulukeskuksen, Ylihärmän koulukeskuksen, Korttesjärven koulukeskuksen ja keskuskeittiön rakennushankkeet jakautuvat useammalle vuodelle. Niiden osalta on tarkasteltava valtuuston hyväksymän hankinta-arvon pitävyyttä.

Vuoden 2023 investointien toteumassa näkyy osakkeissa ja osuuksissa 5,6 miljoonan euron investointitulo. Tämä on Kuntayhtymä Kaksineuvoisen purkamisesta johtuva kuntayhtymäosuuksien alaskirjaus, joka on kirjanpitoteknisesti käsitelty investointiosan kautta.

Osa investoinneista jakautuu usealle vuodelle. Näiden osalta seurataan hyväksytyyn kustannusarvion tai hankinta-arvon toteutumista.

Valtuusto on 17.6.2019 hyväksynyt Korttesjärven koulukeskuksen ja liikuntatilan hankinnan kustannusarvioksi enintään 8,0 miljoonaa euroa. Kustannusarvioon ei sisälly silloisen koulurakennuksen tasearvojen alaskirjauksia, rakennusten purkukustannuksia eikä rakennuttamis- ja maanrakennuskustannuksia. Hankkeelle on 31.12.2023 mennessä kertynyt kustannuksia 8.407.433,62 euroa. Vuoden 2024 talousarviossa hankkeelle on osoitettu vielä 100.000 euron määräraha, joten kokonaiskustannuksiksi muodostuu noin 8.500,000 euron. Näihin kustannuksiin sisältyy ns vanhan puukoulurakennuksen siirto uuteen paikkaan sekä rakennuttamiskustannukset ja maanrakennuskustannuksia.

Valtuusto on 14.2.2022 hyväksynyt Alahärmän koulukeskuksen lopulliseksi kustannusarvioksi 12,2 miljoonaa euroa. Hankkeeseen on vuoden 2023 loppuun mennessä käytetty 11.519.108,75 euroa.

Vuoden 2024 talousarviossa on hankkeen loppuun saattamiseksi myönnetty 1.500.000 euron määräraha. Teknisen toimialan arvion mukaan hankkeen kokonaiskustannukset ylittävät valtuuston hyväksymän kustannusarvion noin 800.000 eurolla

Valtuusto on 19.12.2022 päättänyt keskuskeittiöinvestoinnin enimmäiskustannuksiksi 2.623.000 euroa. Investointiin on vuosina 2022 ja 2023 käytetty yhteensä 2.197.139,71 euroa. Vuoden 2024 talousarviossa keskuskeittiölle on myönnetty 1.250.000 euron määräraha, mikä ei kuitenkaan tule riittämään. Teknisen toimialan arvion mukaan hankkeen lopulliset kustannukset tulevat olemaan noin 1.400.000 euroa hyväksytyä korkeammat.

Ylihärman koulukeskuksen yläkoulurakennuksen hankinta-arvoksi on hyväksytty 12.6.2023 pidetyssä valtuuston kokouksessa 11,0 miljoonaa euroa. Hankkeelle kertyi vuonna 2023 kustannuksia 3.420.246,31 euroa. Hankkeelle on vuoden 2024 talousarviossa hyväksytty 5.500.000 euron määräraha, mihin perustuen hankkeella olisi käytävissä seuraavina vuosina hieman yli 2 miljoonaa euroa.

Avaava tase

Hyvinvointialueuudistuksen seurauksena kaupungin avaava tase 1.1.2023 poikkeaa päättävästä taseesta 31.12.2022.

Avaavan taseen pysyvien vastaavien kuntayhtymäosuuksista on poistettu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän osuuksien arvot. Vastaava määrä on vähennetty peruspääomasta, omasta pääomasta. Sairaanhoitopiirin osuuksien arvo oli noin 6,7 miljoonaa euroa ja Eskoon osuuksien noin 0,2 miljoonaa euroa.

Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 siirtyneen irtaimiston ja henkilöstön lomapalkkavelan nettomäärä 3,7 miljoonaa euroa on lisätty pysyvien vastaavien kuntayhtymäosuuksiin

Kauhavan kaupungilta hyvinvointialueen palvelukseen siirtyneeseen henkilöstöön 1.1.2023 kohdistunut lomapalkkavelka, vajaa 0,1 miljoonaa euroa, on vähennetty siirtovelkojen lomapalkkavelasta ja lisätty peruspääomaan.

Avaavaan taseeseen tehdyt muutokset on esitetty tarkkoina lukuina taseen vastaavia ja vastattavia koskevissa liitetiedoissa.

Vuoden 2023 avaava tase on annettu valtuustolle tiedoksi 11.12.2023.

Väestö ja työllisyys

Kaupungin asukasluku vuoden 2023 lopussa 15.164 (v. 2022 15.118 asukasta). Kertomusvuoden aikana kaupungin väestö lisääntyi 46 asukkaalla. Vuoden 2008 lopun tilanteeseen verrattuna väestö on vähentynyt 2.609 asukkaalla. Kauhavan väkiluvun kasvuun on vaikuttanut merkittävästi maahanmuutto ja se, että ukrainalaiset ovat hakeneet ahkerasti kuntapaikkoja.

Henkikirjoitettu väestö (31.12.)

1980	2000	2008	2019	2020	2021	2022	2023
19.924	18.967	17.773	15.726	15.514	15.319	15.116	15.164

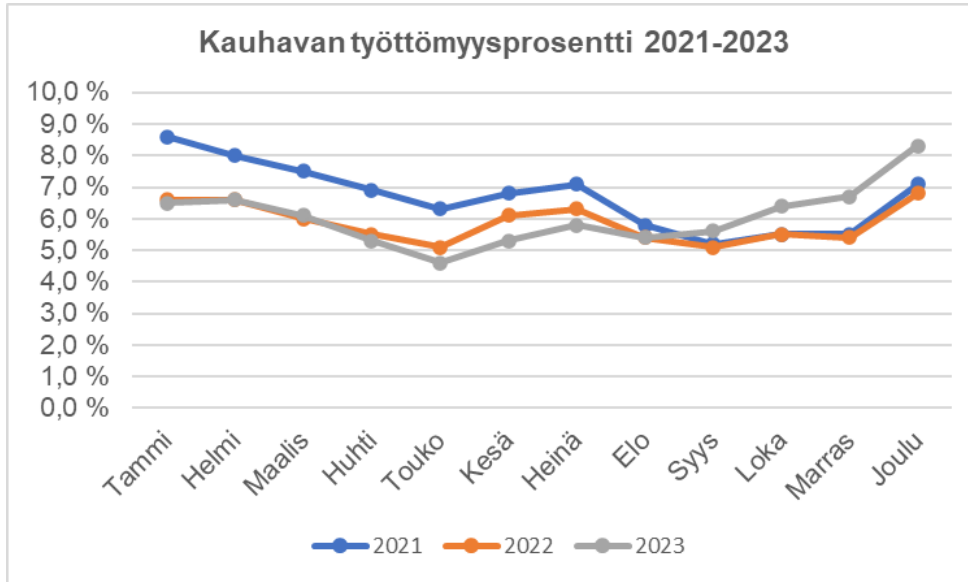
Vuonna 2023 Kauhavalla syntyi 99 lasta ja kuoli 231 kuntalaista. Näiden erotus eli luonnollinen väestönlisäys oli -127. Kauhavalta muutti muihin kuntiin 575 henkilöä, ja Kauhavalle muutti 413 henkilöä kuntien välisen nettomuuton ollessa -162. Kauhavalle muutti ulkomailta 355 henkilöä ja täältä ulkomaille 20 henkilöä, eli nettomaahanmuutto oli + 335 asukasta.

Väestön muutos 31.12.2019 - 31.12.2023 (tilastokeskus)

	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Luonnollinen väestönlisäys	Tulo muutto	Lähtö muutto	Netto muutto	Maahanmuutto	Maasta muutto	Netto maahanmuutto	Väestön lisäys	Väestö
2019	102	208	-106	299	643	-344	120	33	87	-302	15.726
2020	100	208	-128	439	550	-111	41	33	26	-212	15.514
2021	107	208	-101	469	593	-124	40	8	32	-195	15.319
2022	93	220	-127	436	534	-98	47	17	30	-201	15.116
2023	99	231	-132	413	575	-162	355	20	335	46	15.164

Ikärakenteen osalta Kauhavalla yli 64-vuotiaiden määrä on kasvussa. Vuonna 2022 yli 65-vuotiaiden osuus on Kauhavan väestöstä 30,7 prosenttia koko maan keskiarvon ollessa 23,3 prosenttia. Ikään-tyvien kuntalaisten suureneva osuus näkyy siten myös ns. työikäisen väestön (15–64 v.) pienempänä osuutena, 55,0 prosenttia, verrattuna koko maan keskiarvoon 61,6 prosenttia. Lasten (0–14 v.) osuus Kauhavan väestöstä on 14,3 prosenttia, mikä on hieman pienempi koko maan keskiarvo 15,1 prosenttia.

Väestörakennetta mitataan ns. taloudellisella huoltosuhteella, jossa lasketaan kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on sataa työllistä kohti. Kauhavalla taloudellinen huoltosuhte on 154,9. Koko maan tasolla taloudellinen huoltosuhte on 133,4.

Vuonna 2023 alin työttömyysaste oli toukokuussa 4,6 prosenttia (v. 2022 alin touko- ja syyskuussa 5,1 prosenttia) ja korkein joulukuussa 8,3 prosenttia (v. 2022 korkein joulukuussa 6,8 prosenttia). Vuoden 2023 keskimääräinen työttömyysaste Kauhavan kaupungissa oli 6,3 prosenttia, kun se vuonna 2022 oli 5,9 prosenttia.

Kaupungin suurimpien työnantajien henkilöstövahvuudet

	2023	2022	2021	2020	2019
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	0	619	589	602	603
MSK Group konserni	524	527	478	474	449
Kauhavan kaupunki (vakinaiset)	454	466	520	524	549
Skaala Ikkunat ja Ovet Oy	310	338	315	308	290
Lillbacka konserni	174	197	146	140	181
Härmän Kuntoutus Oy	136	137	134	133	130
Suomen Maa-autot Oy	150	122	53	60	
Härmän Liikenne Oy	110	108	82	82	67
Piristeel Oy	87	95	86	81	70
Suomen Yrittäjäopisto Oy	94	92	87		
Unico Finland Oy	93	89	90	115	110
Sofor Oy	51	56	54	52	
Pellon Group Oy	52	53	59	60	64

1.1.5 Kaupungin henkilöstö

Henkilöstöä koskevia tietoja esitetään laajemmin erillisessä henkilöstöraportissa.

Koko henkilökunta 1.1.2009, sekä 31.12.2022 ja 2023 osastoittain

	1.1.2009	31.12.2022	31.12.2023	Muutos 1.1.2009 lukien	Muutos ed. vuo- desta	Muu- tos ed. vuosi %
Hallintopalvelut	30	27	26	-4	-1	-3,7
Kehityskeskus	125	19	20	-105	+1	+5,3
Sivistystoimiala	331	441	466	+135	+25	+5,7
Tekninen toi- miala	182	103	91	-91	-12	-11,7
Yhteensä	668	590	603	-65	+13	+2,2

Sivistystoimialan henkilöstön määrä on lisääntynyt vuonna 2014, kun Kauhavan kaupungin sekä Evijärven ja Lappajärven kuntien varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta kaupungin järjestettäväksi. Lappajärven varhaiskasvatuspalvelujen järjestämistä koskeva sopimus päättyi 1.8.2022, ja henkilöstö siirtyi Alajärven kaupungin palvelukseen.

Vuoden 2023 alussa koulujen oppilashuollon henkilöstö siirtyi sivistystoimialalta hyvinvointialueen palvelukseen.

Teknisen toimialan alle kuulunut, sote-aterioita valmistanut keittiöhenkilöstö siirtyi vuoden 2023 alussa hyvinvointialueen palvelukseen.

Kehityskeskuksen henkilöstö väheni 1.1.2022, kun maatalous- ja turkistarhauslomituksen sekä niiden hallinnon henkilöstö siirtyi 1.1.2022 Kurikan kaupungin palvelukseen. Henkilöstö lisääntyi 1.11.2022, kun työpajan henkilöstö siirtyi Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta Kauhavan kaupungin palvelukseen.

Eri toimialojen toimistohenkilöstö siirtyi hallintopalvelujen toimialan alaisuuteen vuoden 2022 alussa.

Vakinainen henkilökunta

	1.1.2009	31.12.2022	31.12.2023	Muutos 1.1.2009 lukien	Muutos ed. vuo- desta	Muutos ed. vuosi %
Hallintopalvelu- jen toimiala	29	23	25	-4	+2	+8,7
Kehityskeskus	103	9	9	0	-94	0,0
Sivistystoimiala	223	342	337	+114	-5	-1,5
Tekninen toi- miala	169	92	83	-86	-5	-5,4
Yhteensä	524	466	454	-70	-12	-2,6

1.1.6 Ympäristöasiat

Kauhavan kaupunki on keväällä 2017 asettanut 7,5 prosentin energiasäästötavoitteen liittymällä Kuntien Energiatehokkuussopimukseen vuosiksi 2017–2025. Uudisrakennuksissa on panostettu led-valaistukseen ja energiatehokkaihin valintoihin. Uusiin kaupungin rakennuksiin on asennettu aurinkopaneeleja ja kaupungin kiinteistöjen osalta on tehty selvitys öljylämmityksestä luopumiseksi.

Kaupunginhallitus on maaliskuussa 2018 hyväksynyt kaupungille kestävän kehityksen ohjelman vuoteen 2025. Ohjelma sisältää kaupungin kestävän kehityksen tavoitteet sekä kaupungin energiasäästötavoitteen, energiasäästöihin määritelmät, ensisijaiset toimenpiteet sekä energiatehokkuussopimuksen toimintasuunnitelman. Lisäksi ohjelma sisältää tavoitteita jätteenkäsittelyyn ja kierrätyksen organisoinnin kehittämiseksi ja hyvien kestävän kehityksen mukaisten toimintamallien käytön edistämiseksi. Kauhavan kaupunki liittyi uudelleen Kestävät -ilmastoyhteistyöhön vuoden 2022 aikana.

Kauhavan kaupunki on rakentaa keskuskeittiön, joka tulee vähentämään ruuan kuljetustarvetta sekä säästää energiaa tilatehokkaan valmistuskeittöratkaisun myötä. Elintarvikehankinnat tehtiin vuonna 2023 jaettuna sopimuksen entisen Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin hankintarenkaan kautta. Hankinnoissa siinä otetaan huomioon ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvät asiat. Kaupungin omissa kohteissa mitataan biojätteen määrää ja myös keittiöiden laitekantaa on uusittu energiatehokkaammaksi.

Asemakaava-alueiden tievalaistusta uusitaan vähitellen led-valaistuuksi siten, että olemassa olevia lamppeja on korvattu led-polttimoilla valaisinten vaihdon yhteydessä. Uudet tievalaistukset on toteutettu led-tekniikalla.

Kaupungin alueen jätevedenpuhdistamoilla puhdistettu jätevesi on pääsääntöisesti täyttänyt viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset.

Kauhavan kaupunki ei laadi erillistä ympäristötilinpäätöstä.

1.1.7 Muut ei-taloudelliset riskit

Kirjanpitolain 3a-luvun mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjumisesta sekä ihmisoikeusasioista.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäyttöä. Lahjonnalla tarkoitetaan lahjuksen tai muun perusteettoman edun saamista, pyytämistä, antamista, vaatimista tai hyväksymistä siten, että se vaikuttaa kohdehenkilön tehtävän asianmukaiseen suorittamiseen tai siihen, miltä hänen toimintansa ulkopuolisista vaikuttaa.

Päätöksenteon riippumattomuuden ja avoimuuden lisäämiseksi on luottamushenkilöiltä ja toimielinten esittelijöitä pyydetty kuntalain 84 pykälän mukaiset sidonnaisuusilmoitukset.

Esteellisyssäännöksiin on kiinnitetty huomiota luottamushenkilöiden koulutuksessa.

Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia edistetään kaupunginvaltuuston hyväksymällä yhdenvertaisuussuunnitelmalla.

1.1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vaikka Kauhavan asukasluku kasvoi vuonna 2023, ennustetaan väestön vähenevän tulevina vuosina. Samalla kun työkäisten sekä varhaiskasvatus- ja kouluikäisten määrä tulee vähenemään selvästi, vanhusväestön määrä ja osuus kasvaa.

Väestökehitys vaikuttaa kunnallisen tuloveron kertymään pienentävästi. Väestökehityksellä on merkittävä vaikutus myös palveluverkkoon ja tarvittaviin palveluihin.

Hyvinvointialueuudistuksen lopullinen vaikutus kaupungin talouteen näkyy täysimääräisesti vuodesta 2024 alkaen. Verorahoituksen määrä laskee vielä merkittävästi vuodesta 2023, kun kunnallisen tuloveron ja yhteisöveron vuoden 2022 ns. verohännät poistuvat ja valtionosuuksien lopullinen jako kuntien ja hyvinvointialueiden kesken toteutuu. Kauhavalle tämä tarkoittaa talouden kiristymistä.

Pitkään jatkunut kaupungin talouden kantokykyä raskaampi investointiohjelma kasvattaa kaupungin lainavastuiden määrää merkittävästi. Poistojen määrän kasvua on hillitty tekemällä käyttökänsä loppupäässä oleviin rakennuksiin kertaluonteisia poistoja. Myös poistojen määrä kasvaa jonkin verran. Kun jo käynnissä olevat koulu- ja keskuskeittiöinvestoinnit ja kaupungintaloinvestointi saadaan valmiiksi, on investointitaso pudotettava vuosiksi selvästi suunnitelman mukaisia poistoja pienemmäksi.

Korkotaso on noussut selvästi vuodesta 2022. Tason ennustetaan kääntyvän lievään laskuun vuoden 2024 aikana. Nollakorkoihin ei enää uskota palattavan. Mikäli korkotaso pysyy nykyisellään, noin neljässä prosentissa, tulee korkomenoista merkittävä kuluerä huomioiden, että kaupungin lainamäärä tulee kasvamaan selvästi vielä vuosina 2024 ja 2025.

Kauhavan kaupungin vuoden 2024 talousarvio on alijäämäinen, kuten myös vuosien 2025 ja 2026 taloussuunnitelmat. Jotta kaupunki selviää palvelutuotannostaan ja lainavastuistaan, on talous käännettävä ylijäämäiseksi. Kaupungin toimintoja käydään läpi alkuvuodesta 2024 alkaen tavoitteena tasapainottaa kaupungin talous viimeistään vuonna 2025. Tämän vuoksi vuoden 2025 talousarvio valmistelu alkaa jo vuoden 2024 ensimmäisellä vuosipuoliskolla.

Toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta on seurattava ja arvioitava aktiivisesti. Tätä varten kehitetään mm. raportointijärjestelmää.

1.1.9 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä

Riskienhallinnan tasoa ja riittävyyttä arvioidaan toimintaan, rahoitukseen ja vahinkoihin liittyvissä riskeissä. Kauhavan kaupungilla on 14 tytäryhtiötä tai niiden tytäryhtiötä, joten riskienhallintaa arvioidaan myös konsernitasolla.

Kaupungilla on valtuuston hyväksymä riskienhallintapolitiikka.

Strategiset riskit

Palvelut ja ympäristö

Vuoteen 2025 tähdänneessä kaupunkistrategiassa kriittiseksi menestystekijäksi oli asetettu lapsiin, nuoriin ja perheisiin panostaminen. Tavoitteena oli asukasmäärän vähenemisen hidastaminen. Kuntien välinen nettomuutto vuonna 2023 oli -162. Vuonna 2022 vastaava luku oli -98. Myös luonnollinen väestönlisäys on ollut Kauhavalla jo pitkään negatiivinen. Vuonna 2023 Kauhavalla syntyi 99 lasta ja kuoli 231 henkilöä. Näin olleen luonnollinen väestönkehitys oli -132, kun se vuonna 2022 oli -127. Maahanmuutto käänsi kuitenkin väestönkehityksen positiiviseksi, kun Kauhavalle muutti 355 ulkomaista ja täältä muutti ulkomaille 20 henkilöä. Nettomaahanmuuton +335 henkilöä myötä kaupungin asukasluvu kasvoi 46:lla.

Maahanmuuton positiivisuus selittyy ukrainalaisilla sotapakolaisilla, jotka saivat oikeuden hakea Suomesta kotikuntaoikeutta vuoden oleskelun jälkeen.

Lasten ja kouluikäisten määrän vähenemisellä tulee olemaan merkittävä vaikutus kunnan palvelutarpeeseen ja palveluverkkoon. Riskinä on, että uudet ja kalliit rakennukset jäävät vajaakäytölle. Kouluikäisten määrän väheneminen on huomioitu suunnittelemalla uudet koulurakennuksen helposti eri käyttötarkoitukseen muutettaviksi. Syntyvyyden lasku vaikuttaa myös tulevaisuudessa myös varhaiskasvatuksen kysyntään.

Työikäisen väestön väheneminen pienentää verotuloja, jolloin riskinä on riittämätön tulopohja laadukkaille palveluille.

Kaupungin yhtenä kriittisenä menestystekijänä oli voimien kokoaminen, vain yhdessä olemme vahva kunta. Kaupunginosien välillä kytevä eripura on edelleen riski myönteisen kuntakuvan ja vetovoimaisen asuinpaikan rakentumiselle ja väestökehitykselle.

Sote-palvelujen kysyntä lisääntyy väestön ikääntyessä. Niiden saatavuus oman kaupungin alueelta on merkittävä veto- ja pitovoimatekijä. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue on merkittävä työnantaja Kauhavan alueelle. Palvelujen ja työpaikkojen säilyminen kaupungin alueella tulee varmistaa vaikuttamistyöllä hyvinvointialueeseen sekä mahdollisesti yhteisillä investointihankkeilla.

Elinvoima ja yrittäjyys

Työpaikkojen säilyttäminen ja uusien työpaikkojen syntyminen ovat Kauhavan kaupungille elintärkeitä. Isojen yritysten siirtyminen muualle on merkittävä strateginen riski. Työpaikkojen mukana myös osa henkilöstöstä muuttaa pois kaupungista. Tähän liittyvä riski on kaikilla kunnilla.

Väestön ikääntymisellä ja negatiivisella väestönkehityksellä on vaikutusta myös kauhavalalaisten yritysten, ja myös kaupungin ja hyvinvointialueen työvoiman saantiin.

Hyvät liikenneyhteydet ovat Kauhavan kehitykselle tärkeitä yritystoiminnan ja asukkaiden kannalta. Erityisen tärkeitä ovat valtatie 19:n kehittäminen välillä Seinäjoki-Kauhava sekä junien pysähtymisen Kauhavalla. Riskinä on, että logistiikan infrastruktuuri kehittyy hitaasti tai ei ollenkaan (teiden kehittämiseen tai kunnossapitoonkaan ei riitä rahaa, yhä harvempi juna pysähtyy Kauhavalla).

Väestökehityksellä ja kuntalaisten ostotottumuksilla on vaikutusta myös yksityisten palveluiden kysyntään. Riskinä on, että erikoisliikkeet ja –palvelut loppuvat, millä on erilaisia suoria- ja kerrannaisvaikutuksia.

Toiminnalliset riskit

Henkilöstön osaaminen

Henkilöstön koulutustaso vastaa pääsääntöisesti tehtävän vaatimuksia ja tehtävässä edellytetyt kelpoisuusvaatimuksia.

Kauhavan kaupungilla on tehtäviä, joihin on vaikea löytää täysipainoisesti tehtävät osaavaa sijaista omasta organisaatiosta. Lisäksi henkilöstön siirtäminen tehtävästä toiseen on vaikeaa, koska mitoitukset on useimmissa yksiköissä erittäin tiukka.

Henkilöstön saatavuus

Avoimena oleviin virkoihin ja toimiin on pääsääntöisesti saatu riittävästi päteviä hakijoita. Kunta-alaa yleisesti koskeva työvoimapula ja henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet ovat kuitenkin havaittavissa Kauhavallakin mm. teknisen toimialan asiantuntijoiden, ruokahuollon ja varhaiskasvatuksen henkilöstön rekrytoinnissa.

Sijaisten saamisessa on ollut haasteita ruokahuollossa, varhaiskasvatuksessa ja puhtauspalveluissa.

Tietojärjestelmien toimivuus

Tietojärjestelmien toimivuudesta sekä tietoliikenneyhteyksistä vastaa palvelusopimukseen perustuen Järvinet Oy, jolla on omat varmistusjärjestelmänsä ja kapasiteettia ongelmatilanteiden nopeaan hoitamiseen.

Ongelmia voi aiheutua kyberhyökkäyksistä, operaattoreiden tietoliikenneyhteyksien katkeamisista sekä ohjelmatoimittajien toimintojen vuoksi.

Suhdannevaihtelut

Suuri osa kaupungin teollisista työpaikoista kohdistuu vientivetoiseen metalliteollisuuteen ja agroteknologiaan tai puusepänteollisuuteen. Tämän vuoksi alueen teollisuus on suhdanneherkkää, ja suhdannevaihtelut näkyvät työvoiman tarpeessa. Suhdannevaihteluilla on vaikutusta kaupungin tulopuolella kunnallis- ja yhteisöveron kertymään.

Suhdannevaihteluilla on vaikutuksia myös tytäryhtiöihin, esimerkiksi vuokra-asuntojen ja kaukolämmön kysyntään.

Lainsäädännön muutokset

Vuoden 2023 aikana on tullut voimaan lakimuutoksia, joilla on vaikutusta kaupungin toimintaan ja talouteen.

Vuoden 2023 alusta nuorisolakiin (955/2022) lisättiin uudet säännökset Harrastamisen Suomen mallin mukaisesta nuorten harrastustoiminnasta sekä tähän toimintaan myönnettävästä valtionavustuksesta. Nuorisolain mukaisen nuorten harrastustoiminnan tarkoituksena on edistää nuorten hyvinvointia mahdollistamalla perusopetukseen osallistuvalla nuorella mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän jälkeen tai ennen sen alkamista.

1.3.2023 muutettiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia (1503/2016). Asiaksmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloeroja 33 prosenttia. Maksujen perusteena oleva maksuprosentti säilyi ennallaan (10,7 prosenttia).

Lailla naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (101/2023) tasa-arvolain soveltaminen laajeni 1.6.2023 varhaiskasvatukseen. Muutokset koskivat tasa-arvosuunnitteluvuorojen laajentamista koskemaan myös varhaiskasvatusta. Lisäksi sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisyä koskevia säännöksiä sovelletaan varhaiskasvatukseen. Samalla tasa-arvovaltuutetun sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivaltuuksia ulotettiin varhaiskasvatukseen.

Lailla yhdenvertaisuuslain muuttamisesta (1192/2022) on yhdenvertaisuuslakiin tehty muutoksia. Muutokset tulevat voimaan 1.6.2023 lukien järjestäjiä ja palveluntuottajia. Varhaiskasvatuksen järjestäjien ja palveluntuottajien tulee laatia yhdenvertaisuuslain mukaiset suunnitelmat 1.6.2025 mennessä. Kunnan tulee tarkistaa, että kunnan hallintosäännöstä löytyy määräys yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyvistä viranomaisista. Myös viranomaisen ja koulutuksen järjestäjän velvollisuuksiin edistää yhdenvertaisuutta on tullut täsmennyksiä. Samoin häirinnän määritelmää on muutettu niin, että häirintä voi kohdistua myös ihmisryhmään. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja palveluntuottajan sekä koulutuksen järjestäjän vastuuta puuttua tiedossaan olevaan häirintään on selkeytetty. Asian voi viedä käsiteltäväksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan ilman nimettyä uhria.

Uusi luonnonsuojelulaki (9/2023) tulee voimaan 1.6.2023. Uudessa luonnonsuojelulaissa säilyy paljon vanhasta vuoden 1997 laista, mutta lakiin tulee myös lukuisia muutoksia sekä kokonaan uusia elementtejä. Kuntien rooli ja tehtävät säilyvät pääperiaatteiltaan.

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta tuli voimaan 1.1.2023. Kysymys on EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (2019/1937), eli ns. whistleblower-direktiivin täytäntöönpanosta. Lainsäädännön tarkoituksena on varmistaa, että henkilö, joka työnsä yhteydessä havaitsee tai epäilee yleisen edun vastaista toimintaa erikseen määritellyillä EU:n tai kansallisen oikeuden aloilla, voi ilmoittaa asiasta turvallisesti. Direktiivi velvoittaa tietyt työnantajat perustamaan sisäisen ilmoituskanavan väärinkäytösten ilmoittamista varten. Kuntien tuli ottaa ilmoituskanava käyttöön 1.4.2023 alkaen.

Taloudelliset riskit

Talouden tasapaino

Kaupungin talous oli päättyneellä tilikaudella selvästi ylijäämäinen. Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025 ja 2026 taloussuunnitelmat ovat alijäämäisiä. Taloussuunnitelman mukaan tase säilyy ylijäämäisessä.

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset kaupungin talouteen näkyvät täysimääräisinä vasta vuonna 2024. Vuoden 2023 taloutta avittivat vuodelta 2022 tilittävät, korkeampiin veroprosenttiin ja jakoosuuteen perustuvat tulo- ja yhteisöverohännät.

Tulorahoituksen riittävyys, likviditeettiriski

Kaupungin maksuvalmius on ollut hyvä vuoden 202 aikana. Maksuvalmiuden turvaamiseksi kaupungilla on sopimukset kuntatodistusohjelmista sekä luotollinen tili.

Joidenkin tytäryhtiöiden maksuvalmiudessa on ollut tilapäisiä haasteita, mitkä johtuvat mm. vieraan pääoman merkittävästä määrästä ja toteutetuista investoinneista. Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöiden maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisia kassalainoja.

Korkoriski

Kaupungin lainasalkusta 49,6 prosenttia on sidottu vähintään 5 vuoden kiinteään korkojaksoon, loppuosa pääsääntöisesti 6 kuukauden euribor-korkoon. Kaupungilla ei ole tilinpäätöshetkellä koronvaihto- eikä muita johdannaissopimuksia. Kaupunginhallituksen antaman suositusten mukaan lainasalkusta vähintään 40–60 % tulisi olla kiinteään korkoon sidottu.

Vuoden 2022 loppupuolella alkanut korkojen nousu on nostanut kaupungin korkomenoja selvästi. Ennusteiden mukaan korkotaso ei enää nouse, mutta ei myöskään laske nopeasti.

Tytäryhtiöiden lainasalkuista osa on korkosuojattu mm. ottamalla kiinteäkorkoista lainaa tai tekemällä johdannaissopimuksia. Konsernin korkean velkamäärän vuoksi korkojen edelleen nouseminen on kuntakonsernille merkittävä riski.

Valuuttariski

Kaikki kaupungin ja tytäryhtiöiden lainat ovat euro-valuutassa, joten valuuttariskiä ei ole.

Luottoriski

Kuntarahoitus Oyj:ltä otettujen lainojen osuus kaupungin lainasalkusta on 73,9 prosenttia. Osuus on suhteellisen suuri, mutta koska Kuntarahoitusta on pidettävä erittäin luotettavana toimijana, ei asiaan liity olennaista riskiä.

Kaupunki käyttää kuntatodistusohjelmia vain lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen, minkä vuoksi kaupungilla ei ole merkittävää, uudelleenrahoitukseen liittyvää luottoriskiä.

Kaupunki on aikaisemmin myöntänyt tytäryhtiöilleen pääomalainoja ilman vakuutta. Lisäksi tytäryhtiöille on myönnetty ilman vakuutta ns. tertiäärilainoja asuinvuokratulojen rakentamiseen. Nykyinen kuntalaki määrää, että kunnat eivät voi myöntää pääomalainoja lukuun ottamatta lainoja vakuutetta. Kaupungille vuonna 2022 päivitetyn takaus- ja antolainapolitiikan mukaan kaupungin myön-

tämille lainoille vaaditaan pääomaan nähden 1,2-kertainen vakuus. Vakuutena käytetään kiinteistökiinnityksiä, yrityskiinnityksiä, osakkeita tai jälkipanttausta edellisiin. Tytäryhtiöille myönnettyihin lainoihin sisältyy pieni luottoriski.

Kaupunki on myöntänyt omavelkaisia takauksia tytäryhtiöiden ja muiden ns. kolmannen sektorin yhteistyökumppaneiden lainoille. Takauksiin liittyy riski, joka joidenkin takausten osalta on merkittävä. Uusiin takauksiin vaaditaan takaus- ja antolainapolitiikan mukaisesti täysimääräinen vastavakuus, esim. kiinteistö- tai yrityskiinnitys. Vakuuden reaaliarvio ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa kata vastuuta.

Kaupunki myöntää myös ns. hanketoimijoille tilapäisrahoitusta enintään hankkeen saaman rahoituspäätöksen mukaisen summan. Lainoitukseen liittyy luottoriski huolimatta siitä, että lainalle vaaditaan vakuus.

Kaupungin paikalliselle säätiölle vuonna 2022 myöntämään kiinteistövakuudelliseen lainaan kohdistuu merkittävä luottoriski. Riskiin on varauduttu vuoden 2023 tilinpäätöksessä kirjaamalla lainan pääoma luottatappioksi. Lainan perintää jatketaan.

Vahinkoriskit

Omaisuusriskien kartoituksessa on käytetty asiantuntijana vakuutusmeklari Söderberg & Partners Oy:tä. Henkilöstön lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus on kilpailutettu vuonna 2017, ja sopimus tuli voimaan vuoden 2018 alusta. Muut vakuutukset on kilpailutettu kesällä 2012, ja sopimukset ovat olleet voimassa 2013 alusta alkaen. Vapaaehtoisia vakuutuksia on otettu myös vastuiden ja toiminnan keskeytymisen varalta. Tuotevastuun osalta vakuutusmäärä on 1 miljoonaa euroa. Korvaussumma on määritetty lähinnä ruokahuollon tuotevastuiden perusteella.

Kiinteistöjen vakuutukset tarkistetaan aina vuoden alussa ja vuoden aikana, mikäli omaisuuteen tai toimintaan tulee muutoksia.

Konserniyhtiöt vastaavat itse vahinkoriskiensa hallinnasta.

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.2.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistapa

Kauhavan kaupunkikonsernille on 12.10.2015 hyväksytty (kaupunginhallitus) sisäisen tarkastuksen toimintaohje. Lisäksi hallintosäännössä on sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat määräykset.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat. Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisiä johtopäätöksistä.

Kaupunginjohtaja vastaa konserniohjauksen, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksen valvonnasta. Kaupunginjohtaja ja johtoryhmän jäsenet vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antaman ohjeistuksen mukaisesti.

Vastuualueiden ja toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto (kaupunginhallitus, konserni- ja henkilöstöjaosto, kaupunginjohtaja sekä johtoryhmä) vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Kaupunginjohtaja vastaa sisäisestä tarkastuksesta. Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginhallitukselle ja kaupunginjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa.

Esimiehiä on ohjeistettu sisäisen valvonnan järjestämistä, sisällöstä ja dokumentoinnista. Sisäisen valvonnan toimenpiteiden dokumentointia varten on laadittu sähköinen lomake, joka on saatavissa henkilökunnan intrasta.

1.2.2 Sisäisen valvonnan havainnot

Toimialajohtajat ovat järjestäneet omilla toimialoillaan sekä kaupunginjohtaja, vt. kaupunginjohtaja ja henkilöstöjohtaja myös osittain koko organisaatioon ulottuvaa sisäistä valvontaa. Tarvittaessa valvontaa on toteutettu myös ennen asian lopullista ratkaisemista.

Tilikauden aikana hallintokuntia ja konserniyhtiöitä on ohjeistettu sisäisen valvonnan suorittamisessa ja toimenpiteiden ja huomioiden dokumentoinnista. Toimialajohtajat ovat koonneet omalla toimialallaan toteutetusta sisäisestä valvonnasta raportit ja ne on annettu kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Tavoitteiden toteuttamista seurataan vuoden aikana osavuosikatsauksessa ja toimintakertomuksessa.

Tilivelvollisia on ohjeistettu varmistamaan määrärahojen riittävyys seurantavelvoitetta terävöittä-mällä ja välittömällä reagoinnilla näköpiirissä oleviin poikkeamiin. Oman toiminnan määrärahat ovat pääsääntöisesti riittäneet. Vuonna 2023 kaupunginhallituksen määrärahaa ja tuloarviota tarkistettiin samansuuruisilla summilla. Talousarviotarkistus ei vaikuttanut tilikauden budjetoituun tulokseen. Lisäksi talousarvion investointiosaan on tehty määrärahakorotuksia, joista vain pieni osa pystyttiin toteuttamaan määrärahojen välisinä siirtoina. Nämä tarkistuksen vaikuttivat investointime- nojen kokonaismäärään ja siten myös rahoitustarpeeseen. Muutokset pystyttiin rahoittamaan kas- savaroista.

Kaupungin pankkitileihin on käyttöoikeus ainoastaan kaupunginjohtajalla ja hallintojohtajalla (2023 alussa myös henkilöstöjohtajalla). Vaarallisia työyhdistelmiä on pyritty estämään henkilöstön keski- näisellä työnjaolla. Optimiin mitoitetusta henkilöstöstä johtuen vaarallisia työyhdistelmiä on jouduttu kuitenkin hyväksymään mm. taloushallinnossa. Ohjelmistojen käyttöoikeudet on tarkastettu ja ne ovat ajantasaiset. Uusia oikeuksia myönnetään esimiehen pyynnöstä. Oikeudet myöntää ao. ohjel- miston vastuuhenkilö.

Toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta on arvioitu mm. vertaamalla toimintaa verrokkikuntien sekä maakunta- ja valtakunnan tason tunnuslukuihin. Tavoitteiden mitattavuuteen ja tulosten ver- rattavuuteen on kiinnitetty huomiota.

Omaisuusriskit ja toiminnan vastuut ovat hallinnassa. Tilanteen ajantasaisuus tarkistetaan säännöl- lisesti vakuutusmeklariliike Söderberg & Partners Oy: n kanssa.

Joulukuussa 2017 hyväksytty tiedonohjaussuunnitelma kuvaa asianhallintaprosessit ja ohjaa järjestelmänä käsittelyä niin, että prosessi toteutuu määritellyn mukaisena. Tiedonohjaussuunnitelmaan on tehty pieniä tarkistuksia vuoden 2023 aikana.

Sisäisen valvonnan raportteihin perustuen voidaan todeta, että hallinnossa on pääsääntöisesti toimittu säännösten, päätösten ja määräysten mukaisesti. Valvonnassa huomattuihin puutteisiin on puututtu ja ne on korjattu. Varsinaisia väärinkäytöksiä tai toimivallan ylityksiä varojen käytössä ei ole osoitettavissa.

Sisäisen tarkastuksen koordinoinnista vastaa kaupunginjohtaja. Kaupungille on laadittu sisäisen tarkastuksen suunnitelma vuoden 2023 alussa. Sisäistä tarkastusta ostettiin ulkoiselta palveluntuottajalta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

Tilikauden jaksotettujen tuottojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välituotosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Esitettävä tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	7 920	7 468
Valmistus omaan käyttöön	90	66
Toimintakulut	47 230	115 583
Toimintakate	-39 220	-108 048
Verotulot	33 172	59 013
Valtionosuudet	17 195	56 738
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	207	313
Muut rahoitustuotot	515	723
Korkokulut	1 521	290
Muut rahoituskulut	240	95
Vuosikate	10 107	8 353
Poistot ja arvonalentumiset	8 507	6 511
Satunnaiset tuotot	536	0
Satunnaiset kulut		0
Tilikauden tulos	2 136	1 843
Tilinpäätössiirrot	145	161
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	2 281	2 004

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	16,8 %	6,5 %
Vuosikate/Poistot, %	118,8 %	128,3 %
Vuosikate, €/asukas	667	553
Asukasmäärä	15 164	15 116

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate on kunnassa aina – merkinen.

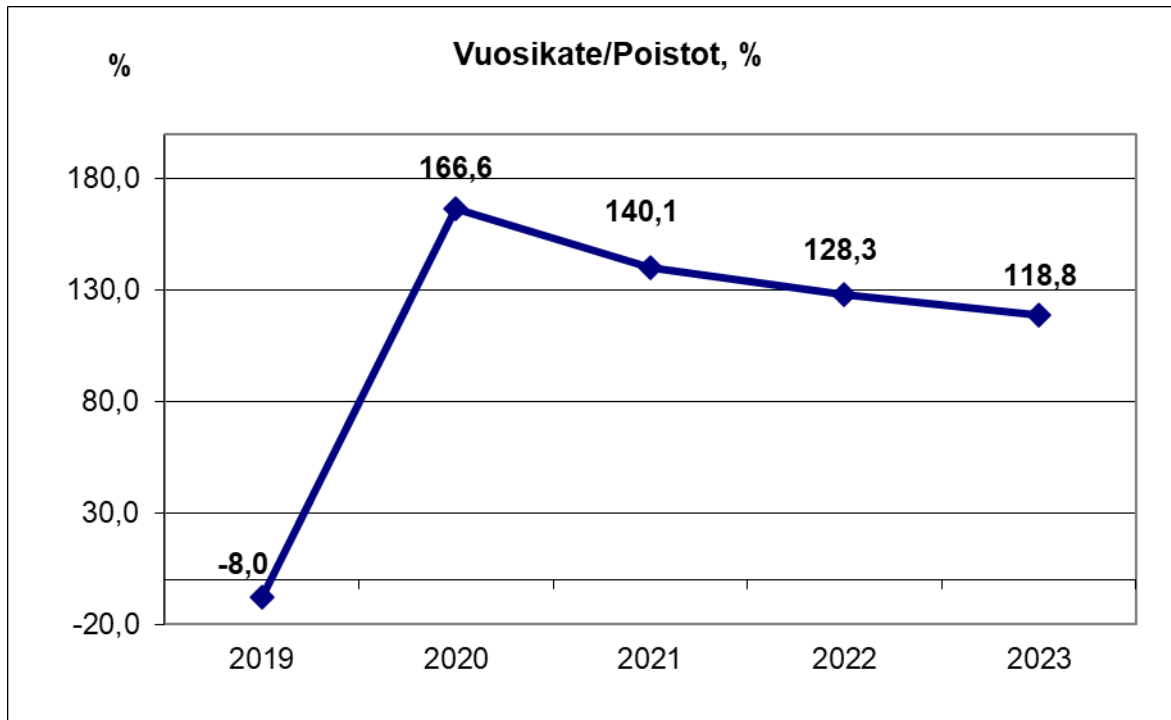
Hyvinvointialueuudistus muutti merkittävästi kaupungin henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osuutta toimintakuluista. Vuoden 2023 toimintakuluista 60,7 prosenttia käytettiin henkilöstökuluihin ja 20,3 prosenttia palvelujen ostoihin, kun vuonna 2022 palvelujen ostojen osuus toimintakuluista oli 68,1 prosenttia ja henkilöstökulujen 24,7 prosenttia.

Kaupungin kokonaisverotulot vuonna 2023 olivat noin 33,2 miljoonaa euroa (59,0 milj. euroa v. 2022). Kunnallisveron tuotto oli 25,7 miljoonaa euroa (49,8 milj. euroa), yhteisöveron 3,5 miljoonaa euroa (5,3 milj. €) ja kiinteistöveron 4,0 miljoonaa euroa (3,9 milj. €). Valtionosuuksia kertyi 17,2 miljoonaa euroa (56,7 milj. € v. 2022).

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletuksena on, että mikäli vuosikate on käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuoden 2023 vuosikate on 10,1 miljoonaa euroa (8,3 milj. €), joka on 4,0 miljoonaa euroa parempi kuin talousarviossa oli arvioitu.

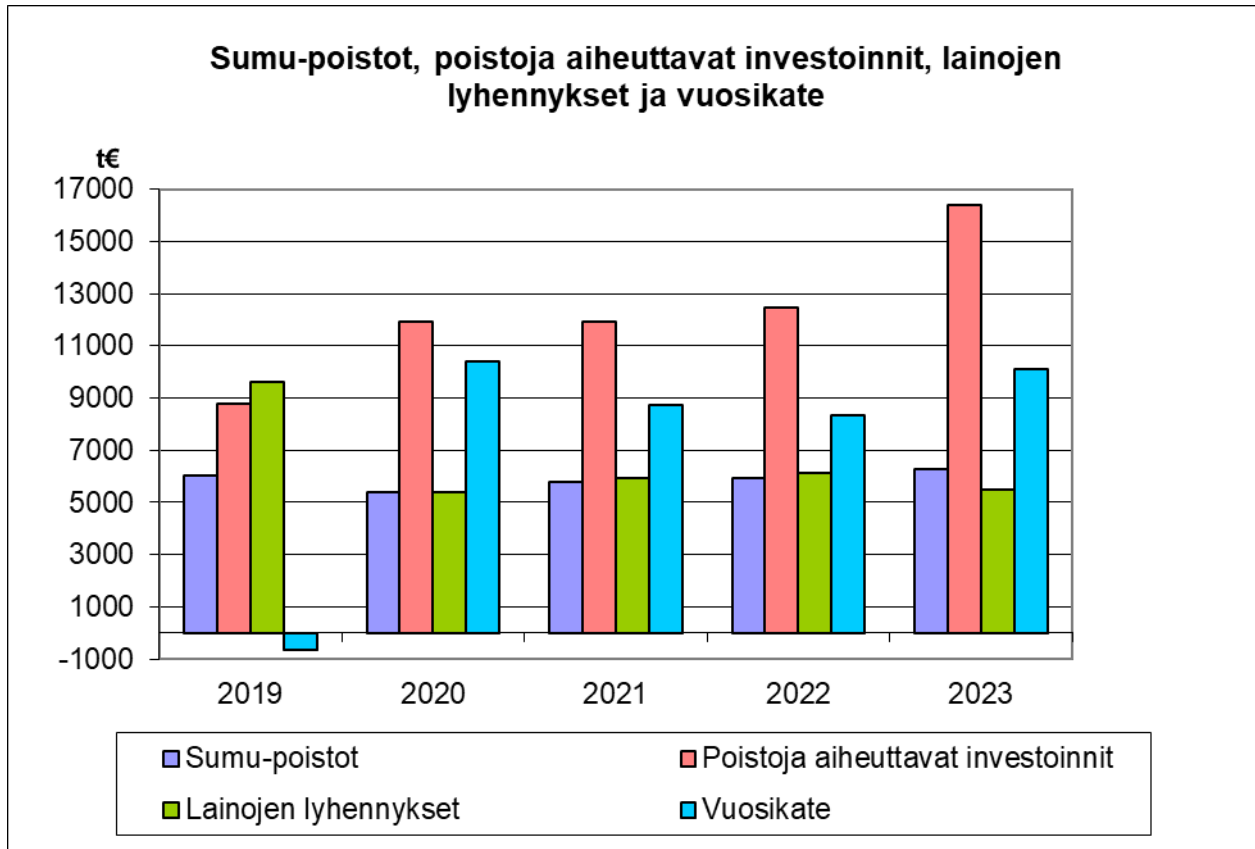
Suunnitelman mukaiset poistot olivat 6,3 miljoonaa euroa (5,9 milj. € v. 2022). Tilinpäätökseen sisältyy myös 2,2 miljoonan euron arvonalentumiset ja kertapoistot. Tilikauden 2023 aikana lyhennettiin lainoja noin 5,5 miljoonalla eurolla (6,1 milj. €).

Kauhavan kaupungin vuosikatteen ja poistojen suhde on kehittynyt seuraavasti:

Vuosikate on riittänyt poistoihin vuosina vuodesta 2020 alkaen, eli perusolettamuksen mukaan Kauhavan kaupungin tulorahoituksen taso on ollut riittävä em. vuosina. Vuoden 2019 tunnusluku on -8,0 eli negatiivinen, mikä tarkoittaa, että tunnusluku oli kriittisen heikko.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Kauhavan kaupungin tilikauden tulos oli +2,3 miljoonaa euroa (+2,0 milj. euroa v. 2022). Rahastoja on purettu rahastojen käytön verran. Henkilökuntarahastoa on käytetty ja kartutettu sääntöjen mukaisesti ja rahaston pääoma 31.12.2023 oli 200.000 euroa. Ylijäämärahastojen varoilla ja investointivarauksella aikaisempina tilikausina toteutetuista investoinneista muodostettua poistoeroa on purettu suunnitelman mukaisiin poistoihin perustuen, jolloin ko. investoinnit eivät rasita kaupungin taloutta poistojen kautta tulevina vuosina. Kun kertaluonteiset erät eliminoidaan, muodostuu toiminnalliseksi tulokseksi noin +4,2 miljoonaa euroa (+1,7 milj. euroa v. 2022).

Suunnitelman mukaisten poistojen, poistoja aiheuttavien investointien, lainojen lyhennysten ja vuosikatteen määrää kuvaavista pylväistä voidaan todeta, että poistoja aiheuttavien investointien määrä on ollut vuosikatetasoa korkeampi koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2019 vuosikate oli negatiivinen, eli tulorahoitusta ei ollut lainkaan käytettävissä poistojen kattamiseen, investointien rahoittamiseen eikä lainojen lyhennysten maksamiseen. Vaikka vuosina 2020–2023 vuosikatteen taso oli hyvä, ei se riittänyt kattamaan poistoja aiheuttavia investointeja. Sen sijaan suunnitelman mukaiset poistot on näinä vuosina pystytty kattamaan vuosikatteella.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

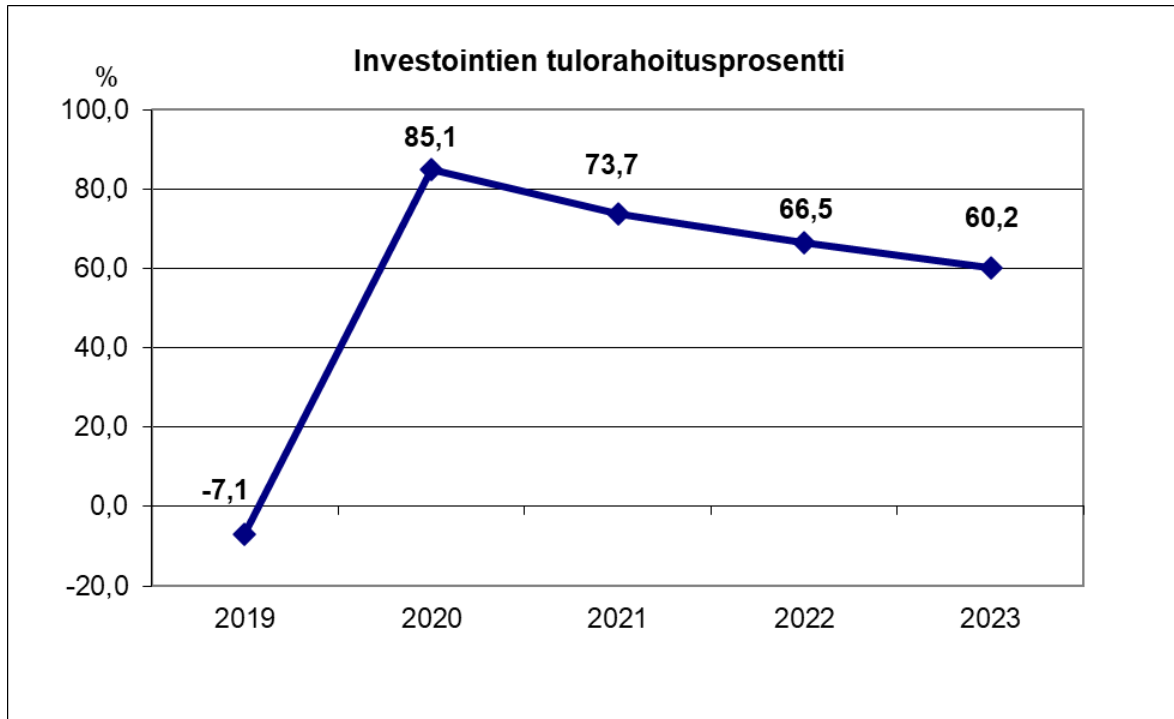
	2023	2022
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 107	8 353
Satunnaiset erät, netto	536	0
Tulorahoituksen korjauserät	-181	-89
Investointien rahavirta		
Investointimenot	16 882	12 668
Rahoitusosuudet investointeihin	96	109
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 712	131
Toiminnan ja investointien rahavirta	-612	-4 163
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	1 096	7 590
Antolainasaamisten vähennykset	1 244	8 407
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000	6 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	7 949	6 139
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 442	400
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 232	2 887
Rahoituksen rahavirta	873	3 966
Rahavarojen muutos	261	-197
Rahavarat 31.12.	16 940	16 680
Rahavarat 1.1.	16 680	16 877
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta, 1000 €	-18 658	-28 872
Investointien tulorahoitus, %	60,2 %	66,5 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,17	0,99
Kassan riittävyys, pv	83	43
Asukasmäärä	15 164	15 116

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta –tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko

olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadalla osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien tulo-rahoitusprosentti –tunnusluku on kehittynyt viisivuotiskaudella seuraavasti:

Vuonna 2023 tulo-rahoitus on laskennallisesti riittänyt kattamaan investoinnit 60,2 prosenttisesti. Kauhavan kaupungin nettoinvestointien määrä oli vuonna 2023 noin 16,7 miljoonaa euroa (12,56 milj. euroa v. 2022).

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo-rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten ja korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Vuonna 2023 Kauhavan kaupungin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,17. Vuonna 2022 tunnusluvun arvo oli 0,99 ja 1,04 vuonna 2021.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku kertoo, monenko päivän kassastamaksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Kauhavalla tunnusluvun arvo vuonna 2023 oli 83 päivää, mikä tarkoittaa sitä, että kaupunki olisi selvinnyt kassavaroillaan lähes kolmen kuukauden maksuista, mikäli ao. aikana kaupunki ei olisi saanut tuloja. Kaupungin maksuvalmius on siis ollut hyvä. Vuonna 2022 kaikkien Suomen kuntien kassa riittävyyden keskiarvo oli 52 päivää ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 31 päivää. Hyvinvointialueudistuksen myötä kuntien pienentyneet menot kuitenkin vaikuttivat tunnusluvun arvoon merkittävästi vuonna 2023. Vuonna 2022 Kauhavan kaupungin kassan riittävyys oli 43 päivää.

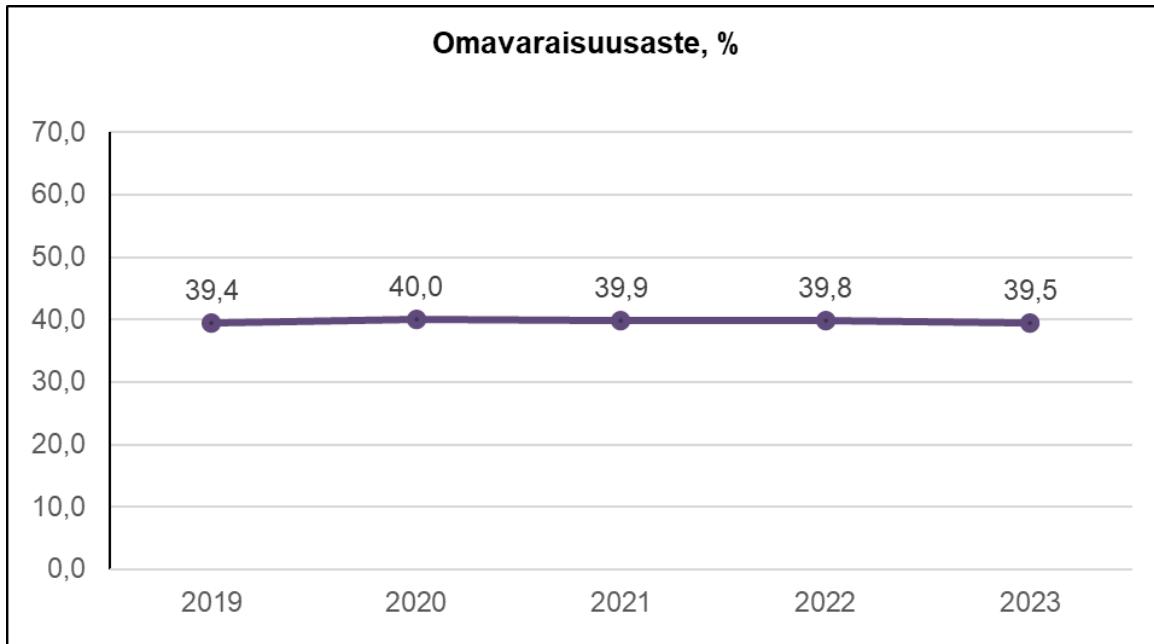
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €	VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	109 531	110 195	A OMA PÄÄOMA	50 421	51 286
I Aineettomat hyödykkeet	1 317	1 712	I Peruspääoma	36 430	39 575
Tietokoneohjelmistot	151	120	II Muut omat rahastot	221	221
Muut pitkävaikutteiset menot	1 166	1 592	III Ed. tilikausien yli-/alijäämä	11 489	9 485
II Aineelliset hyödykkeet	95 166	86 850	IV Tilikauden yli-/alijäämä	2 281	2 004
Maa- ja vesialueet	10 541	10 554	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Rakennukset	52 812	56 376	VARAUKSET	1 056	1 200
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 350	14 471	Poistoero	1 056	1 200
Koneet ja kalusto	416	492	C PAKOLLISET VARAUKSET	138	325
Muut aineelliset hyödykkeet	163	163	Eläkevaraukset	108	125
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	17 883	4 794	Muut pakolliset varaukset	30	200
III Sijoitukset	13 049	21 633	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	848	718
Osakkeet ja osuudet	10 376	18 956	Lahjoitusrahastojen pääomat	15	15
Muut lainasaamiset	2 673	2 677	Muut toimeksiantojen pääomat	833	703
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	99	100	E VIERAS PÄÄOMA	78 437	78 909
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	3	3	I Pitkäaikainen vieras pääoma	58 464	61 413
Muut toimeksiantojen varat	97	97	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	58 464	61 413
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	21 269	22 142	II Lyhytaikainen vieras pääoma	19 974	17 496
I Vaihto-omaisuus	26	16	Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	8 576	6 134
Muu vaihto-omaisuus	26	16	Saadut ennakot	524	684
II Saamiset	4 303	5 447	Ostovelat	4 965	6 106
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Muut velat	762	517
Lyhytaikaiset saamiset	4 303	5 447	Siirtovelat	5 146	4 056
Myyntisaamiset	928	1 197	VASTATTAVAA	130 900	132 437
Lainasaamiset	2 450	2 594	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Muut saamiset	907	1 645	Omavaraisuusaste, %	39,5 %	39,8 %
Siirtosaamiset	18	11	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	133,7 %	63,5 %
Rahat ja pankkisaamiset	16 940	16 680	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	13 770	11 489
Pankkisaamiset	16 940	16 680	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	908	760
VASTAAVAA	130 900	132 437	Lainakanta 31.12., 1000 €	67 039	67 547
			Lainakanta 31.12., €/as.	4 421	4 469
			Lainat ja vastuut 31.12, 1000 €	68 482	70 372
			Lainat ja vastuut, €/as	4 516	4 655
			Lainasaamiset, 1000 €	2 673	2 677
			Asukasmäärä	15 164	15 116

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 prosenttia.

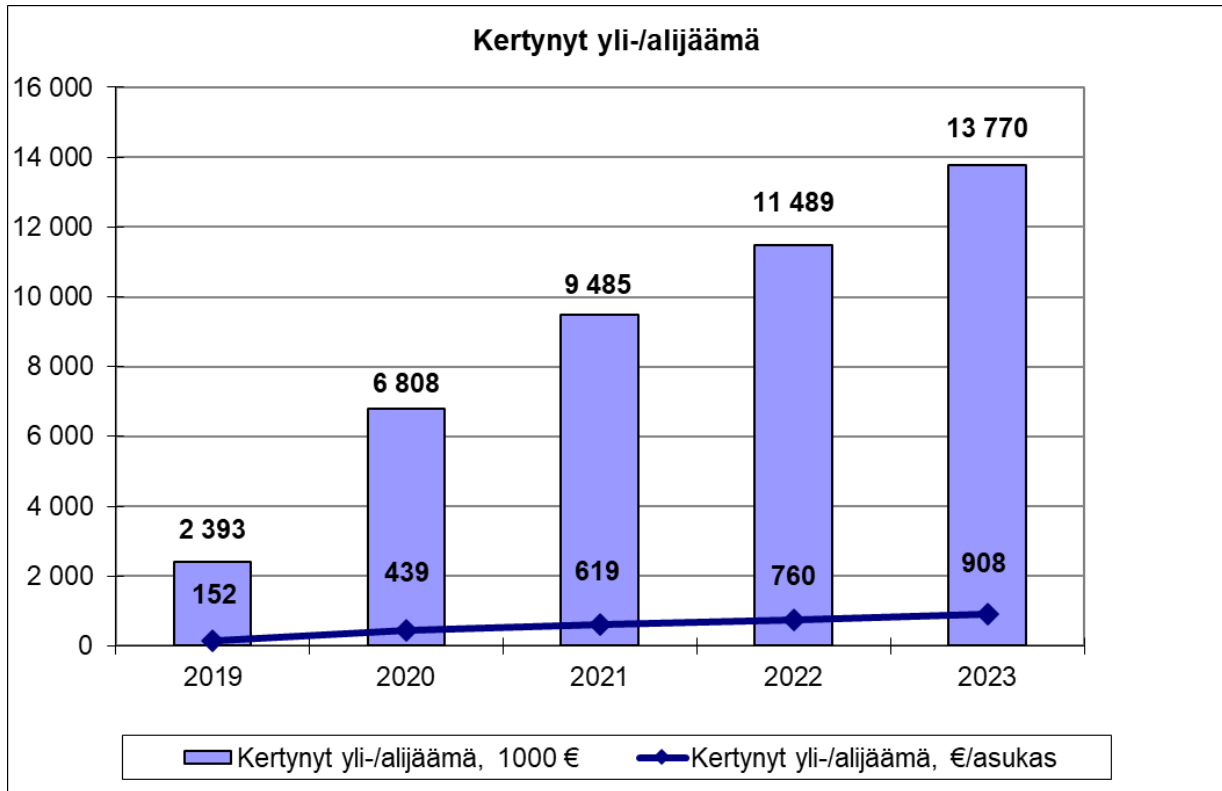

Kauhavan kaupungin omavaraisuusaste on ollut vuodesta 2018 alkaen alle 50 prosenttia, mitä pidetään kohtuullisen tason rajana. Vuonna 2022 kaikkien kuntien keskimääräinen omavaraisuusaste oli 59,3 prosenttia Etelä-Pohjanmaan kuntien keskiarvon ollessa 41,9 prosenttia. Korkea velkamäärä vaikuttaa merkittävästi tunnusluvun alhaisuuteen.

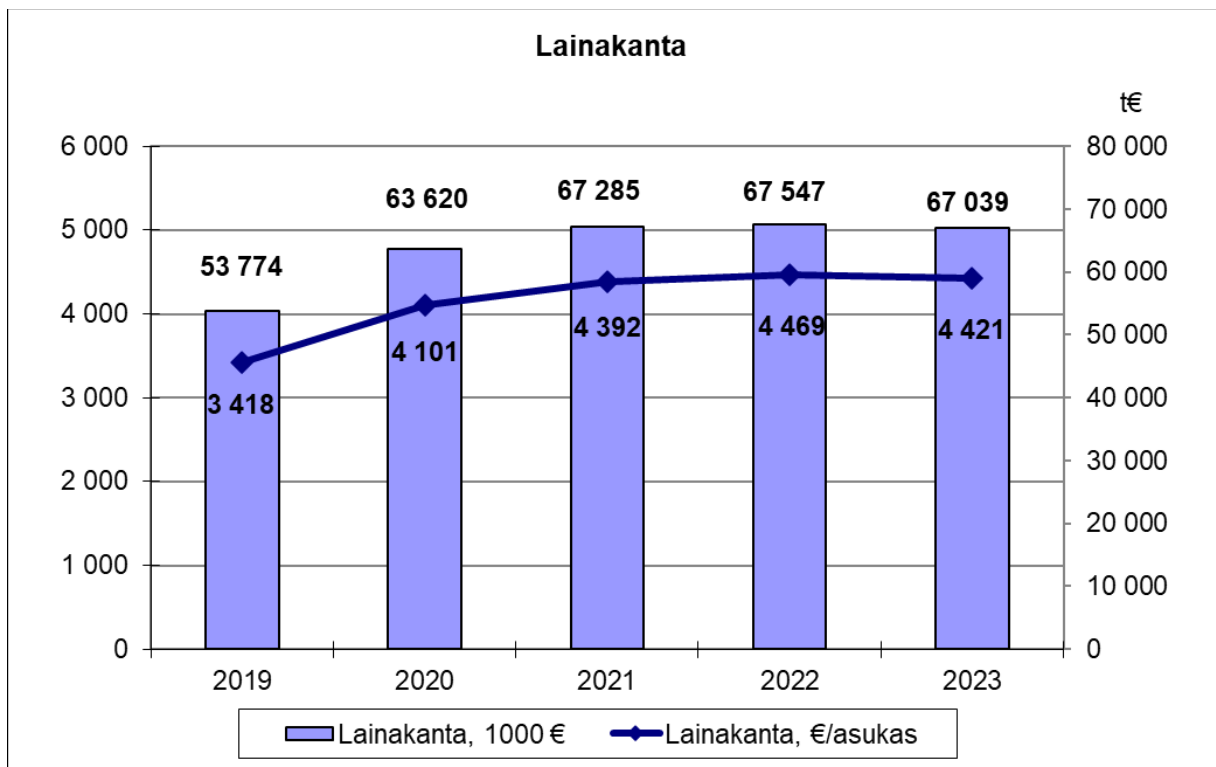
Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Hyvinvointialueuudistus heikensi merkittävästi suhteellista velkaantuneisuutta, kun merkittävä osuus kuntien verorahoituksesta siirtyi hyvinvointialueille. Vuonna 2022 kuntien keskimääräinen tunnusluvun arvo oli 56,4 prosenttia, eli Kauhavan kaupungin suhteellinen velkaantuminen on vuoden 2022 lopussa hieman valtakunnan keskiarvoa korkeampi tunnusluvun arvon ollessa 63,5 prosenttia. Etelä-Pohjanmaan kuntien keskiarvo vuonna 2022 oli 65,3 prosenttia. Vuonna 2023 kuntien suhteellinen velkaantuneisuus –tunnusluku tulee olemaan selvästi vuoden 2022 lukuja korkeampi.

Vuodesta 2019 alkaen tilinpäätöksessä on esitetty tunnusluvut Lainat ja vuokravastuut 31.12. (1000 €) ja Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas. Tunnusluku saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko kertynyttä alijäämää on katettavana tulevina vuosina. Kauhavan kaupungin talouden liikkumavaraa kuvaavat tunnusluvut ovat kehittyneet vuodesta 2019 alkaen seuraavasti:

Kauhavan kaupungin taseessa on n. 13,8 miljoonan euron ylijäämäpuskuri. Kunnittainen vertailu on mahdollista asukasta kohden lasketun kertyneen yli-/alijäämän puitteissa. Kauhavan kaupungilla on kertynyttä ylijäämää 908 euroa/asukas. Vuonna 2022 kaikkien kuntien keskimääräinen asukaskohtainen taseen kertynyt ylijäämä oli 2.686 euroa ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 818 euroa.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa ja lainasaamisilla pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen. Kauhavan kaupungin lainakanta on noussut viidessä vuodessa 13,3 miljoonalla eurolla (+24,7 %). Kuntien välinen vertailu on mahdollista asukaskohtaisen lainamäärän puitteissa. Kauhavalla asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 4.421 euroa. Lainamäärä on noussut tarkastelukaudella 1.003 eurolla/asukas. Vuonna 2022 kuntien Suomen kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta oli 3.343 euroa. Etelä-Pohjanmaan kuntien keskimääräinen lainakanta vuonna 2022 oli 4.616 euroa/asukas. Kuntien vuoden 2023 tilinpäätösennusteen mukaan Suomen kuntien keskimääräisen velkamäärän arvioidaan olevan 3.343 euroa/asukas ja Etelä-Pohjanmaan kuntien 4.925 euroa/asukas.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulot ja –menot –laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Se sisältää ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	7 920	10,7	Toimintakulut	47 230	63,0
Verotulot	33 172	44,8	- Valmistus omaan käyttöön	-90	-0,1
Valtionosuudet	17 195	23,2	Korkokulut	1 521	2,0
Korkotuotot	207	0,3	Muut rahoituskulut	240	0,3
Muut rahoitustuotot	515	0,7	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot	536	0,7	Tulorahoituksen korjauuserät		
Tulorahoituksen korjauuserät			+/- pakoll. varausten muutos	188	0,3
- Pysyvien vastaavien	-39	-0,1	- käyttöom. myyntitappio	-45	-0,1
hyödykkeiden luovutusvoitot			Investoinnit		
Investoinnit			Käyttöomaisuusinvestoinnit	16 882	22,5
Rahoitusosuudet	96	0,1	Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyöd.luov.tulot	5 712	7,7	Antolainasaam. lisäykset	1 096	1,5
Rahoitustoiminta			Pitkäaik. lainojen vähennys	7 949	10,6
Antol.saam.vähennys	1 244	1,7	Lyhytaik. lainojen vähennys	0	0,0
Pitkäaik. lainojen lisäys	5 000	6,8	Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	2 442	3,3			
Oman pääoman lisäykset	0	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	74 001	100,0	Kokonaismenot yhteensä	74 972	100,0

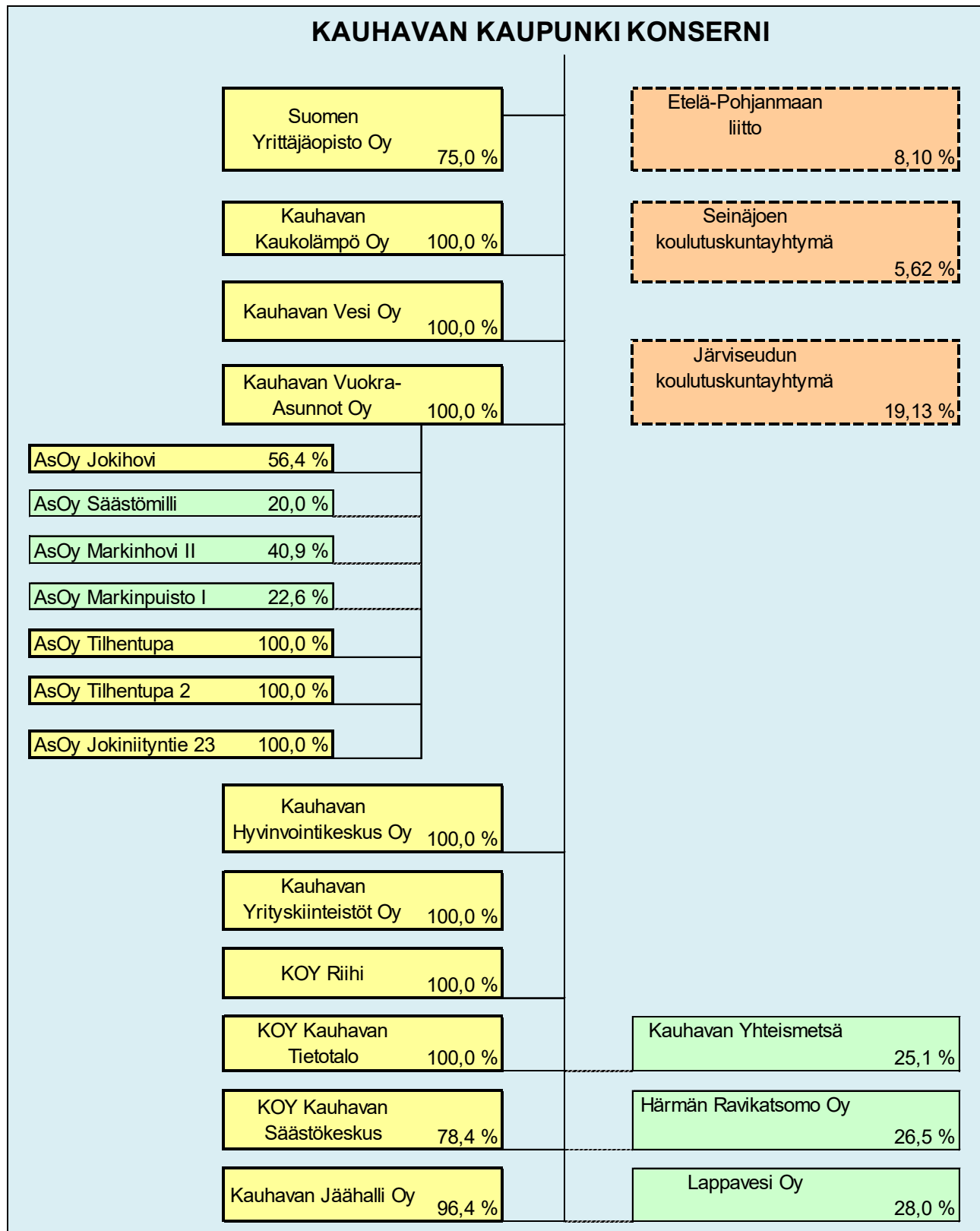
Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 74 001 - 74 972 = -971

Muut maksuvalmiuden muutokset + Rahavarojen muutos = 1 232 - 261 = 971

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernirakenne

Konsernin toiminnan ohjaus

Kauhavan kaupungissa on vuodesta 2015 alkaen toiminut kaupunginhallituksen alainen konserni- ja henkilöstöjaosto, joka vastaa konserniohjauksesta. Voimassa oleva konserniohje on hyväksytty valtuustossa 29.5.2017. Konserniohje muodostaa puitteet konsernin toiminnan ohjaukselle. Tytär-yhteisöjen toimielimissä on kaupungin edustajina lähinnä luottamushenkilöitä, joita jaosto ja kaupungin johto on tarvittaessa ohjeistanut ennen tytäryhteisöjen kokouksia.

Kuntayhtymien osalta kaupunginhallituksen on tarvittaessa mahdollista ohjeistaa yhtymävaltuutetuja tai yhtymähallituksen jäseniä kaupungin kannan mukaisesti ratkaisuihin. Kaupunginjohtajalla on oikeus olla läsnä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen yhtymähallituksen kokouksissa.

Konsernin rakennetta on kuntaliitoksen jälkeisinä vuosina tiivistetty yhtiöiden sulautumisilla, ja joitakin fuusioita on vielä vireillä tai harkittu toteutettavaksi. Yritystilayhtiöiden osalta fuusioiteja ei ole ollut mahdollista toteuttaa kaikilta osin, koska yhtiöiden omistamisissa tiloissa toimivien yritysten kanssa on tehty lunastuslausekkeellisia yritystilasopimuksia. Rakenteen tiivistäminen on tehostanut konserniohjausta. Tytäryhtiöitä on kehoitettu järjestämään taloushallintopalvelut yhteistyössä kaupungin kanssa.

Konsernin toimintaa on ohjattu myös talousarviossa asetetuilla tavoitteilla. Niiden toteutumista tarkastellaan luvussa 2.1.2.

1.6.2 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Kauhavan kaupunki omistaa 75 prosenttia Suomen Yrittäjäopisto Oy:n osakekannasta.

Suomen Yrittäjäopisto on valtakunnallisesti toimiva ammatillinen aikuiskouluttaja, aktiivinen toimija yhteiskunnassa ja yrittäjyyden kulttuurin edistäjä. Syo tuottaa työelämätarpeisiin vastaavaa koulutusta, jolla vahvistetaan kestävä osaamista. Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy Syon asiakastyössä ja työyhteisössä, innostaa asiakkaita oppimaan ja kehittämään. Yhtiön valtakunnallinen toiminta tukee alueellista ja omistajakuntien kehittämistä.

Ammatillisen koulutuksen toimintaympäristössä vaikuttaa useita voimakkaita muutosvoimia yhtäaikaaisesti. Ammatillisen koulutuksen tulee kyetä vastaamaan entistä paremmin työelämän koulutusvaatimuksiin, minkä vuoksi koulutuksen sääntelyä ollaan uudistamassa. Uudistuksilla pyritään lisäämään ammatillisen koulutuksen joustavuutta ja vaikuttavuutta. Ammatillisella koulutuksella on huomattava merkitys alueellisen elinvoiman parantamisessa ja työllisyyden edistämässä. Työllisyyspalveluiden siirtymisessä kuntien ja muodostettujen työllisyysalueiden vastuulle tavoitteena on lisätä vaikuttavuutta ja tuoda palvelut lähemmäksi asiakasta. Ammatilliselta koulutukselta vaaditaan entistä tiiviimpää työelämäyhteistyötä sekä koulutusten joustavaa toteuttamista. Koulutuksen pitää pysyä elämään ajassa. Ammatillisen koulutuksen tulevien vuosien kehittämisessä korostuvat vastuullisuus, kestävä kehitys ja digitaaliset koulutusmahdollisuudet. Tekoäly voi mullistaa koulutusalan rakenteet sekä koulutusmallit.

Yrittäjäopisto uudisti strategiansa vuoden 2023 aikana. Suomen Yrittäjäopiston arvot on puettu käytännön toimintatavaksi - Yrkkärihengeksi. Syo toimii koulutusalan suunnannäyttäjänä, yrittäjämäisesti ja osaavasti. Opisto suhtautuu uteliaasti ympäröivään maailmaan ja kokee edistävänsä omalla vastuullisella panoksellaan yhteiskunnan sosiaalista ja taloudellista hyvinvointia. Yhtiö tavoittelee Suomen johtavan yrittäjyyskouluttajan asemaa ja haluaa toimia suomalaisen koulutuskentän suunnannäyttäjän roolissa.

Laatujärjestelmän ISO 9001:2015 ulkoinen auditointi suoritettiin DNV:n toimesta 2.- 4.5.2023. Auditoinnin painopisteenä oli päivittäisjohtaminen, josta SYO sai kokonaisarvoinniksi arvosanan 5/5. Vastuullinen kädenjälki näkyy kaikessa toiminnassa. Vastuullisuuden korostuminen on muuttanut myös ihmisten asenteita ja odotuksia työelämälle sekä yritysten toiminnalle. Tavoitteena on sertifioida yhtiön vastuullisuustyö OKKA-sertifikaatin avulla alkuvuoden 2024 aikana.

Valtionosuusrahoitteisen tutkintokoulutuksen osalta vuosi 2023 oli erittäin hyvä. Vuoden 2023 toteutettu valtionrahoituksen opiskelijavuosimäärä oli 863 opiskelijavuotta, josta työvoimakoulutusten osuus oli 189 opiskelijavuotta. Syon tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä oli 729. Suoritettujen tutkintojen määrä oli 781. Valtionosuusrahoitteinen koulutustoiminta on tehokasta ja sillä on hyvä vetovoima. Syo kykenee säännöllisesti ylittämään myönnettyt tavoitteelliset opiskelijavuosimäärämme.

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (Jotpa) hankinnat ja avustukset ovat tärkeä osa jatkuvan oppimisen palveluita. Jotpan tehtävänä on tuottaa, analysoida ja jakaa tutkittua tietoa työelämän koulutustarpeista ja rahoittaa niitä avustuksilla tai hankinnoilla. TEM:n kilpailutettujen tarjouspyyntöjen määrä romahti 2023. **Koulutus- ja kehittämishankkeet** ovat tärkeä osa yrittäjäopiston toimintaa. Hanketoiminnalla kehitetään alueiden elinvoimaa ja parannetaan yritysten toimintaedellytyksiä. **Kansainvälistä tutkintokoulutusta** toteutettiin osakkuusyhtiö OEP Oy:n kautta. **Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM)** myöntämällä strategiarahalla ja **Opetushallituksen (OPH)** hankkeiden avulla ohjataan koulutuksen järjestäjien toiminnan kehittämistä. Syo oli mukana useissa verkostohankkeissa.

Vuonna 2023 kertyi 91 henkilötyövuotta. Henkilöstön kokonaismäärä oli 31.12.2023 yhteensä 94 henkilöä ja keski-ikä oli 51,6 vuotta. Henkilöstön koulutustausta vaihtelee tehtävän mukaan. Opetushenkilöstöstä valtaosalla on omaan asiantuntijuusalueeseen liittyvä korkeakoulututkinto. Opetushenkilöstöstä 84 prosenttia on suorittanut opettajan pedagogiset opinnot. Henkilöstö on sitoutunut ja työsuhteet ovat pitkiä. Työsuhteen pituus nykyisellä henkilöstöllä on keskimäärin 10,7 vuotta. Syo on onnistunut rekrytoinnissa viime vuosina ja saanut hyvin täytettyä avoimia tehtäviä osaavalla ja työyhteisöön sopivalla henkilöstöllä, yrittäjäopisto on kiinnostava työpaikka. Suomen Yrittäjäopistolle on myönnetty **Great Place to Work -sertifikaatti** heti ensimmäisellä tutkimuskerralla. Great Place To Work -sertifointi™ on globaalisti tunnettu ja arvostettu tunnustus yrityksen hyvästä työntekijäkemuksesta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön yrittäjäopistolle koulutustoimintaan myöntämä kokonaisuhoitus oli vuonna 2023 6.741.868 euroa, mikä oli - 4,3 prosenttia edellisvuotta pienempi. Lisäksi Suomen Yrittäjäopiston osuus vuodelle 2024 myönnetyssä kolmessa strategiarahoituksen verkostohankkeessa on yhteensä 202.550 euroa. **Vuoden 2023 kokonaistuotot olivat 8.634.776,04 euroa.** Kokonaistuottojen kertymä oli lähes edellisen vuoden tasoinen ja ylitti budjetin. **Tilikauden tulos oli erittäin hyvä. + 743.024,94 euroa.** Tuloksen muodostumiseen vaikuttivat erityisesti vahva ja tehokas toiminta sekä onnistumiset markkinaehtoisen koulutuksen osalta. Henkilöstökulut olivat aivan budjetoidun mukaiset.

Tulevaisuuden toimintaedellytykset vaikuttavat hyviltä. Tutkintokoulutuksen vetovoima on erittäin hyvä ja yrittäjäopistolla on hyvä maine työnantajana. Yhtiön vahva taloudellinen tilanne mahdollistaa suunnitelmallisen ja jatkuvan kehittämisen. Kuitenkin epävakaa maailmatilanne, kevään vaikea työmarkkinatilanne ja valtiontalouden leikkaustarpeet tuovat jatkossa haasteita koulutustoimintaan. Ammatillisen koulutuksen järjestäjien toiminnan ohjausta ja sääntelyä ollaan uudistamassa, mikä aiheuttaa epävarmuutta toiminnan suunnitteluun. Työvoimakoulutuksen palveluiden siirtyminen kuntien ja uusien työllisyysalueiden vastuulle vuoden 2025 alusta alkaen tuo merkittävän epävarmuustekijän työvoimakoulutusten hankintaan ja tuottamiseen.

Vuoden 2024 varsinaisessa suoritepäätöksessä Suomen Yrittäjäopistolle myönnettiin kaikkiaan 729 opiskelijavuotta, joka kerryttää yhteensä 7.095.860 euroa kokonaisrahoitusta sekä 232.911 euroa arvonnisäverokorvausta. Suoritepäätös oli hieman budjetoitua suurempi, joten yrittäjäopisto uskoo kustannusten kasvusta huolimatta pääsevänsä selkeästi positiiviseen tulokseen myös vuoden 2024 osalta.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön toimialana on vuokra-asuntojen hallinta ja vuokraus. Se omistaa neljällä eri alueella yhteensä 917 vuokra-asuntoa yhteispinta-alaltaan 51.562 m² sekä muita vuokrattavia tiloja 2.436 m², esimerkiksi hoivakoti, päiväkotiki ja päivätoimintakeskus. Vuokra-asuntojen käyttöasteen keskiarvo vuonna 2023 oli 91,8 %. Käyttöastetta nosti tilapäistä suojelua hakevien ukrainalaisten asuttaminen.

Liikevaihtoa kertyi 5.498.993 euroa, jossa kasvua 479.435 euroa (9,6 %) vuoteen 2022 verrattuna.

Henkilöstökulut nousivat 26 prosenttia ollen nyt 578.515 euroa. Kiinteistöjen hoitokuluja kertyi yhteensä 3.501.495 euroa, joka on vain 148.194 euroa enemmän kuin 2022. Kiinteistöjen korjaamiseen käytettiin 581.873 euroa.

Rahoituskulut kasvoivat 207.388 euroa viime vuodesta, ollen nyt yhteensä 559.419 euroa. Korkokulujen kasvua hillitsi korkea suojautumistaso. Rahoituskuluissa on mukana emoyhtiölle maksetut takausprovisiot 78.700 euroa.

Tilikautena tehdyt poistot olivat yhteensä 833.174 euroa.

Asuntokantaa ei vähennetty purkamalla tilikauden aikana.

Tilikauden voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 164.233 euroa.

Tilikauden voitto verojen ja 160.000 euron asuintalovarauksen jälkeen oli 3.806 euroa.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:llä on neljä tytäryhtiötä: Asunto Oy Tilhentupa I ja II sekä As Oy Kauhavan Jokiniityntie 23 (kaikki 100 %) sekä Asunto Oy Kauhavan Jokihovi (56,4 %).

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö hallinnoi ja vuokraa konsernin teollisuustoimitiloja. Vuokrattavia tiloja on yhteensä 29.883 m² ja tilat jakaantuvat seitsemään eri kohteeseen: Tuomisentie 16, Viitaväylä 11, Opastie 12, Kankaantie 563, Kuparikuja 8, Leipomonkuja 7 ja Kirjapainontie 8.

Tilojen käyttöaste vuorattavien neliöiden suhteen on 91 % ja vuokratulojen suhteen 94 %.

Liikevaihto kasvoi 26 prosenttia ollen 2.425.793 euroa. Liikevaihdon kasvu selittyi suurelta osin Tuomisentie 16 laajennuksesta, joka valmistui joulukuussa 2022 ja vuokrien noustessa korotusmäärittelynsä mukaisesti. Kiinteistön hoitokulut nousivat 7 prosenttia ja kulut olivat yhteensä 626.912 euroa. Rahoitustuottoja kertyi 29.657 euroa ja rahoituskuluja 675.911 euroa. Rahoituskuluissa on mukana emoyhtiölle maksetut takausprovisiot 49.283 euroa.

Tilikauden tulos suunnitelman mukaisten poistojen 1.119.418 euroa jälkeen oli 33.208 euroa.

Tilikauden aikana aloitettiin yritystilasopimuksen mukaisen 3.180 m² kokoisen hallin rakentaminen Ollinkankaantie 108 osoitteeseen.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Hyvinvointikeskus valmistui lokakuussa 2022, vuokralaisina EPSHP ja Kuntayhtymä Kaksineuvoinen. Rakennuksen vuokrasopimukset ovat siirtyneet sellaisinaan Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023.

Ensimmäisen täyden toimintakauden aikana liikevaihtoa kertyi 1.696.456 euroa. Kiinteistön kuluja syntyi 618.464 euroa, rahoituskuluja 329.679 euroa ja poistoja tehtiin 605.469 euroa. Tilikauden tulos 117.772 poistoerokirjauksen ja verojen jälkeen voitollinen 16.008 euroa.

Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiön päätarkoituksena on hallinnoida toimitilaa, joka on vuokrattu yksityiselle yritykselle. Kiinteistön hoito ja ylläpito on vuokralaisen vastuulla. Sopimukseen sisältyy lunastuslauseke yhtiön osakkeisiin.

Vuokralainen on ilmoittanut, että vuokrasopimusta ei enää jatketa nykyisen päätyttyä 30.6.2024, eivätkä he käytä lunastamisoikeuttaan kiinteistön osakkeisiin. Omistaja on tehnyt päätöksen muuttaa ja peruskorjata rakennus kaupungin omiin tarpeisiin.

Yhtiön liikevaihto oli 126.102 euroa ja muita tuottoja oli 14.943 euroa. Kiinteistön hoidosta syntyi kuluja 20.716 euroa, rahoituskuluja 40.276 euroa ja poistoja 55.119 euroa. Tilikauden tulos 5.057 euron verojen jälkeen oli 19.877 euroa.

Kiinteistö Oy Riihi

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö osti kiinteistöllä sijaitsevan varastohallin ja prosessilaitteiston itselleen. Vuokratuloja kertyi vain kylmän hallin vuokraamisesta.

Yhtiön liikevaihto oli 2.900 euroa. Kiinteistönhoitokuluja syntyi 22.729 euroa, rahoituskuluja 17.550 euroa ja poistoja 22.219 euroa. Tilikauden tulos oli tappiollinen 59.599 euroa.

Kiinteistö Oy Riihi on pystynyt huolehtimaan taloudellisista velvoitteistaan kaupungin myöntämän kassalainan turvin.

Yhtiön on allekirjoittanut sulautumissopimuksen, jonka mukaisesti yhtiö sulautuu Kauhavan Yritys-kiinteistöt Oy:n 31.1.2024.

Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus

Kauhavan kaupunki omistaa 78,4 prosenttia yhtiön osakekannasta. Kiinteistöyhtiö ei itse vuokraa liiketilojaan vaan yhtiön tuotot muodostuvat osakkeen omistajilta perittävistä yhtiövastikkeista.

Yhtiöllä ei ole lainoja ja sen maksuvalmius on hyvä.

Yhtiön riskit liittyvät sen omistaman kiinteistön kuntoon ja tilojen käyttöasteen pienentymiseen. Yhtiön hallitus on päättänyt, että merkittäviä kustannuksia aiheuttavia kiinteistön korjaustoimia ei valmistella vaan yhtiö on käynnistänyt kaavamuutosprosessin jonka tavoitteena on mahdollistaa tulevaisuudessa uudisrakentaminen yhtiön omistamalle tontille viiteen kerrokseen AL -merkinnällä.

Kauhavan Jäähalli Oy

Kauhavan kaupunki omistaa 96,4 prosenttia yhtiön osakekannasta. Yhtiö omistaa jäähallikiinteistön ja myy jäähallipalveluja seuroille ja yhteisöille.

Vuonna 2023 jäähalli vuokrasi jääaikaa 1.096 tuntia. Hallin käyttö on lisääntynyt hieman vertailuvuodesta. Yhtiö peri hallin käyttäjiltä 103 euron tuntimaksun.

Kauhavan kaupunki maksoi yhtiölle avustusta pääomakuluihin 83.492 euroa.

Yhtiön liikevaihto oli 121.291 euroa. Liikevaihdosta 102.641 euroa kertyi jääajan myynnistä ja 18.650 euroa muusta myynnistä. Muita tuottoja 4.800 euroa.

Kuluja kertyi yhteensä 155.246 euroa ja rahoituskuluja 17.043 euroa.

Poistojen 36.712 euroa jälkeen voittoa kertyi 582 euroa.

Kauhavan Vesi Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan.

Kauhavan Vesi Oy tuottaa talous- ja jätevesihuoltoa Kauhavan kaupungin asukkaille ja alueen teollisuudelle. Yhtiön tavoitteena on tarjota alueelle korkea laatuinen ja varma palvelutaso nyt ja tulevaisuudessa. Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja kestävän kehityksen periaatteet.

Yhtiön toimintavuosi sujui hyvin. Asetetut taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti.

Yhtiö on suunnitellut ja toteuttanut useita jätevesi- ja vesijohtoverkostojen saneeraushankkeita toiminta-alueellaan. Merkittävimmät saneeraushankkeet on suoritettu Kauhavan alueen jätevesiverkostoon, missä jätevesiverkostoa saneerattiin sujuttamalla. Yhteistyössä Kauhavan kaupungin kanssa yhtiö on saneerannut Rengon asuinalueen (vaihe 3).

Toimintaympäristön ja toimialan muutokset ajavat yhtiötä kehittämään ja tehostamaan toimintaansa jatkuvasti. Viime vuosina on yhtiö erityisesti panostanut toimintavarmuuteen ja tulevaisuudessa tätä työtä jatketaan edelleen.

Tulevista hankkeista merkittävimmät uudistukset liittyvät jätevesien puhdistamiseen. Yhtiö keskittää Korttesjärven ja Härmien jätevesien puhdistuksen nykyiselle Voltin jätevesipuhdistamolle. Tätä tarkoitusta varten yhtiö rakentaa Korttesjärvi-Voltti siirtoviemäriinjan.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Kauhavan kaupunki omistaa yhtiön koko osakekannan. Yhtiö tuottaa ja toimittaa kaukolämpöä Kauhavan keskustaajaman sekä Alahärmän, Korttesjärven ja Ylihärmän taajamien alueille. Yhtiöllä on päätoiminen toimitusjohtaja. Päätoimiseen henkilökuntaan kuulu myös kolme laitosmiestä. Taloushallintopalvelut laskutusta ja reskontran hoitoa lukuun ottamatta on ostettu Kauhavan kaupungilta.

Liikevaihtoa kertyi toimintavuonna 5,271 miljoonaa euroa.

Energiaa myytiin vuonna 2023 71 781 MWh.

Kotimaisen polttoaineen osuus lämmöntuotannosta oli 99 prosenttia. Bio-polttoaineiden saatavuus jatkui erittäin heikkona ja sahojen sivutuotteita jouduttiinkin osittain korvaamaan turpeella. Öljyn käyttö saatiin pidettyä edelleen noin 1 prosentissa.

Poistot ja arvonalennukset 2023 olivat 909.937 euroa.

Henkilöstökulut olivat 319.668 euroa.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 835.029 euroa.

Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin ohjelman mukaisesti 655.636 euroa. Vuoden aikana myös uusittiin erääntyvä 1,8 milj. euron bullet-laina. Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä olivat 227.681 euroa. Kasvua näissä edellisvuoteen 128.299 euroa. Kassa vahvistui 316.210 euroa. Qr oli 1,0 ja Cr 1,4. Omavaraisuusaste 32,42 %.

Investointeja tehtiin vuoden aikana 257.631 eurolla.

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 145.990 euroa, josta voittoa oli 117.330.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on ohjattu valtuuston 29.5.2017 hyväksymällä ja 1.6.2017 voimaan tulleella konserniohjeella sekä kaupungin konserni- ja henkilöstöjaoston ja kaupungin johdon ohjeistuksella.

Konserniohjeessa määrätään, milloin tytäryhtiöllä on velvollisuus hankkia kaupungin kanta asiaan ennen päätöksentekoa.

Konserni- ja henkilöstöjaosto on nimennyt yhtiökokousedustajat konserniyhtiöiden yhtiökokouksiin ja valinnut ehdokkaat tytäryhtiöiden hallituksiin. Hallituksissa on ollut edustettuna pääsääntöisesti kaupungin luottamushenkilöitä. Kaupunginjohtajalla tai hänen määräämällään johtoryhmän jäsenellä on oikeus osallistua konserniyhteisöjen hallitustyöskentelyyn.

Konserni- ja henkilöstöjaosto on kutsunut kokoukseensa konserniyhteisöjen johtoa selvittämään edustamansa yhtiön toimintaan liittyviä ajankohtaisia ja kehittämiskysymyksiä ja käymään niistä linjaavaa ja evästäväää keskustelua. Tytäryhteisöt ovat soveltuvin osin toimineet yhteistyössä kaupungin hallintokuntien, erityisesti teknisen toimialan kanssa. Kaupunginhallituksen edustajat hallintokunnissa raportoivat yhteensovitusta edellyttävistä kysymyksistä kaupunginhallitukselle.

Konsernivalvonnassa ei ole ilmennyt erityisiä ongelmia. Yhteisöjen taloushallinnon kytkeminen kaupungin organisaatioon on ollut toiminnallisesti ja valvonnallisesti perusteltua. Ohjeistus tytäryhteisöille on ollut yleisesti ottaen riittävää. Tiedonkulku on ollut toimivaa, mutta edellyttää kehittämistä. Yhtiöiden toiminta on noudattanut valtuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa.

Konsernirakenteen tiivistäminen ja kaupungin hoitama yhteisöjen taloushallinto on luonut osaltaan edellytyksiä konserniohjauksen tehostumiselle.

Yhteisöt sitoutuvat yhtiökokouksessa tai vastaavassa toimielimessä tehtävällä päätöksellä valitsemaan kaupungin käyttämän tilintarkastusyhteisön ulkoiseen tarkastukseensa.

Yhteisöjen riskienhallintaa ja vakuutusturvaa arvioidaan tilintarkastuksen kautta yksikkökohtaisesti eikä niissä ole todettu puutteita. Vakuutukset on todettu ajantasaisiksi.

Konserniohjeen mukaan sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa annetaan määräykset, joita sovelletaan myös konserniyhteisöihin kohdistuvassa sisäisessä tarkastuksessa. Kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen hallitusten tulee päättää kaupungin konsernihallinnon toimesta järjestettävän sisäisen tarkastuksen tavasta ja laajuudesta.

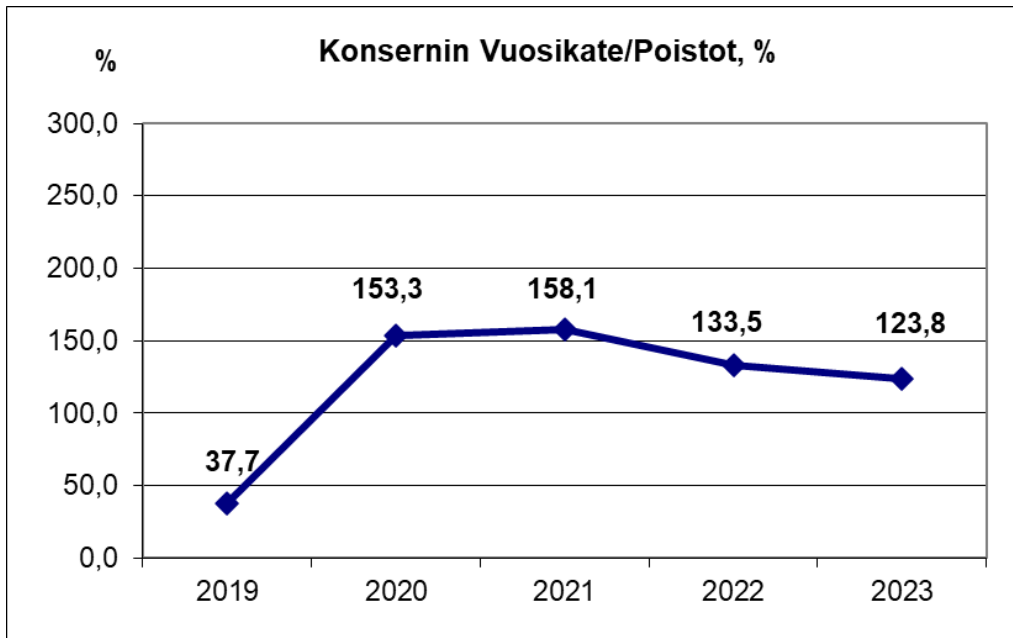
1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

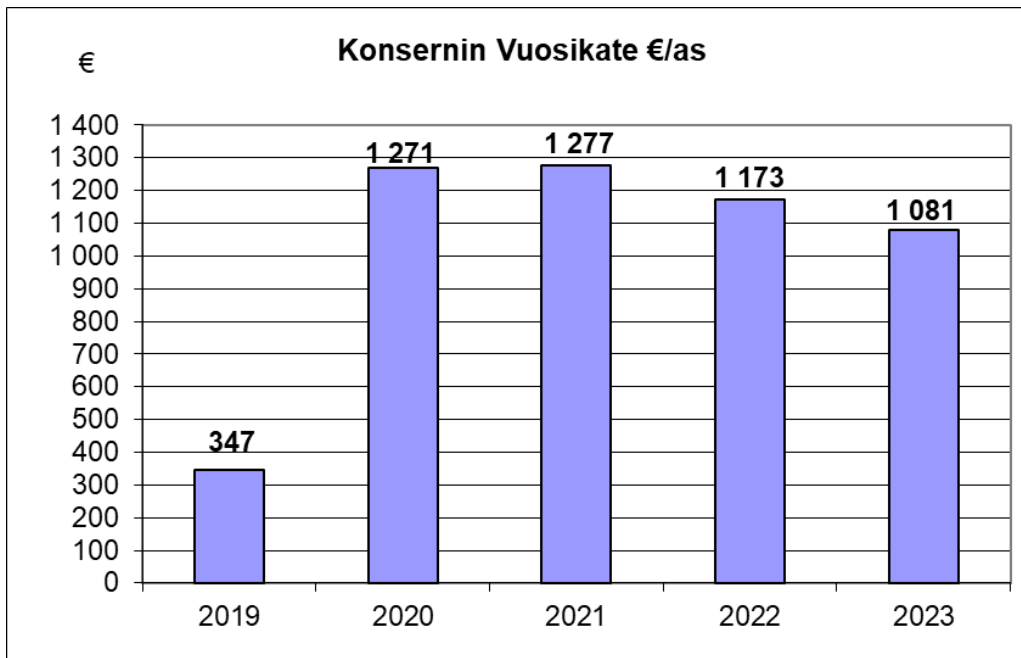
	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	30 718	82 618
Toimintakulut	68 217	187 766
Osuus osakkuusyhteisön voitosta/tappiosta	-1	-13
Toimintakate	-37 500	-105 161
Verotulot	33 172	59 013
Valtionosuudet	23 702	64 413
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	328	294
Muut rahoitustuotot	198	535
Korkokulut	3 263	991
Muut rahoituskulut	239	376
Vuosikate	16 398	17 728
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	10 983	12 678
Tilikauden yli- ja alipariarvot	2 234	500
Arvonalentumiset	26	100
Tilikauden tulos	3 155	4 450
Tilinpäätössiirrot	625	145
Tilikauden verot	200	317
Laskennalliset verot	22	6
Vähemmistöosuudet	141	286
Tilikauden ylijäämä tai alijäämä	3 461	3 997
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	45,0 %	44,0 %
Vuosikate/Poistot, %	123,8 %	133,5 %
Vuosikate, €/asukas	1 081	1 173
Asukasmäärä	15 164	15 116

Konsernituloslaskelman tunnusluvun ”Toimintatuotot prosentteina toimintakuluista” arvoon vaikuttavat konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne. Nämä tekijät myös selittävät konsernikohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, on konsernin tulorahoitus riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään tunnuslukua ”Vuosikate prosenttia poistoista”. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletus on pätevä vain, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tunnusluvun ”Vuosikate euroa/asukas” konsernikohtainen tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa.

Konsernin vuosikateen ja poistojen suhde on yksi kuntalain mukaisista kriisikuntamittareista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityksen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 prosenttia.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 398	17 728
Satunnaiset erät	536	0
Tilikauden verot	200	317
Tulorahoituksen korjauserät	-177	-242
Investointien rahavirta		
Investointimenot	21 085	28 152
Rahoitusosuudet inv.menoihin	147	142
Pys.vast. hyödykkeiden luov.tulot	6 006	413
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 623	-10 428
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	1 577	2 677
Antolainasaamisten vähennykset	1 362	373
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 767	14 814
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	14 970	12 105
Lyhytaikaisten lainojen muutos	235	-2 897
Oman pääoman muutokset	4 094	-2 003
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja po:n muutokset	91	-137
Vaihto-omaisuuden muutos	-26	126
Saamisten muutokset	7 447	5 879
Käyttöomaisuudet muutos	0	0
Korottomien velkojen muutokset	-10 206	1 171
Rahoituksen rahavirta	-1 628	7 898
Rahavarojen muutos	-5	-2 530
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	33 188	36 023
Rahavarat 1.1.	33 193	38 554
	-5	-2 530

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä (5) vuodelta, 1000 €	-30 822	-33 713
Investointien tulorahoitus, %	78,3 %	63,3 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,9
Kassan riittävyys	111	57

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta –tunnusluku tarkastelee investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuodelta ja sitä edeltävältä neljältä vuodelta. Positiivinen kertymä ilmoittaa kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen kertymä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavarjoja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluku ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus – tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate -tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluvun arvo on 1–2 ja heikko, jos tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kuntakonsernin omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kauhavan kaupunkikonsernin laskennallinen lainanhoitokate oli 1,0 vuonna 2023 ja 0,9 vuonna 2022. Vuonna 2023 tulorahoitus riitti juuri ja juuri konsernin lainojen hoitamiseen.

Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on yksi mittari kuntalain mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa. Arvioinnissa tunnusluvun raja-arvo on 0,8. Kauhavan kaupunkikonsernin osalta raja-arvo ylittyi sekä vuonna 2023 että 2022.

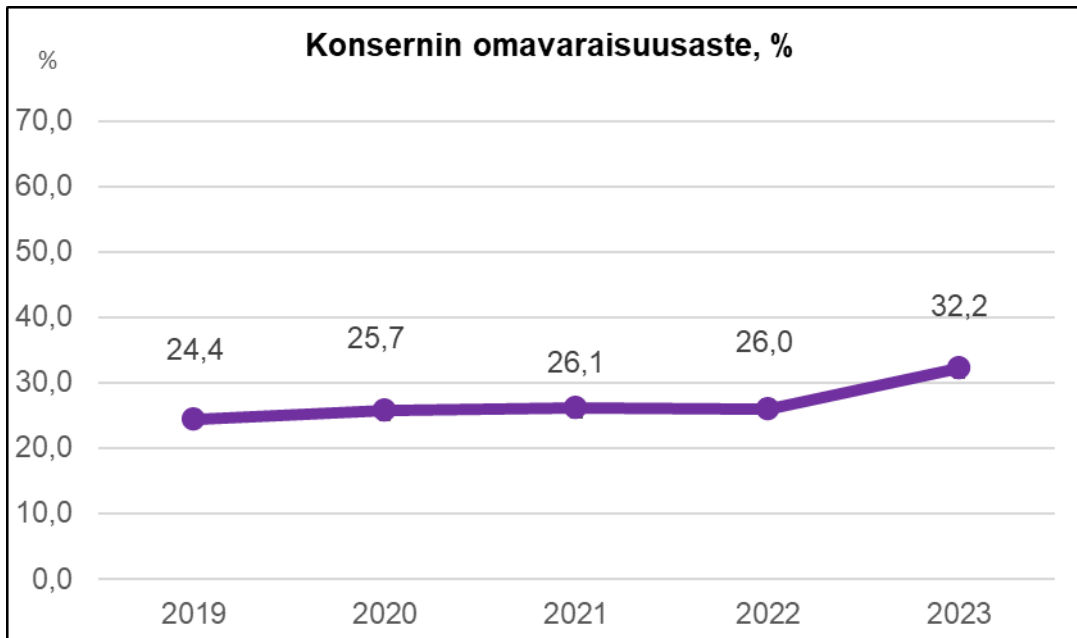
Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Kauhavan kaupunkikonsernin kassan riittävyys 111 päivää on hyvä.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

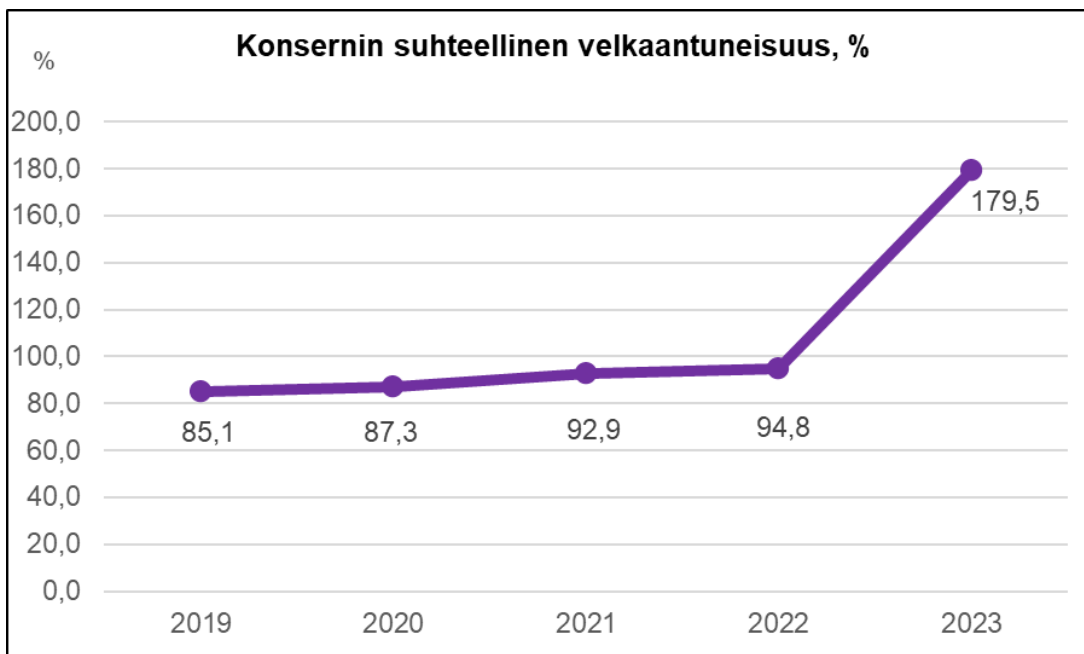
VASTAAVAA	31.12.2023	31.12.2022
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	192 309	214 817
Aineettomat hyödykkeet	1 498	2 553
Aineettomat oikeudet	323	959
Muut pitkävaikutteiset menot	1 175	1 594
Aineelliset hyödykkeet	183 908	205 062
Maa- ja vesialueet	14 264	14 878
Rakennukset	127 790	158 205
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 407	15 526
Koneet ja kalusto	1 676	4 435
Muut aineelliset hyödykkeet	5 814	6 061
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	20 957	5 956
Sijoitukset	6 903	7 202
Osakkuusyhteisöosuudet	824	1 592
Osakkeet ja osuudet	6 079	5 464
Muut lainasaamiset	0	17
Muut saamiset	0	128
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	481	485
VAIHTUVAT VASTAAVAT	41 262	51 568
Vaihto-omaisuus	918	1 828
Saamiset	7 156	13 716
Pitkäaikaiset saamiset	2 010	12
Lyhytaikaiset saamiset	5 145	13 704
Rahoitusarvopaperit	925	908
Rahat ja pankkisaamiset	32 263	35 115
VASTAAVAA YHTEENSÄ	234 052	266 869

VASTATTAVAA	31.12.2023	31.12.2022
	<i>1 000 €</i>	<i>1 000 €</i>
OMA PÄÄOMA	73 185	67 115
Peruspääoma	36 430	39 575
Arvonkorotusrahasto	300	300
Muut omat rahastot	1 415	1 643
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	31 579	21 599
Tilikauden yli-/alijäämä	3 461	3 997
 VÄHEMMISTÖOSUJDET	 2 293	 2 391
 POISTOERO JA VAPAA- EHTOISET VARAUKSET	 0	 0
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
 PAKOLLISET VARAUKSET	 138	 968
Eläkevaraukset	108	125
Muut pakolliset varaukset	30	844
 TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	 1 227	 1 141
 VIERAS PÄÄOMA	 157 210	 195 254
Pitkäaik.korollinen vieras po	121 560	145 587
Pitkäaik. koroton vieras po	1 779	1 779
Laskennalliset verovelat	89	157
Lyhytaik. korollinen vieras po	15 915	15 742
Lyhytaik. koroton vieras po	17 867	31 988
 VASTATTAVAA YHTEENSÄ	 234 052	 266 869
 KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	32,2 %	26,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	179,5 %	94,8 %
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	35 040	25 597
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 311	1 693
Konsernin lainat, €/asukas	9 066	10 673
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	137 474	161 330
Lainat ja vuokravastuut 31.12.,1000€	139 933	170 202
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	9 228	11 260
Kons. lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	17
Kunnan asukasmäärä	15 164	15 116

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta.

Kauhavan kaupunkikonsernin omavaraisuusaste on suhteellisen alhainen, mutta kehittynyt hyvinvointialueuudistuksen myötä positiivisesti.

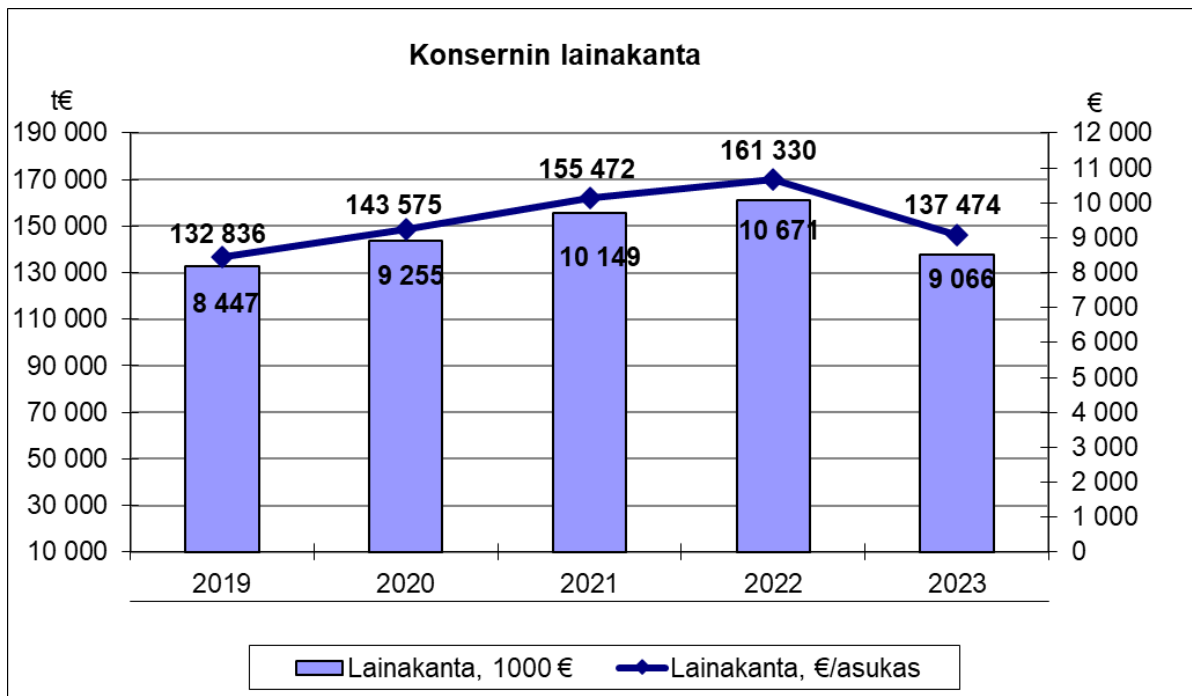

Suhteellinen velkaantuneisuus –tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Hyvinvointialueuudistuksella on valtaisa vaikutus Kauhava-konsernin, kuten myös muiden kunta-konsernien, suhteellinen velkaantuneisuus -tunnuslukuun. Kauhava-konsernin vieraan pääoman määrä pieneni 38 miljoonalla eurolla vuodesta 2022, mutta samaan aikaan konsernin käyttötulot eli toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärä pieneni peräti 118 miljoonalla eurolla. Hyvinvointialueuudistuksesta johtuva käyttötulojen ”romahtaminen” heikensi tunnuslukua dramaattisesti.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, 31.12. sekä Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas -tunnusluvussa huomioidaan konsernin lainakannan lisäksi vuokravastuiden määrä. Tunnusluku ottaa siis huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet ja hankinnat, jotka eivät näy velkana konsernin taseessa, kuten myös muut pitkäaikaiset vuokrasopimukset. Asukasta kohden laskettu konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä on myös yksi kriisikuntamittareista. Kriisikuntakriteeri täyttyy, mikäli tunnusluvun arvo ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla. Kauhavalla konsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä vuonna 2022 oli 9.228 euroa/asukas. Vuonna 2022 tunnusluvun arvo oli 11.258 euroa/asukas. Tunnusluvun arvosta ei ole saatavilla valtakunnallista ja maakunnallista vertailutietoa.

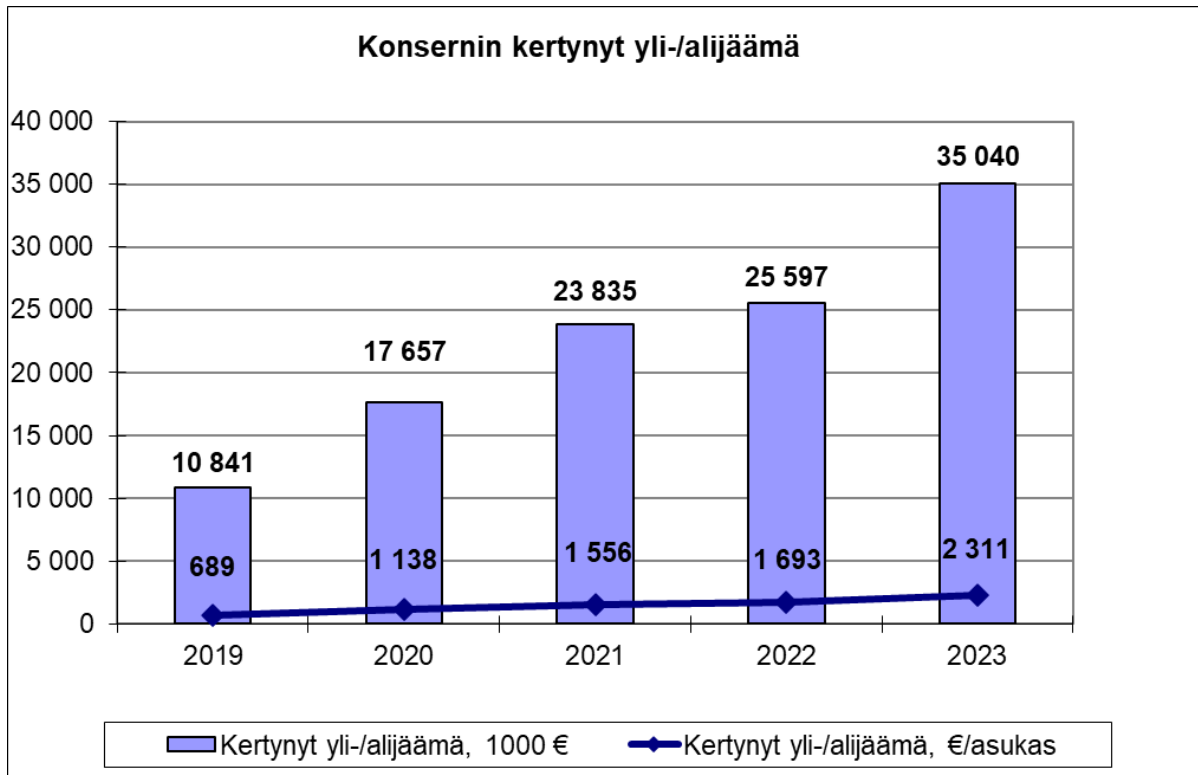
Tunnusluvun merkittävää muutos edelliseen vuoteen verrattuna selittää hyvinvointialueuudistus. Kauhava-konsernin vastuista poistuivat Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän lainat ja vuokravastuut sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoisen vuokravastuut.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Konsernin lainasaamisilla tarkoitetaan sijoituksiin merkittyjä joukkovelkakirjalainasaamisista ja muita lainasaamisista eli antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kauhavan kaupunkikonsernin lainakanta on pieneni merkittävästi vuonna 2023. Muutos selittyy pääsääntöisesti Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymien lainojen poistumisesta konsernin lainakannasta hyvinvointialueuudistuksen myötä.

Valtakunnan tasolla tarkasteltuna kuntakonsernien keskimääräinen lainakanta vuonna 2022 oli asukasta kohden 7.760 euroa. Etelä-Pohjanmaan vastaava keskiarvo oli 8.182 euroa. Kauhavan konsernilainakanta on siis keskimääräistä korkeampi. Lainakannassa näkyy kaupungin, kaupungin tytäryhtiöiden ja koulutus kuntayhtymien viime vuosina tekemät merkittävät investoinnit, jotka on rahoitettu lainoilla. Investoinnit maksetaan takaisin käyttöaikanaan, jolloin lainakanta pitkällä aikavälillä tulee laskemaan.

Konsernin kertynyt ylijäämä kasvoi merkittävästi vuonna 2023. Muutos selittyy tilikauden 2022 noin 4,0 miljoonan ylijäämän lisäksi Kuntayhtymä Kaksineuvoisen purkamisesta johtuva kuntayhtymä-osuuksien muutoskirjaus, joka on tehty konsernitaseessa edellisten tilikausien ylijäämätilille.

1.6.5 Konsernin vakinainen henkilökunta

Vakinainen henkilö-kunta	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019
Kauhavan kaupunki	454	466	500	524	549
Asuntoyhtiöt	9	8	6	7	6
Kauhavan Kaukolämpö Oy	4	4	4	4	5
Suomen Yrittäjäopisto	95	92	87	83	100
Kauhavan Vesi Oy	10	8	8	13	12
Yhteensä		578	605	631	672
Ky Kaksineuvoinen	0	619	589	602	603
Konserni yhteensä	572	1197	1194	1233	1275

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä:

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen 2.136.317,37 euroa käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan henkilökuntarahastosta vuoden 2023 käyttöä vastaava määrä 24.288,24 euroa
- tuloutetaan poistoeroa poistosuunnitelman mukaisesti 144.386,28 euroa
- kartutetaan henkilökuntarahastoa 24.288,24 eurolla
- tilikauden ylijäämä 2.280.703,65 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

1.7.2 Talouden tasapaino

Kaupungin avaava tase 1.1.2023 oli ylijäämäinen. Vuoden 2023 tilinpäätös vahvistaa tasetta tilikauden ylijäämää vastaavalla summalla. Vuosille 2024–2026 hyväksytyn taloussuunnitelman mukaan suunnitelmakauden tilikauden tulokset ovat alijäämäisiä, mutta kaupungin tase pysyy ylijäämäisenä.

Kertyneen ylijäämän/-alijäämän lisäksi talouden tasapanotarkastelussa otetaan huomioon myös kertynyt poistoero ja vapaaehtoiset varaukset. Kaupungin taseessa 31.12.2023 on 13.769.557,72 euroa kertynyttä ylijäämää sekä poistoeroa 1.055.671,22 euroa.

Kuntalain 118 §:ssä määritellään kuntatalouden ns. kriisikuntamittarit. Kuntalain mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää, mikäli kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa sen tilinpäätöksen, jossa taseeseen on muodostunut kertynyttä alijäämää, vahvistamista seuraavan vuoden alusta. Arviointimenettely voidaan myös käynnistää, jos asukasta kohden laskettu alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa. Arviointimenettely voidaan käynnistää myös, kun kunnan ja kuntakonsernin talouden seuraavat tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin ylittäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia.
- 2) Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti.
- 3) Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitiilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla
- 4) Konsernitiilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Kauhavan kaupungin vuoden 2023 konsernitaseessa ei siis ole kattamatonta alijäämää. Tulos vuodelta 2023 on selvästi ylijäämäinen sekä peruskunnan että konsernin osalta. Näin ollen alijäämäta-soa koskevat mittarit eivät täyty.

Kauhava-konsernin vuoden 2023 vuosikate oli 16.397.870 euroa vuosikatteen ja poistojen suhteen ollessa 123,8 prosenttia. Kauhavan kaupungin kunnallinen tuloveroprosentti vuonna 2023 oli 9,11, kun kaikkien kuntien painotettu, keskimääräinen painotettu tuloveroprosentti oli 7,38 aritmeettisen keskiarvon ollessa 8,50. Tilinpäätöksen laadintavaiheessa ei ole käytettävissä kuntakonsernien keskimääräistä lainojen ja vuokravastuiden määrää vuodelta 2023. Kauhavan tunnusluku on 9.228 euroa/asukas on kuitenkin suhteellisen merkittävän korkea, mutta todennäköisesti raja-arvo ei ylity. Kauhava-konsernin vuoden 2023 laskennallinen lainanhoitokate oli 1,0, joten tämä kriisikuntakriteeri ei täyty.

Vaikka Kauhavan kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös on ylijäämäinen ja taseessa on kertynyttä ylijäämää, eivätkä kriisikuntamittarit täyty, tulee kaupungin talouden tilannetta tarkkailla jatkuvasti. Taloussuunnitelmakaudella 2024–2026 talous kiristyy selvästi. Alijäämäkehitys tulee katkaista viimeistään vuonna 2025.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupunginvaltuusto on asettanut vuoden 2023 talousarviossa tavoitteet sekä koko kuntakonsernille että kullekin tytäryhtiölle.

Koko konsernille asetettiin tavoitteeksi neljä talouden tunnuslukua tavoitetasoineen. Tunnuslukutavoitteet asetettiin tarkoituksena varmistaa konsernin talouden tasapaino.

Konsernille asetetut tavoitteet	TA2023	TP2023	TP2022	TP2021
Konsernin vuosikate poistoista, %:a	yli 80	123,8	133,5	153,3
Konsernin omavaraisuusaste, %:a	yli 25	32,2	26,0	26,1
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	alle 12 000	9 228	11 258	10 556
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate	yli 0,8	1,0	0,9	1,0

Kuten taulukosta näkyy, konsernille asetetut tunnuslukutavoitteet toteutuivat. Tunnuslukutavoitteita asetettaessa ei osattu ottaa kaikilta osin huomioon hyvinvointialueuudistuksen vaikutuksia tunnuslukuihin.

Suomen Yrittäjäopisto Oy

Suomen Yrittäjäopisto on valtakunnallisesti toimiva ammatillinen aikuiskouluttaja, yrittäjyyden kulttuurin edistäjä ja aktiivinen toimija. Yrittäjäopisto tuottaa työelämätarpeisiin vastaavaa koulutusta, jolla vahvistetaan kestävä osaamista. Opisto uudistaa ennakkoluulottomasti suomalaista aikuis-koulutusta. SYOn katse on vahvasti tulevaisuudessa ja se tarjoaa yhteiskunnallista arvoa ja elinvoimaa lisääviä palveluita. Työvoimakoulutuksilla SYO edistää työllisyyttä. Yhtiön valtakunnallinen toiminta tukee alueellista ja omistajakuntien kehittämistyötä. Yrittäjäopisto tavoittelee toiminnan kestävä kasvua ja pitää talouden tasapainossa.

Toiminnan vaikuttavuuden varmistaminen on Yrittäjäopiston strategian keskiössä. SYO rakentaa asiakkaidensa kanssa kestävä yrittäjätoimintaa ja hyvää työelämää sekä tarjoaa koulutusalan parasta asiakaspalvelua. SYO luo yksilöllisen asiakaskokemuksen aidolla ohjauksella ja palveluasenteella. Tehokas ja taloudellisesti kestävä arjen toiminta luo perustan organisaation kehittämiseen. Yrittäjämäinen toimintatapa näkyy asiakastyössä ja työyhteisössä. SYO toimii esimerkkinä hyvän työyhteisön rakentamisessa.

Suomen Yrittäjäopiston toiminnan kehittämisen läpileikkaavia teemoja ovat laadukas ja vastuullinen toiminta, ajassa kehittyvä digitaalisuus ja kasvava tunnettuus ja brändi. Vastuullisuus on näkyvä osa kaikkea Yrittäjäopiston toimintaa. Tavoitteena on hyödyntää teknologiaa tehokkaasti arjessa ja saavuttaa digitalisaatiosta kilpailuetua. SYOn brändi rakentuu luotettavuudesta, asiantuntijuudesta, asiakaslähtöisyydestä sekä hyvästä työnantaja-mielikuvasta. Yhtiön tavoitteena on kasvattaa tunnettuutta ja imagoa suunnitelmallisesti osana kaikkea toimintaa.

Kauhavan kaupunki omistaa Suomen Yrittäjäopisto Oy:stä 75 prosenttia.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.

Toteutuminen: Toteutui. Tilikauden tulos oli erittäin hyvä. + 743.024,94 euroa.

- Yhtiön vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste yli 50 %.
Toteutuminen: Toteutui, oli 81,29 %
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 1,5.
Toteutuminen: Toteutui, oli 1,98

Toiminnalliset tavoitteet

- Suomen Yrittäjäopiston päätoimipaikka ja hallinto sijaitsevat Kauhavalla
Toteutuminen: Toteutui. Päätoimispiste on Kauhavalla osoitteessa Nikolaintie 10
- Suomen Yrittäjäopisto on tunnettu valtakunnallinen yrittäjyyden ja työelämän kehittämisen uudistaja ja kumppani.
Toteutuminen: Syo on suurin yrittäjyystutkintojen toteuttaja. Syolla on erittäin hyvä maine työnantajana. Yrittäjäopisto on toiseksi eniten haettu oppilaitos koulutus.fi- sivustolla.
- Aktiivinen yhteistyö Kauhavan kaupungin kanssa.
Toteutuminen: Yhteistyötä on tehty mm. messuosallistumisten kanssa ja aktiivisesti työskennelty kehityskeskusten kanssa: mm. metalliyritysten esihenkilökoulutukset, matkailuyritysten selvitystyö, kaksi yhteistä hankehakua (Leader), aktiivista keskustelua Kymppi- työllisyysalueen valmisteluista.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy vastaa konsernin vuokra-asuntokannasta.

Yhtiön haasteena on toiminnan sopeuttaminen alenevan käyttöasteen tilanteeseen ja samanaikaisesti vastata asuntokannan modernisointitarpeeseen.

Yhtiölle asetetut tavoitteet koskevat myös Kauhavan Vuokra-asunnot Oy:n tytäryhtiötä As Oy Kauhavan Jokihovi, As Oy Tilhentupa 1 ja 2 sekä As Oy Kauhavan Jokiniityntie 23.

Kauhavan Vuokra-asunnot Oy ostaa taloushallintopalvelut kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Tilikauden tulos:
 - Lievästi voitollinen.
Toteutuminen: Toteutui, tulos oli 3.808 euroa.
 - Yhtiöillä ei ole velvollisuutta maksaa osinkoa kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste yli 12 % vuonna 2025.
Toteutuminen: Toteutui, oli 12,6 %.
- Yhtiöiden maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun tavoitearvo vähintään 0,5.
Toteutuminen: Ei toteutunut, oli 0,24.
- Yhtiön tulo-rahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.
Toteutuminen: Toteutui.
- Vieraan pääoman määrä:
 - Enintään 500 euroa / vuokrattu m².
Toteutuminen: Toteutui, oli 422 €/m².

Toiminnalliset tavoitteet:

- Aukkaille tarjotaan viihtyisä ja turvallinen asuin ympäristö:
 - Asuntokannan modernisointi.
Toteutuminen: Toteutui, vuoden loppuun mennessä valokuituliittymät asennettu 662 asuntoon.
- Tilojen käyttöaste:
 - Vähintään 87 %:ssa tiloista on vuokralaiset vuoteen 2025 mennessä.
Toteutuminen: Toteutui, käyttöaste 31.12.2023 oli 93 %.
- Päätöksen saaminen asuntohakemukseen:
 - Enintään 7 päivää hakemuksen jättämisestä.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiö pyrkii kiihdyttämään asuntotuotantoa hankkimalla asuntoja alkavista kohteista.
Toteutuminen: Toteutui, varaus tehty 7 asunnosta.
 - Yhtiö tarjoaa kuntamallin mukaista asumispalvelua tilapäistä suojelua hakeville ukrainalaisille.
Toteutuminen: Toteutui.

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy

Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:stä on muodostettu kaupungin koko alueen kattava yritystiloja hallinnoiva ja rakennuttava yhtiö. Yhtiö toteuttaa kaupungin omistajaohjauksen mukaiset kohteet.

Kiinteistö Oy Riihi sulautuu yhtiöön vuoden 2024 alussa.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Lievästi voitollinen.
Toteutuminen: Toteutui, tulos oli 33.208 euroa.
 - Yhtiöllä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste yli 3 % vuoteen 2025 mennessä (yhtiölle hyväksytään tavanomaista alhaisempi omavaraisuusaste, koska se toteuttaa kaupungin edellyttämiä yritystilasopimuksia ilman kaupungin rahoitusosuutta).
Toteutuminen: Ei toteutunut, oli 1,3 %.
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5.
Toteutuminen: Toteutui, oli 0,65.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.
Toteutuminen: Toteutui.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti:
 - käyttöaste vähintään 90 % mahdollisesta maksimivuokratuotosta.
Toteutuminen: Toteutui, oli 94 %.
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutui.
- Kehittää vapaana olevia toimitiloja uusille yrittäjille.
Toteutuminen: Toteutui, Steel Parkin ja Härmän Sepän tiloja on kunnostettu yritysten tarpeisiin.

Muut yritys- ja toimitilayhtiöt

Ryhmään kuuluvat Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskus, Kiinteistö Oy Riihi ja Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo.

Yhtiöt ostavat taloushallintopalvelut Kiinteistö Oy Kauhavan Säästökeskusta lukuun ottamatta kaupungilta.

Kiinteistö Oy Riihi fuusioidaan Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy:öön 31.1.2024.

Kiinteistö Oy Tietotaloa koskeva yritystilasopimus päättyy 30.6.2024.

Kaupunki omistaa kiinteistöosakeyhtiö Kauhavan Säästökeskuksen osakekannasta ja tiloista 78,42 prosenttia. Kaupungin omistamat hotelli- ja ravintolatilat ovat olleet pitkään ilman vuokralaista. Näin ollen kaupungin maksamat vastikkeet jäävät kokonaisuudessaan rasittamaan kaupungin taloutta.

Hotellitiloissa tapahtuneen vesivahinkokorjauksen yhteydessä vahingon alaiset tilat on jätetty ennallistamatta. Rakennus on elinkaarensa päässä.

Kaikille em. yhtiöille on asetettu samat tavoitteet.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Vähintään nollatulos.
Toteutuminen:
 - Koy Kauhavan Säästökeskus: Ei toteutunut, koska yhtiön omistamaan rakennukseen tehtiin merkittävä alaskirjaus. Tilikauden tappio oli 221.200 euroa.
 - Koy Riihi: Ei toteutunut. Tilikauden tappio oli 59.600 euroa.
 - Koy Kauhavan Tietotalo: Toteutui, tilikauden tulos oli 19.900 euroa.
 - Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5.
Toteutuminen:
 - Koy Kauhavan Säästökeskus: Toteutui, oli 16,0.
 - Koy Riihi: Ei toteutunut, oli alle 0,1.
 - Koy Kauhavan Tietotalo: Ei toteutunut, oli alle 0,1.

- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste yli 10 % vuoteen 2025 mennessä
Toteutuminen:
 - Koy Kauhavan Säästökeskus: Toteutui, oli 95,5 %.
 - Koy Riihi: Ei toteutunut, oli 0 %.
 - Koy Kauhavan Tietotalo: Ei toteutunut, oli 3 %.
 - Nettovelkaantumisasaste pienenee.
Toteutuminen:
 - Koy Kauhavan Säästökeskus: Toteutui.
 - Koy Riihi: Ei toteutunut.
 - Koy Kauhavan Tietotalo: Toteutui.
- Yhtiön tulo-rahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.
Toteutuminen:
 - Koy Kauhavan Säästökeskus: Toteutui.
 - Koy Riihi: Ei toteutunut.
 - Koy Kauhavan Tietotalo: Ei toteutunut.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat on vuokrattuina / käytössä mahdollisimman täysimääräisesti
 - Käyttöaste 100 %
Toteutuminen:
 - Koy Kauhavan Säästökeskus: Ei toteutunut.
 - Koy Riihi: Ei toteutunut.
 - Koy Kauhavan Tietotalo: Toteutui.
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista
Toteutuminen: Toteutui.

Kauhavan Jäähalli Oy

Kauhavan Jäähalli Oy ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Yhtiölle sallitaan rahoituksellisesti 30.000 euroa vaje, joka katetaan kaupungin lyhytaikaisella kassalainalla. Rahoitusvaje johtuu joukkueiden vähenemisestä, mikä pienentää merkittävästi yhtiön tulo-rahoitustasoa ja energia hinnan merkittävästä noususta.

Taloudelliset tavoitteet

- Taloudellinen tulos:
 - vähintään nollatulos.
Toteutuminen: Toteutui, tulos oli 582 euroa.
- Käyttötuntihinta:
 - hyväksytään energian korkeaan hintaan perustuen hoitokustannukset alittava tuntihinta vuodelle 2023.
Toteutuminen: Toteutui.

- Yhtiön vakavaraisuus vahvistuu:
 - Omavaraisuusaste vähintään 22 % vuonna 2025.
Toteutuminen: Toteutui, oli 24,4 %
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo vähintään 0,5.
Toteutuminen: Ei toteutunut, oli 0,1 %

Toiminnalliset tavoitteet:

- Käyttötunnit: vähintään 1.100 tuntia.
Toteutuminen: Ei, nyt 1.096 tuntia

Kauhavan Vesi Oy

Kauhavan Vesi Oy tuottaa talous- ja jätevesihuoltoa Kauhavan kaupungin asukkaille ja alueen teollisuudelle. Yhtiön tavoitteena on tarjota alueelle korkealaatuinen ja varma palvelutaso nyt ja tulevaisuudessa. Toimintaa ohjaavat asiakaslähtöisyys, suunnitelmallisuus ja kestävä kehityksen periaatteet.

Toimintaympäristön ja toimialan muutokset ajavat yhtiötä kehittämään ja tehostamaan toimintaansa jatkuvasti. Viime vuosina on yhtiö erityisesti panostanut toimintavarmuuteen ja tätä työtä jatketaan edelleen.

Yhtiössä käydään toimintaan liittyviä prosesseja jatkuvasti läpi. Sekä vedenjakelun että prosessitoimintojen tehostamiseen liittyviä projekteja on käynnissä useita, mm verkostomallien- ja ohjelmistojen kehittäminen sekä vedenjakelun optimointijärjestelmien kehittäminen.

Vuoden 2023 merkittävimmät uudistukset liittyivät jätevesien puhdistamiseen. Yhtiö keskittää Korttesjärven ja Härmien jätevesien puhdistuksen nykyiselle Voltin jätevedenpuhdistamolle. Tätä tarkoitusta varten yhtiö rakentaa Korttesjärvi-Voltti siirtoviemärilinjan.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.
Toteutuminen: Toteutui.
 - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutui.
 - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste yli 25 %.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos positiivinen.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio–tunnusluvun arvo on vähintään 1,0.
Toteutuminen: Toteutui.

- Investoinnit:
 - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.
Toteutuminen: Toteutui.
 - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
Toteutuminen: Toteutui. Kortejärvi-Alahärmä siirtoviemärihanketta ja Pirttisen vedenjakeluverkoston rakentamista varten yhtiö hakenut konsernin ulkopuolisen lainan.
 - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.
Toteutuminen: Toteutui.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Toimintavarmuus:
 - yksittäisen vedenjakelukatkoksen enimmäispituus 12 tuntia.
Toteutuminen: Toteutui.
- Veden laatu:
 - Talousvesi täyttää talousvesiasetuksen (461/2000) mukaiset terveysperusteiset sekä laatusuosituksien mukaiset laatuvaatimukset.
Toteutuminen: Toteutui.
- Jätevedenpuhdistamojen toiminta:
 - Puhdistettu jätevesi täyttää viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset.
Toteutuminen: Pääsääntöisesti toteutui Kauhavan Vesi Oy:n ja Lappavesi Oy:n laitoksilla tuotetun talousveden osalta. Jatkuvan tai jaksoittaiset verkostonäytteet ovat olleet talousveden laatuvaatimuksien mukaisia. Laatusuosituksien mukaisia rajoissa on ollut hetkellisiä ylityksiä raudan ja mangaanin osalta. Poikkeamiin on reagoitu välittömästi prosessimuutoksin.
- Vuotovesien määrää pyritään vähentämään:
 - Jätevesiverkostoja saneerataan Kauhavan, Korttesjärven ja Voltin puhdistamojen käsittelypiirissä olevien verkostojen osalta vuotovesimäärän pienentämiseksi.
Toteutuminen: Puhdistettu jätevesi on pääsääntöisesti täyttänyt viranomaisten ja lupaehtojen vaatimukset. Jätevedenpuhdistamot täyttävät Valtioneuvoston asetuksessa 888/2006 esitettyjä vaatimuksia jätevesien käsittelylle.
 - Mittari vuotovesikerroin, tavoitearvo 2.
Toteutuminen: Tavoite ei kaikilta osin toteudu.

Vuotovesimääriä ja niiden syitä on kartoitettu. Kauhavan Vesi on vuoden 2017 aikana tehnyt tarkemmat kartoitukset alueellisista vuotovesimääristä ja syistä jätevesipumppaamojen virtaamatrendien sekä sadanta- ja lumitietoihin perusteella. Kauhavan jätevedenpuhdistamon ja Korttesjärven jätevedenpuhdistamon piirissä oleviin jätevesiverkostoihin on tehty mm. kuvantamisia ja savukokeita, joiden perusteella jätevesiverkostoja on kunnostettu ja tullaan jatkossa saneeraamaan. Tv-kuvauksia ja savukokeita tullaan jatkossa tekemään myös Härmän jätevedenpuhdistamon piirissä olevaan jätevesiverkostoon.

Kauhavan Vesi Oy yhdessä Kauhavan kaupungin kanssa on suoritettu asuntoalueiden aluesaneerauksia. Saneerauksissa uusitaan vesi-, jätevesi- ja hulevesiverkostot. Lisäksi kiinteistöjen liitynnät po. verkostoihin uusitaan kokonaisuudessaan. Viemäriverkostoa on saneerattu mm. sujuttamalla. Tulevaisuudessa Kauhavan Vesi Oy tulee jatkamaan viemäriverkoston saneerauksia sujuttamalla.

Suurimmat vuotovedet eivät Kauhavan Vesi Oy:n näkemyksen mukaan johdu viemäriverkoston kunnosta vaan viemäriverkostoon johdetuista kuivatus- ja hulevesistä.

Laskuttamattoman talousveden määrää pyritään vähentämään verkostosaneerauksilla.

Kauhavan Kaukolämpö Oy

Yhtiölle on laadittu strategia vuoteen 2026.

Yhtiön vision mukaan: Kauhavan Kaukolämpö Oy on paikallinen, Suomen kannattavimpia ja energinen yhtiö. Yhtiö on arvostettu, arvokas ja luotettava kumppani energian tuottajana ja jakelijana. Yhtiö toimii edelläkävijänä tuotannon puhtaudessa, yhteistyössä, toimintamalleissa ja on yhteistyökumppanina haluttu.

Yhtiön strategiset päämäärät:

1. Yhtiön kilpailukyvyyn ja aseman parantaminen.
2. Toimintavarmuus, verkostojen kunto ja hyötysuhde ovat korkeita.
3. Yhtiöllä on palveluja.
4. Yhtiö on energiatehokkuuden edelläkävijä.
5. Talouden tunnusluvut ovat merkittävästi ja mitattavasti parantuneet vuoteen 2026 mennessä.
6. Yhtiö on houkutteleva työnantaja.
7. Yhtiöllä on tuloksiin tähtäävä toimintakulttuuri.
8. Kauhavan Kaukolämpö Oy:n yrityskuva on hyvä.
9. Kauhavan Kaukolämpö Oy on innovatiivinen edelläkävijä, aktiivinen ja luotettava yhteistyökumppani.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.
Toteutuminen: Toteutui.
 - Tuottotavoite: 5 % sijoitetulle pääomalle
Toteutuminen: Toteutui.
 - Yhtiö maksaa osinkoa 2 % sijoitetulle pääomalle.
Toteutuminen: Toteutui
- Yhtiön vakavaraisuus:
 - Omavaraisuusaste: kasvaa vuosittain.
Toteutuminen: Toteutui, oli 32,42 %.
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on 1,5 vuoteen 2026 mennessä.
Toteutuminen: Ei toteutunut 2023, oli 1,0.
- Yhtiön tulo-rahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos positiivinen.
Toteutuminen: Toteutui, oli 1.027.267 €.

- Investoinnit:
 - Tavanomaiset, vuotuiset investoinnit rahoitetaan tulorahoituksella.
Toteutuminen: Toteutui.
 - Merkittävät toiminnan laajennus-, laitos- yms. investoinnit voidaan rahoittaa lainalla.
Toteutuminen: Toteutui, em. merkittäviä investointeja ei ollut vuonna 2023.
 - Kaupunki ei osallistu yhtiön investointien rahoittamiseen.
Toteutuminen: Toteutui.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tuotanto on ympäristöystävällistä ja CO2-vapaata:
 - Uusiutuvan energiaraaka-aineen osuus vähintään 98 %.
Toteutuminen: Ei toteutunut. Turpeen käytöllä on turvattu huoltovarmuutta ja hillitty kustannusten kasvua. Uusiutuvien osuus oli noin 81 %.
- Yhtiö tuottaa energian kilpailukykyiseen hintaan:
 - Kaukolämmön hintatilasto (energiateollisuus): alle erillistuotannon keskihinnan.
Toteutuminen: Toteutui, 7/2023 hinta on ollut noin 14 % alle keskiarvon.
- Tuotannon korkea hyötysuhde säilytetään:
 - Lämmön talteenoton (savukaasujen ja hukkalämpöjen) osuus myynnistä 21 % vuoteen 2026 mennessä.
Toteutuminen: Ei toteutunut vuonna 2023. Sähkön korkea hinta ei tukenut lämpöpumppujen käyttöä tuotannossa varsinkaan alkuvuoden aikana.
- Lämmönjakelun turvaaminen kaikissa olosuhteissa:
 - Toimitusvarmuus asiakasjakelujärjestelmässä 99,9 %
Toteutuminen: Toteutui, vuoden aikana ei ollut suunnittelemattomia toimituskatkoksia.
- Lämmöntuotanto on tehokasta:
 - Myytävän energian määrä/työntekijä: 14.000 MWh vuoteen 2026
Toteutuminen: Toteutui, on vuonna 2023 noin 18 000 MWh.

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy

Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy hallinnoi sosiaali- ja terveystalouden käyttöön rakennettua hyvinvointikeskusrakennusta. Yhtiön omistamat tilat on vuokrattu kokonaan Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Yhtiö ostaa taloushallintopalvelut Kauhavan kaupungilta.

Taloudelliset tavoitteet:

- Taloudellinen tulos:
 - Voitollinen.
Toteutuminen: Toteutui.
 - Yhtiöillä ei ole osingonmaksuvelvollisuutta kaupungille.
Toteutuminen: Toteutui.
- Yhtiön vakavaraisuus paranee:
 - Omavaraisuusaste paranee vuosittain.
Toteutuminen: Toteutui.
 - Nettovelkaantuneisuusaste pienenee.
Toteutuminen: Toteutui.

-
- Yhtiön maksuvalmius on hyvä:
 - Quick ratio – tunnusluvun arvo on vähintään 0,5.
Toteutuminen: Toteutui, oli 0,65.
 - Yhtiön tulorahoitus riittää lainoihin ja korvausinvestointeihin:
 - Rahoitustulos vähintään nolla.
Toteutuminen: Toteutui.

Toiminnalliset tavoitteet:

- Tilat ovat vuokrattuina täysimääräisesti.
Toteutuminen: Toteutui.
- Omistuksen siirto yrittäjälle / sijoittajalle on mahdollista.
Toteutuminen: Toteutui.
- Aktiivinen yhteydenpito ja yhteistyö Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa.
Toteutuminen: Toteutui.

2.2 Käyttötalouden toteutuminen

2.2.1 Yleishallinto

Keskusvaalilautakunta

Talous Keskusvaalilautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot, ulkoiset	28 000		28 000	28 893,60	-893,60
Toimintakulut, ulkoiset	81 000		81 000	54 642,98	26 357,02
Toimintakate, ulkoinen	-53 000	0	-53 000	-25 749,38	-27 250,62
Toimintatulot, ulk + sis	28 000		28 000	28 893,60	-893,60
Toimintamenot, ulk + sis	81 000		81 000	55 811,38	25 188,62
Toimintakate, ulk + sis	-53 000	0	-53 000	-26 917,78	-26 082,22

Vuonna 2023 toimitettiin eduskuntavaalit.

Tarkastuslautakunta

Talous Tarkastuslautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	37 920		37 920	31 014,21	6 905,79
Toimintakate, ulkoinen	-37 920		-37 920	-31 014,21	-6 905,79
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	37 920		35 870	34 966,76	903,24
Toimintakate, ulk + sis	-37 920	0	-35 870	-34 966,76	-903,24

Tarkastuslautakunnan tehtäväalueena on tilintarkastus.

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on hallintojohtaja (31.3.2023 saakka vt. Kaupunginjohtaja).

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Jatkuvasti laadukas ja hyödyllinen arviointitoiminta (=arviointiprosessi)

Mittarit ja toteutuminen:

- Vuoden 2022 arviointikertomuksen laadinta ja tilintarkastuksen toteuttaminen sekä tilinpäätöksen hyväksymisen valmistelu kaupunginvaltuustolle kesäkuun 2023 kokoukseen.
Toteutuminen: Toteutui.
- ”Puhdas” tilintarkastuskertomus
Toteutuminen: Toteutui.

2. Tilintarkastustoiminnan ohjaaminen

Mittarit ja toteutuminen:

- Lakisääteisen tilintarkastuksen toteutuksen varmistaminen
Toteutuminen: Toteutui. Vuonna 2023 solmittiin tilikausia 2023–2026 koskeva sopimus tilintarkastuspalveluista.
- Kaikki tarkastuspäivät JHT:n toimesta
Toteutuminen: Ei toteutunut. Tilintarkastusyhteisö käytti merkittävään osaan tarkastusta avustavia tarkastajia, joilla ei ollut JHT-pätevyyttä.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tarkastuslautakunnan keskeisin hanke keväällä oli kesäkuussa valtuuston käsittelyssä olleen vuoden 2022 arviointikertomuksen valmistelu.

Toinen merkittävä hanke oli tilintarkastuspalveluiden kilpailuttaminen tilikausille 2023 – 2026. Valtuusto päätti kesäkuussa, että myös uuden kauden tilintarkastuspalvelut hankitaan KPMG Oy Ab:ltä. Sopimus on voimassa 30.6.2027 saakka.

Kaupungin saama ”puhdas” tilintarkastuskertomus vuodelta 2022 on lautakunnan tavoitteiden mukainen.

Valtuusto

Talous Valtuusto	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulkoiset	115 750		115 750	98 845,88	16 904,12
Toimintakate, ulkoinen	-115 750		-115 750	-98 845,88	-16 904,12
Toimintatulot, ulk + sis	0		0	0,00	0,00
Toimintamenot, ulk + sis	132 440		122 550	121 473,85	1 076,15
Toimintakate, ulk + sis	-132 440	0	-122 550	-121 473,85	-1 076,15

Kapasiteettitiedot

Valtuusto kokoontui vuoden aikana 7 kertaa ja käsitteli 85 asiaa.

Kaupunginhallitus

Talous Kaupunginhallitus	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	972 710	800 000	1 772 710	2 424 987,12	-652 277,12
Valmistus omaan käyttöön	17 000			7 600,00	
Toimintamenot, ulkoiset	6 439 020	800 000	7 239 020	6 961 712,24	277 307,76
Toimintakate, ulkoinen	-5 466 310		-5 466 310	-4 529 125,12	-929 584,88
Toimintatulot, ulk + sis	1 635 350	800 000	2 435 350	3 451 495,53	-1 016 145,53
Valmistus omaan käyttöön	17 000			7 600,00	
Toimintamenot, ulk + sis	6 788 660	800 000	7 588 660	7 502 263,72	86 396,28
Toimintakate, ulk + sis	-5 153 310	0	-5 153 310	-4 043 168,19	-1 102 541,81

Kaupunginhallituksen tehtäväalueina ovat

- hallinto-, talous- ja toimistopalvelut
- yhteistoiminta
- muu yleishallinto
- kehitystoimen hallinto
- elinkeinot ja kehittäminen
- työllisyys
- maaseututoimi

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on kaupunginjohtaja / vt. kaupunginjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:**1. Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön**

Mittarit ja tavoitetaso:

- Työllisyysaste: maakunnallista keskiarvoa korkeampi
Toteutuminen: Toteutui. Vuoden 2023 tilastoa ei ole vielä saatavilla. Vuonna 2022 Työllisyysaste 18–64-vuotiaiden osalta oli Etelä-Pohjanmaalla 75,9 % ja Kauhavalla 76,5 %.
- Työpaikkamäärä: nouseva työpaikkamäärä:
Toteutuminen: Toteutui. Vuoden 2023 tilastoa ei ole vielä saatavilla. Työpaikkoja oli vuonna 2020 yht. 5892 kpl, vuonna 2021 yht. 6098 ja vuonna 2022 yht. 6106 kpl.
- Yritysten ja maatalojen saamien yritys- ja rakennetukien määrä: maakunnallisesti keskiarvoa korkeampi.
Toteutuminen: Toteutui. Maatalouden rakennetukia myönnettiin Kauhavalle vuonna 2023 yht. 69 kpl. Myönnetty avustus oli 1,29 miljoonaa € ja korkotuki 1,18 miljoonaa €, yhteensä 2,47 miljoonaa €. Määrä oli kolmanneksi eniten maakunnassa.
- Asukasluvun vähentyminen: alle 100 henkeä vuodessa.
Toteutuminen: Toteutui. Vuoden 2023 ennakkotilaston mukaisesti Kauhavan väkiluku kasvoi 48 hengellä.

2. Kaupungin talous on tasapainossa hyvinvointiuudistuksen jälkeenkin

Mittarit ja tavoitetaso:

- Tuloslaskelma: tilikauden tulos ylijäämäinen.
Toteutuminen: Toteutui.
- Tase: tase säilyy ylijäämäisenä
Toteutuminen: Toteutui. Taseen kumulatiivinen ylijäämä kasvoi.

3. Investointien määrä viedään kestäväälle tasolle.

Investointien vaikutus vuosikustannuksiin selvitetään osana päätösvalmistelua.

Mittarit ja tavoitetaso:

- Vuosittainen investointitaso: Koulukeskusinvestointien valmistumisen jälkeen investointien vuositaso lasketaan kolmeen miljoonaan euroon vuodessa
Toteutuminen: Vuosien 2024–2026 taloussuunnitelmaan sisältyvässä investointisuunnitelmassa investointimenojen määräksi vuodelle 2026 on hyväksytty 3,4 miljoonaa euroa.
- Lainakanta: Lainakanta laskee vuodesta 2025 alkaen.
Toteutuminen: Tavoitetta tarkistettiin vuoden 2024 talousarvioon siten, että lainakanta laskee vuodesta 2026 alkaen.

4. Kaupungin imagon kehitys asukkaiden ja yritysten näkökulmasta

Mittarit ja tavoitetaso:

- Kahden vuoden välein toteutettava imagotutkimus: Tavoitteena kehittyvä mielikuva kaupungista
Toteutuminen: Toteutui. Imagotutkimuksen mukaan vertailuarvot kehittyivät seuraavasti* Suositteluasiuinympäristönä oli vuonna 2021 keskiarvoltaan 5,8 ja vuonna 2023 vertailukelpoiselta keskiarvoltaan 6,2 (varsinainen ka. 7,5). Suositteluasiuinympäristönä oli vuonna 2021 keskiarvoltaan 6,1 ja vuonna 2023 vertailukelpoiselta keskiarvoltaan 6,4 (varsinainen ka. 7,4). *2021 asteikkona 1–10 ja 2023 asteikkona 4–10.

5. Hallinto-osaston ja Kehityskeskuksen toiminta ja palvelut ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita. Päätöksenteko ja asioiden käsittely on viivytyksetöntä ja tasapuolista

Mittarit ja tavoitetaso:

- Toimistopalveluiden tehokas, poikkihallinnollinen järjestäminen: toimistopalvelujen keskittäminen hallintopalveluiden alaisuuteen, prosessien kuvaaminen ja kehittäminen, tiimimäinen toimintatapa otetaan käyttöön vuonna 2023
Toteutuminen: Toteutui osittain. Hallintopalveluissa tehtiin henkilöstöjärjestelyjä. Sijaistuksia tehtiin yli hallintorajojen. Tehtäväkuvien päivittäminen käynnistettiin.
- Digitalisaation edistäminen: laaditaan tietohallintosuunnitelma
Toteutuminen: Ei toteutunut, mutta työ käynnistyi. Kauhavan on mukana Suomen Kuntaliiton ja FCG Oy:n Digiverkostohankkeessa. Hankkeen puitteissa kaupungille valmistuu vuonna 2024 digitiekartta, joka vastaa tietohallintosuunnitelmaa.

- Asioiden käsittelyaika: alle 3 kuukautta vireilletulosta.
Toteutuminen: Toteutunut hallintopalvelujen toimialalla.
- Toimeenpano: tiedoksianto enintään 10 päivää päätöksenteosta, toimeenpano enintään 10 työpäivää päätöksen lainvoimaisuudesta
Toteutuminen: Toteutui hallintopalvelujen toimialalla.
- Maaseututoimen palvelujen tehokas järjestäminen: Tilalukumäärä toimihenkilöä kohden on maakunnallista keskiarvoa korkeampi. Päätöksenteko ja asioiden käsittely Ruokaviraston kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.
Toteutuminen: Toteutui.
Maaseutuhallinnon palvelut ovat maakunnallisessa ja valtakunnallisessa vertailussa keskiarvoa tehokkaampia ja siten myös edullisempia. Ruokavirasto on auditointien ja Kauhavan antaman maksajavirastovakuutuksen kautta todennut toiminnan olevan sopimuksen mukaista.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Hallinto-osasto

Hallinto-osasto on toiminut normaalien vuosi-, kokous-, talousarvio- ja tilinpäätös- sekä henkilöstöhallinnon rutiinien mukaan. Hallintojohtaja toimi vt. kaupunginjohtajana 31.3.2023 saakka ja henkilöstöjohtaja hoiti osan hallintojohtajan tehtävistä. Myös toimistohenkilöstön tehtäviin oli tehty tilapäisjärjestelyjä.

Uusi kaupunginjohtaja Vesa Rantala aloitti tehtävässään 1.4.2023, ja tilapäisjärjestelyt päättyivät. Hallinnon toimistohenkilöstön tehtäviä järjesteltiin uudelleen ja henkilöstön nimikkeisiin tehtiin järjestelyjen edellyttämiä muutoksia.

Eduskuntavaalien järjestäminen työllisti hallinto-osastoa ja myös palvelutoimistojen toimistohenkilöstöä merkittävästi. Koronapandemian takia vaalit siirtyivät huhtikuulta kesäkuulle.

Toimistopalvelun poikkihallinnollisen järjestämistavan valmistelua jatkettiin. Huhtikuun alusta tehtiin kolmea tehtävää koskevia sisäisiä järjestelyjä. Tässä yhteydessä tehtiin myös kaksi nimikemuutosta. Tehtäväkuvien päivittäminen käynnistettiin marraskuussa.

Lyhytaikaisia sijaisuuksia on järjestetty toimipisteiden rajat ylittäen. Myös eri tiimien, eli hallinto-, talous- ja toimistopalveluiden yhteistyö on sujunut hyvin. Toimistohenkilöstö on mitoitettu optimiin, joten pitkäaikaisiin sijaisuuksiin on jouduttu palkkamaan sijainen. Näissä tapauksissa on ensin selvitetty mahdollisuus järjestää sijaisuus kaupungin muiden toimialojen henkilöstöstä.

Toimintaa on pyritty tehostamaan hankkimalla ja käyttöönottamalla ohjelmistoihin uusia ominaisuuksia, kuten excel-tositteen ja ostolaskujen sopimuskohdistuksen. Vuoden aikana otettiin käyttöön Nepton työajanseuranta- ja työvuorosunnitteluohjelmisto elämänlaatupalveluihin, työpajalle sekä koulunkäynninohjaajille. Ohjelmiston käyttöä on tarkoitus laajentaa myös muuhun henkilöstöön. Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön uusi ohjelmisto, joka mahdollistaa tehokkaat prosessit. Myös muiden ohjelmistojen käyttöä on tehostettu. Digitalisaation edistämiseksi sekä toiminnan ja asiakaspalvelun kehittämiseksi kaupunki on mukana Suomen Kuntaliiton ja FCG Oy:n digiverkostohankkeessa.

Kaupungin taloustoimi tarjosi vuonna 2023 taloushallintopalvelut seuraaville tytäryhtiöille: Kauhavan Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Tilhentupa 1 ja 2, Kauhavan Kaukolämpö Oy, Kauhavan Vesi

Oy, Kiinteistö Oy Riihi, Kiinteistö Oy Kauhavan Tietotalo, Kauhavan Jäähalli Oy ja Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy.

Hyvinvointiuudistuksen myötä ympäristöterveydenhuollon maksuosuus (486.900 euroa) Seinäjoen kaupungille sisältyy kaupunginhallituksen toimintakuluihin. Myös Kuntayhtymä Kaksineuvoisen maksuosuus 205.900 euroa ajalta 1.1. - 1.5.2023 sisältyy kaupunginhallituksen toteumaan. Aikaisemmin nämä kirjattiin perusturvan kuluiksi. Kustannukset on ohjattu oikeaan talousraportointikohteeseen palveluluokalla.

Kauppatien 109 -rakennuksen lasisiipi on ollut osittain Kauhavan lukion käytössä. Tästä ei ole aiheutunut mitään ongelmia kaupungintalon toiminnalle.

Kaupunki ostaa ICT-palveluja Järvinet Oy:ltä.

Työterveyspalvelut ostetaan Härmämedi Oy:ltä.

Kapasiteettitiedot

	2023	2022	2021	2020	2019
Hallituksen kokousten lukumäärä	23	25	23	24	24
Hallituksen käsittelemien asioiden lkm	303	285	309	240	253
Laadittavien tilinpäätösten määrä	10+kons	10+kons	10+kons	10+kons	8+kons
Verotulot €/asukas	2.188	3.903	3.712	3.505	3.407
Kunnallisvero €/asukas	1.696	3.296	3.121	3.043	2.954
Valtionosuudet €/asukas	1.134	3.753	3.471	3.692	3.149
Väestön määrä	15.164	15.116	15.319	15.514	15.726

Hallitus kokoontui 23 kertaa. Vuonna 2023 järjestettiin kuusi hallituksen iltakoulua.

Elinkeino- ja Kehitystoimi

Kehitystoimen strategiseksi tavoitteeksi on kirjattu, että Kauhava tarjoaa yrityksille hyvän ja kehittyvän toimintaympäristön. Tavoitteena on Etelä-Pohjanmaan korkein työllisyysaste ja nouseva työpaikkamäärä.

Vuoden aikana Kauhavalle rekisteröitiin 73 uutta yritystä. Kauhavan työttömyysprosentti oli joulukuussa 8,3 prosenttia. Vuoden lopussa osaavan työvoiman saatavuushaasteet olivat ennallaan, vaikkakin työttömyyden trendi on kasvava erityisesti lomautusten osalta. Työllisyystilanne oli kuitenkin kohtuullisen hyvä koko vuoden.

Ukrainan sotatilanne näkyi Kauhavalla edelleen kuntamalli-sopimuksen myötä. Kuntamallin "läpi" kulki Kauhavalla kokonaisuudessaan noin 570 hlöä. Enimmillään kuntamallissa oli Kauhavalla noin 400 henkilöä. Kotikuntamerkitöjen määrä kasvoi loppuvuotta kohden niin, että kuntapaikkaa haki kokonaisuudessaan yli 300 henkilöä. Vuoden vaihteessa noin 50 henkilöä siirtyi kuntamallista Kotokunnan vastaanottokeskuksen asiakkaaksi. Heidänkin osaltaan kuntapaikan hakemisen kriteerit täyttyvät alkuvuodesta 2024. Kuntapaikkojen haku näkyi myös Kauhavan väkilukutilastossa. Vuoden 2023 ennakkotilaston mukaisesti Kauhavan väkiluku kasvoi 48 hengellä.

TE-palvelujen järjestämismvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025 alkaen ja työvoimapalveluista muodostuu kunnille uusi valtionosuustehtävä. Järjestämismvastuun myötä kunnille siirtyy pääosa nykyisin TE-toimiston vastuulla olevista henkilöasiakas-, työnantaja- ja yrityspalveluista. Kunnille siirtyy ELY-

keskuksista myös TE-palvelujen hankinnat. Etelä-Pohjanmaan Kymppikunnat (Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Kauhava, Kuortane, Lappajärvi, Lapua, Soini, Vimpeli ja Ähtäri) ovat päättäneet muodostaa yhteisen työllisyyden järjestämisalueen. Organisoitumismuotona tulee olemaan tarkoitusta varten perustettu Kuntayhtymä Kymppi, jonka kotipaikka on Kauhavan kaupunki. Kuntayhtymän perussopimus ja työllisyysalueen järjestämisuunnitelma on hyväksytty jäsenkuntien kunnan- ja kaupunginvaltuustoissa lokakuun 2023 aikana. Perustettava työllisyyden järjestämialue täyttää asetetut kriteerit. Alue on maantieteellisesti yhtenäinen ja alueen työvoima on yli 28.000. Tavoitteena on rakentaa vaikuttava alueellinen työllisyyden hoidon kokonaisuus, jonka perustana on lähipalvelu. Valmistelutyön tueksi kunnat ovat hakeneet ja saaneet Etelä-Pohjanmaan liitolta AIKO-rahoitusta Kymppi-valmisteluhankkeelle. Hankkeen hallinnoija on Kauhavan kaupunki, johon Kauhava kaksi erillisen valmistelurahoituksen. Työllisyysalueen ja kuntayhtymän perustamistoimet toteutetaan vuoden 2024 aikana. Kauhavan kaupunki on ollut TE-asiassa aktiivinen. Valmistelutyö on myös työllistänyt Kehityskeskusta merkittävästi.

Hanketoiminnan osalta Kehityskeskus jatkoi Menestystä kansainväliseen rekrytointiin, Strongly-Connected ja Yritysharava-hankkeiden toteuttamista. Myös Tynin montun kunnostushanke aloitettiin. Uusia hankkeita haettiin myös syksyn 2023 aikana. Kauhava Clean Energy – Kestävä tulevaisuus -hankkeen tavoitteena on selvittää ja edistää uusiutuvan energian käyttöä Kauhavan kaupungissa tutkimalla erilaisten uusiutuvien energialähteiden teknisiä, taloudellisia ja ympäristöllisiä näkökohtia, tunnistamalla potentiaaliset tuotantoalueet ja aktivoimalla uusiutuvan energian käyttöä paikallisissa yrityksissä ja maatiloilla.

Laajakaistarakentamista edistettiin mm. Traficomien tukirahoituksen avulla ja jatkamalla esiselvitysrahoituksen myöntämistä. Ennen koronavuosina alkanutta vilkasta valokuiturakentamisen buumia, Kauhavalla valokuituyhteyden piirissä oli ainoastaan 17 % talouksista. Viimeisimmän tilaston mukaisesti saatavuus on parantunut merkittävästi. 1000 Mbit/s yhteyden piirissä oli syyskuussa 2023 yhteensä 49 % kodeista.

Kauhavan kaupunki valittiin vuonna 2023 toista kertaa peräkkäin Etelä-Pohjanmaan Yrittäjäystävällisimmäksi kunnaksi. Kauhavan ja Lapuan elinkeinotoimet sekä alueen yrittäjähdistykset ovat tavanneet säännöllisesti. Myös Härmänmaan yrityspalveluverkosto on kokoontunut. Säännöllistä yhteydenpitoa on jatkettu alueen yritysten, yrittäjäjärjestöjen ja elinkeinoelämän muiden toimijoiden kanssa. Yritysten sijoittumismahdollisuuksia ja vapaiden toimitilojen markkinointia on tehty puolestaan Investkauhava.fi-kokonaisuuden avulla.

Markkinointitoimien osalta on jatkettu Paraspaikka.fi -kampanjan toteutusta, tehty Visitkauhava-markkinointitoimenpiteitä ja solmittu matkailumarkkinoinnin yhteistyösopimuksia suurimpien tapahtumien kanssa. Kesän suurin tapahtuma oli noin 86.000 kävijää kerännyt Suviseurat. Visit Kauhava matkailumarkkinoinnilla on jatkettu matkailijoiden houkuttelemista Kauhavalle. Messujen osalta osallistuttiin mm. Tampereen matkailumessuille, Pytinki-messuille, American Car Show-tapahtumaan, Alihankintamessuille, Pohjanmaan Teollisuus-messuille ja käsityömessuille Seinäjoella ja Tampereella. Käsityökaupunki Kauhava markkinointikoinaisuus palkittiin vuoden käsityötekona. Kehityskeskuksen kokoama kaupungin tiedotuslehti ilmestyi kesäkuussa. Keväällä toteutettiin myös tonttien markkinointikampanja ja tonttihuutokauppa, jossa erikseen valikoituja omakoti- ja rivitalotontteja myytiin ilman pohjahintaa.

Vuoden aikana on edistetty myös yritysten toimitila-asioita. Markki Oy ja Kauhavan kaupungin omistama Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy ovat toteuttaneet toimitilahanketta, jossa rakennetaan 3.000 neliön teollisuushalli Markki Oy:n käyttöön Kauhavan Korttesjärvelle. Sopimuksessa määräaikainen vuokra-aika on 12 vuotta, jonka päättyessä Markki Oy lunastaa teollisuusrakennuksen itselleen. Kyseessä on yhteensä lähes 6 miljoonan euron teollisuusinvestointi Korttesjärven Ollinkan teollisuusalueelle. Investoinnin työllisyysvaikutukset ovat merkittävät.

Työpajojen osalta toiminta jatkui normaaliin tapaan. Työpaja Junkissa henkilötyöpäiviä valmentautujille kertyi 1–12/2023 yhteensä 2451 pv, joista nuorille 1329 päivää ja aikuisille 1122 päivää. Työpaja Kieppiksen osalta henkilötyöpäiviä kertyi 522, joista kaikki aikuisille.

Kaupunkistrategian osalta päivitystyö saatiin valmiiksi ja uusi strategia hyväksyttiin kesäkuun valtuuston kokouksessa.

Maaseutuhallinto

Neuvonta- ja kehittäminen:

Uuden EU-rahoituskauden tukiehtoihin keskittyneet koulutukset suunniteltiin ja pidettiin osin yhdessä ELY-keskuksen maaseutuosaston kanssa. Kauhavan koulutuksissa saatiin paikan päälle 600 viljelijää. Kauhavan maaseutuhallinnon neljässä tilaisuudessa oli 450 hlöä ja lisäksi 150 hlöä saatiin sidosryhmien kahteen tilaisuuteen, joissa oltu kouluttajana mukana. Lisäksi on jaettu viljelijöille linkkiä maakunnassa videoituihin tukikoulutuksiin, jossa toisessa oli helmikuussa ennakkomateriaalia ja huhtikuussa lopullista materiaalia. Helmikuun videon maakunnassa katsoi vajaa 3000 hlö ja huhtikuun koulutuksesta tehty vastaava keräsi yhteensä yli 5000 katsontakertaa.

Edellä mainittujen koulutusten lisäksi on eläin- ja erikoiskasvitukien osalta tehty ELY-keskuksen kanssa koulutusvideoita, joiden linkkiä jaettiin viljelijöiden käyttöön. Viljelijöitä on tiedotettu säännöllisesti viikoittain uusista tukiohjeista. Oikean tiedon välittämisen vaatavuutta on lisännyt kesken kevään muuttuneet tulkinat, jotka kaikki on mahdollisimman nopealla aikataululla välitetty viljelijöiden tiedoksi. Uusien tukien hakemisen osalta on osasta jouduttu soittamaan, jotta tuet eivät jäisi hakematta.

Maatalouden rakennetukia Kauhavalle myönnettiin vuonna 2023 69 kpl ja myönnetty avustus oli 1,29 miljoonaa € ja korkotuki 1,18 miljoonaa €, yhteensä 2,47 miljoonaa €. Kolmanneksi eniten maakunnassa. Kauhavalle 2022 myönnetty 74 investointitukipäätöstä. Avustusta myönnettiin 2.018.732 euroa ja korkotukilainaa 1.099.281 euroa.

Tarhausalaan on viime vuosina vaikuttaneet useat toimintaympäristön haasteet, kuten korona, Ukrainan sota ja lintuinfluenssa. Sovittiin tarhausalan yhteisen tapaamisen perusteella, että Etelä-Pohjanmaan TE-toimisto ja Kauhavan kaupunki tekevät yhdessä selvityksen, jossa haastateltaisiin kaikki maakunnan vajaa 100 turkistarhaajaa. Kerätyn tiedon pohjalta lähdettiin valmistelevaan tarhaajien tarpeiden mukaista hanketta. Hankkeen on tarkoitus toimia sparraajana.

Valmisteltiin yhteistyössä tarhaajien ja FIFUR:in edustajan kanssa Tarhausalan tuki- ja kehittämishanke, jonka tavoite on:

1. tarjota tarhaajille vertaistukea haasteellisessa tilanteessa, oli päätös sitten jatkaa tarhaustoimintaa tai kehittää uutta liiketoimintaa
2. edistää tarhaajien yrittäjäosaamista ja tarjota tarvittavaa koulutusta nykyisen liiketoiminnan kehittämiseen ja
3. tarjota tarhaajille mahdollisuuksia uuden liiketoiminnan suunnitteluun ja monipuolistamiseen

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on noin 100 000 €, johon on haettu rahoitusta omaehtoisena AKKE-rahoituksena. Hankeaika 1.3.2024 -31.5.2025 ja hankkeen toteutusalue Etelä-Pohjanmaa. Hankehakemus jätettiin Etelä-Pohjanmaan liittoon 19.12.2023.

Maaseutuviranomaistoiminta:

Kaikki tukihakemukset, oli mahdollista vuonna 2023 jättää vain sähköisesti. Kauhavalla tukihakemuksen jätti 732 tilaa. Tilamäärä laski Kauhavalla 29 (16 vuonna 2022) tilan verran edellisvuodesta eli 3,8 prosenttia (2023 vähennys 2 prosenttia). Evijärvellä tukihakemuksen jätti 110 tilaa (vähennys 8 tilaa/- 6,7 %). Lappajärvellä tukea haki 141 tilaa (vähennys 9 tilaa/- 6 %). Yhteensä Kauhavan maaseutuhallinnossa hakemuksen jätti 983 tilaa. Uuden vaativia ehtoja sisältävän rahoituskauden aloitus näkyy nyt tilamäärissä ja vähentää tilamäärää, normaalia vuotta enemmän. Rahoituskausi sitoo viljelijät toimenpiteisiin aina 5–7 vuodeksi, joten monesti tilat suunnittelevat toimintansa tuoksi ajaksi. Sen vuoksi aiottu lopettaminen suunnitellaan rahoituskauden loppuun. Normaali-vuonna tilojen vähennys 1,5–2,5 prosentin paikkeilla.

Pellot toki pysyvät edelleen viljelyssä. Peltopinta-alaa viljelyssä 38.610 ha (vuonna 2022 viljelty 38.106 ha), eli viljelty ala kasvanut 504 hehtaarilla.

Tiedotusta ja asiakaskohtaista tukineuvontaa on tehty enenevässä määrin sähköpostin ja puhelimen avulla, asiakkoista muistutusta tehtiin jokaisen tukihaun päätteeksi. Tiedotustarve on ollut runsasta. Paljon puhelinneuvontaa Vipun (tukien hakuohjelma) ja Vipu mobiiliin osalta. Uutena aloitetun satelliittivalvonnan huomautuksiin vastatakseen viljelijöiden tuli ladata älypuhelimiiin Vipu - mobiili. Se on Viljelijän ja hallinnon väliseen tiedonvaihtoon toteutettu sovellus, jolla seurataan tukiehtojen toteutumista sekä otetaan pyynnöstä kuvia lohkoista. Kuvilla vahvistetaan vaaditut toimet tehdyksi.

Maatilojen rahavirtojen osalta Kauhava ylsi Suomen viidenneksi suurimmaksi kunnaksi vuoden 2022 tilastoissa. Kauhavan maatilojen kokonaistulot yhteensä 132,28 miljoonaa euroa, maatalouden myyntitulojen osuus tästä 60,74 milj. euroa, maatalouden tulotuet 32,49 milj. euroa, metsätulot 4,38 milj. euroa ja sivuansiot / liitännäiselinkeinot 34,67 milj. euroa.

Kauhavan maaseutuhallinto on työttehokkuudessa maakunnan kärkeä, noin 210 tilaa/hlö. Tavoitteiden mukaisesti tukihakemusten käsittelytyö on maakunnan valtakunnan vertailun perusteella tehokasta.

Kapasiteettitiedot

Kapasiteettitiedot	2023	2022	2021	2020	2019
Yritysten lukumäärä	1542	1536	1530	1520	1502
Uusien yritysten lukumäärä	73	64	72	87	68
Business-Finland tuotekehitysrahoitus	155.549	693.747	252.498	2.056.536	135.965
Viljelypinta-ala	38.610	38.106	38.028	38.184	37.802
Aktiivitulojen määrä	732	761	777	788	817

2.2.2 Sivistystoimiala

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Talous Kasvatus- ja opetus- lautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	2 032 590		2 032 590	2 543 152,47	-510 562,47
Toimintamenot, ulkoiset	24 414 300		24 414 300	24 887 044,21	-472 744,21
Toimintakate, ulkoinen	-22 381 710		-22 381 710	-22 343 891,74	-37 818,26
Toimintatulot, ulk + sis	2 032 590		2 032 590	2 543 152,47	-510 562,47
Toimintamenot, ulk + sis	32 103 240		32 103 240	32 313 775,33	-210 535,33
Toimintakate, ulk + sis	-30 070 650	0	-30 070 650	-29 770 622,86	-300 027,14

Kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtäväalueina ovat:

- sivistystoimen hallinto
- varhaiskasvatus ml. esiopetus
- perusopetus
- lukiokoulutus
- 2. asteen ammatillinen koulutus
- Henkilökuljetusten koordinointi

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen:

1. Pienet ryhmäkoot

Mittari ja tavoitetaso

- Keskimääräinen oppilaiden lukumäärä/oppitunti, OPH:n ryhmäkokosuositusten mukainen
Toteutuminen: Toteutui. Oppilasryhmien koot pysyivät tavoitetason mukaisina.

2. Varhaiskasvatuksen laadukas toteutuminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Ryhmäkoot verrattuna vuoden 2022 tasoon: Varhaiskasvatuslain mukaiset ryhmäkoot eivät ylity eivätkä alitu.
Toteutuminen: Toteutui. Ryhmien koot ovat pysyneen varhaiskasvatuslain mukaisina.
- Henkilökunnan koulutustaso verrattuna vuoden 2022 tasoon: Koulutustaso korkeampi.
Toteutuminen: Osin toteutui. Henkilöstön rekrytointi oli haastavaa varsinkin lyhyemmissä sijaisuuksissa. Koulutustason nosto toteutui osin.

3. Kasvatus- ja opetushenkilökunnan työhyvinvoinnin edistäminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Henkilöstön pysyvyys prosenttiosuutena: 80 %
Toteutuminen: Toteutui hyvin. Vaihtuvuus oli pientä.
- Sairauspoissaolojen määrä verrattuna vuoden 2022 tasoon: Sairauspoissaolot vähenevät.
Toteutuminen: Toteutui osin.

4. Kasvatus- ja opetuspalveluiden saavuttavuuden kehittäminen

Mittarit ja tavoitetaso

- OPH:n suositusryhmäkoon saavuttaminen valmistavassa opetuksessa
Toteutuminen: Toteutui osin. Valmistavan opetuksen ryhmäkoko vaihteli, tavoitetaso saavutettiin keskimääräisesti.
- Erityisopetustuntien lukumäärä kouluittain verrattuna vuoden 2022 tasoon: Sama taso kuin vuonna 2022
Toteutuminen: Toteutui. Erityisopetustuntien taso pysyi edellisen vuoden tasolla.
- Aikuisten perusopetuksen toteutuminen vuonna 2023: Opetusta tarjotaan vuonna 2023
Toteutuminen: Ei toteutunut. Aikuisten perusopetusta ei tarjottu vuonna 2023.
- Koulukuljetuksiin käytetty aika suhteessa vuoden 2022 tasoon: Sama taso kuin vuonna 2022
Toteutuminen: Toteutui. Koulukuljetuksissa käytetty aika toteutui suunnitellusti ja lain sallimissa rajoissa.

Toimintasuunnitelman toteutuminen 2023

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kauhavan kaupunki on järjestänyt varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Esiopetus toteutetaan päiväkodeissa niissä kaupunginosissa, joissa se on tilojen puitteissa mahdollista. Toiminnan siirtyminen päiväkoteihin tapahtuu vähitellen varhaiskasvatuksen tilojen vapautuessa käytettäväksi esiopetukseen.

Esiopetusta järjestettiin toimikaudella 2023–2024 neljässä toimintayksikössä; Metsäkulman, Ylihärmän ja Tiheikön päiväkodeissa ja Korttesjärvellä Korttesjärven yhtenäiskoulun esiopetustilassa. Kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu on toteutettu Ylihärmän päiväkodissa. Kokeilu päättyy toukuussa 2024.

Varhaiskasvatuksen kysyntä on pysynyt samana koko kaupungin alueella. Lokakuusta 2022 elokuulle 2023 Tiheikön päiväkotitoiminta on toiminut väistötilana Kirkkorannan päiväkodin yhdelle ryhmälle päiväkodin remontin ajan. Keskuskeittiöuudistuksen myötä Kirkkorannan päiväkodin keittiötiloja on remontoitu ja päiväkotiin on rakennettu ruokalaa.

Elokuusta 2022 otettiin käyttöön lasten kotihoidontuen kuntalisä. Lisää maksetaan ehtojen täyttyessä 300 euroa/kk alle 3-vuotiaasta lapsesta ja 100 euroa/kk sisaruksesta. Kuntalisää maksettiin

2023 yhteensä 345.122,17 €. Kuntalisä ei ole vähentänyt varhaiskasvatuksen kysyntää tai varhaiskasvatukseen osallistumisastetta ikäluokittain.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt hankerahoitusta varhaiskasvatuksen resurssilastenhoitajien palkkaamiseen toimintakaudelle 2023–2024. Hankerahoituksella on vahvistettu lasten tuen toteutumista palkkaamalla resurssilastenhoitaja kolmeen lapsiryhmään.

Marraskuussa 2023 Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Kauhavan kaupungille valtionavustuksen ukrainalaisten lasten varhaiskasvatuksesta vuoden 2023 aikana muodostuneiden kulujen kompensoimiseen. Avustusta myönnettiin varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärän perusteella 159.824 euroa.

Kauhavan kaupunki on tuottanut varhaiskasvatuspalveluita yhteistoimintasopimuksen mukaisesti myös Evijärven kunnalle ja varhaiskasvatuksen henkilöstö on Kauhavan kaupungin palveluksessa. Evijärvellä lapsia on varhaiskasvatuspalveluissa 80 ja henkilöstöä 20. Evijärven kunta järjestää itse esiopetuksen.

Perusopetus

Perusopetusta on vuonna 2023 järjestetty Kauhavalla kuudessa koulussa: Kauhavan yhtenäiskoulussa, Korttesjärven yhtenäiskoulussa, Ylihärmän yhtenäiskoulussa, Alahärmän kirkonkylän koulussa ja yläkoulussa, Kosolan koulussa sekä Voltin koulussa.

Valmistavan opetuksen opetusryhmät ovat jatkaneet toimintaansa myös vuonna 2023. Valmistavan opetuksen paikkoja lisättiin edellisestä vuodesta yhdellä, joten vuonna 2023 valmistavaa opetusta annettiin neljässä paikassa: Kauhavan keskustaajamassa Kosolassa, Alahärmän kirkonkylän koulussa, Ylihärmän kirkonkylän koulussa sekä uutena paikkana Korttesjärven yhtenäiskoulussa. Oppilasmäärät ja opetusryhmien määrät vähentyivät vuoden 2023 aikana, koska iso osa valmistavan opetuksen oppilaista sai valmistavan opetuksen päätökseen ja siirtyi yleisopetuksen ryhmän oppilaaksi. Vuonna 2023 valmistavan opetuksen opetusryhmiä oli neljä - eli jokaisessa paikassa ainoastaan yksi opetusryhmä. Opetusryhmien koot vaihtelivat usein perheiden muuttaessa joko toiselle alueelle Kauhavalla tai kokonaan toiselle paikkakunnalle. Ryhmien koot vaihtelivat välillä 5–15 oppilasta / opetusryhmä.

Oppilas- ja opiskelijahuollon palvelut (kuraattorit, terveydenhoitajat, psykologit ja psykiatriset sairaanhoitajat) siirtyivät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueen henkilöstöksi. Tämä muutos aiheutti varsinkin vuoden alussa paljon haasteita, kun kaikkiin kysymyksiin/ongelmiin ei löytynyt heti vastauksia tai ratkaisuja. Osaan haasteista – esimerkiksi Wilman käyttöoikeudet hyvinvointialueen henkilöstölle - haetaan edelleen vuonna 2024 neuvotellen ratkaisuja hyvinvointialueen kanssa.

Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettiin vuoden aikana kaikilla Kauhavan alakouluilla.

Ylihärmän uuden yläkoulun osalta rakentamisprosessi aloitettiin elokuussa 2023. Suunnitelmien mukaan uusi yläkoulu pitäisi olla luovutusvalmiina 29.11.2024.

Alahärmän kouluratkaisujen osalta rakennusprojekti eteni koko vuoden 2023 ajan alakoulun ollessa omissa väistöiloissaan moduulikoulussa yläkoulun jatkaessa osin remontoiduissa vanhoissa koulutiloissa. Uusi koulurakennus luovutettiin 30.11.2023 ja koulunkäynti uudessa koulussa aloitettiin vuoden 2024 alusta.

Erillisrahoitetut hankkeet

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 12.4.2022 34.000 euroa inklusiivisen opetuksen kehittämiseen esi- ja perusopetuksessa, sekä 128.000 euroa varhaiskasvatuksen erityisopetuksen organisointiin ja tuen vahvistamiseen lapsiryhmissä. Hankkeet ovat päättyneet 31.12.2023.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 26.10.2022 163.000 euroa toimintamallin laatimiseen ja toteuttamiseen oppilaiden tuen järjestämiseksi ja oppilaiden ohjauksen vahvistamiseksi. Hanke jatkuu edelleen 31.7.2024 saakka.

Opetushallitus myönsi 19.12.2022 74.475 euroa lukiokoulutuksen laatu- ja saavutettavuusohjelman edistämiseen vuosille 2022–2024.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto myönsi valtionavustusta 20.000,00 euroa "Kärrynpyörää kaiken ikää" -hankkeelle liikunnallisen elämäntavan paikallisten kehittämisavustusten määrärahaa. Avustuksen käyttöaika oli 01.01.2023–31.12.2023.

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi 38.000 € hankkeelle "Inklusiivisen opetuksen kehittäminen esi- ja perusopetuksessa 2". Avustuksen käyttöaika on 2023-31.12.2024.

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksesta Kauhavalla vastasivat Härmän lukio ja Kauhavan lukio.

Syyskuun 2023 raportointipäivänä oli Kauhavan lukiossa 179 opiskelijaa ja Härmän lukiossa 54 opiskelijaa. Yhteensä Kauhavalla oli 233 lukio-opiskelijaa.

Kauhavan lukiot tehostivat yhteistyötä hankkeissa ja opettajille suunnattujen yhteisten OVTES-työpäivien merkeissä.

Oppilaitoksilla on yhteinen erityisopettaja ja musiikin opettaja. Oppilaitokset toimivat yhteistyössä myös maakunnallisessa Opinlakeus-verkostossa. Molemmat lukiot olivat mukana lisää laatua laukeuksien lukioihin hankkeessa, jonka tavoitteena on laatia hankekuntien kesken lukioihin laatustrategia, jota vuosittain arvioidaan. Kauhava on hankkeen isäntäkunta ja hallinnoijakunta.

Yhteistyö SeAmkin kanssa jatkui mahdollisuutena suorittaa 15 opintopistettä ammattikorkeakouluopintoja lukiokoulutuksen ohella. Ammattikorkeakouluopintojen suorittaminen lukion yhteydessä oli mahdollista molemmissa lukioissa.

Kapasiteettitiedot

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Kauhavalla on alle kouluikäisiä lapsia 755. Alla olevassa taulukossa on vuosina 2017–2023 syntyneiden lasten määrä.

Lapsia	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
	102	90	107	107	103	121	125

Lähde: Facta

Kapasiteettitiedot	2023	2022	2021	2020	2019
<i>Päiväkodit</i> (yksikköjen lukumäärä)	7	7	7	7	6
Lapsia päiväkotihoidossa	388	374	381	382	398
<i>Perhepäivähoitajat (vakituiset, määräaikaiset)</i>	14	14	15	17	20
Lapsia perhepäivähoidossa	50	64	64	71	89
Esiopetusryhmiä	8	9	9	9	
Lapsia esiopetuksessa (1.8.2020 alkaen)	133	136	157	143	
Lapsia esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa (päiväkodit ja esiopetusyksiköt)	92	106	104	98	
<i>Lastenhoidon tuki</i>					
Lapsia yhteensä 31.12.	175	148	150	198	238
Kotihoito	137	120	116	152	170
Joustava/osittainen hoitoraha	38	58	34	46	68
<i>Palveluseteli</i>					
Lapsia palvelusetelin piirissä	0	0	0	0	64

Alakoulujen kapasiteettitiedot	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Alakouluja 31.12.	3	3	5	5	7
Esi- ja perusopetuksen oppilaat (sis. esiopetuksen 31.12.2019 saakka) Nahkalan, Pernaan ja Ruotsalan koulujen oppilaat siirtyivät 1.8.2020 alkaen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaiksi.	362	365	612	647	1.148
Tuntikehys	789,5	796,5	1.197,5	1.256,5	2.219,5
Opettajamäärä	29	30	44	46	84

Yhtenäiskoulujen kapasiteettitiedot	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Yhtenäiskouluja 31.12.	3	3	2	2	1
Perusopetuksen oppilaat	1.043	1.056	751	773	202
Tuntikehys	2.269	2.135	1.511,4	1.479,7	471
Opettajamäärä	89	89	64	62	17

Yläkoulujen kapasiteettitiedot	2023-2024	2022-2023	2021-2022	2020-2021	2019-2020
Yläkouluja 31.12.	1	1	2	2	3
Perusopetuksen oppilaat Kauhavan yläkoulun oppilaat siirtyivät 1.8.2020 alkaen Kauhavan yhtenäiskoulun oppilaiksi	127	137	260	260	561
Tuntikehys	386,1	363	581,5	586,5	1.318
Opettajamäärä	15	15	25	26	55

Lukiot	2023		2022		2021		2020	
	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä	Kauhava	Härmä
Oppilaita	179	54	204	56	199	61	185	81
<i>Lukiot yht.</i>	233		260		260		266	
Tuntikehys	353	147,25	386,55	177,1	356	178,5	301,8	217,15
<i>Lukiot yht.</i>	500,25		563,65		534,5		527,95	

Elämänlaatulautakunta

Talous Elämänlaatulautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	449 060		449 060	419 736,16	29 323,84
Toimintamenot, ulkoiset	3 178 460		3 178 460	2 970 041,79	208 418,21
Toimintakate, ulkoinen	-2 729 400	0	-2 729 400	-2 550 305,63	-179 094,37
Toimintatulot, ulk + sis	449 060		449 060	419 736,16	29 323,84
Toimintamenot, ulk + sis	4 577 190		4 577 190	4 977 248,26	-400 058,26
Toimintakate, ulk + sis	-4 128 130	0	-4 128 130	-4 557 512,10	429 382,10

Elämänlaatulautakunnan tehtäväalueet:

- Elämänlaatupalvelualueen hallinto
- Kirjastopalvelut
- Kulttuuripalvelut
- Liikuntapalvelut
- Museopalvelut
- Nuorisopalvelut
- Musiikkiopisto / taiteen perusopetuksen laaja oppimäärä
- Kansalaisopisto

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on sivistysjohtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Kuntalaisten omaehtoisen liikunnan ja liikkumisen tukeminen ja edistäminen

Mittari ja tavoitetaso:

- Matalan kynnyksen liikuntaryhmiä: 11 ryhmää viikossa ja liikuntatapahtumia 12 vuodessa, keskimäärin tapahtuma kuukaudessa.
Toteutuminen: järjestettiin mm. liikuntaryhmiä eri ikäisille, Vuodenajan liike –kampanjat, hiihtotapahtumat, kaupunginosapöytäilyt ja uimakoulut.

2. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen taiteen ja kulttuurin keinoin

Mittari ja tavoitetaso:

- Matalan kynnyksen taide- ja kulttuurisisältöiset kerhot, tapahtumat ja kokoontumiset: yhteensä 4 (kaupunginosittain) lapsille ja nuorille (esim. kirjakerho, kuvataidekerho, taidekerho, museokerho, leffakerho, teatterikerho ja teematapahtumat)
Toteutuminen: Kulttuuripalvelut järjesti erilaisia kursseja ja työpajoja, osan omana toimintanaan, osan yhteistyökumppaneiden kanssa. Kirjastopalvelut järjesti säännöllisesti satutuokioita alle kouluikäisille kaikissa kirjastoissa.

3. Perheiden hyvinvoinnin edistäminen osallisuuden lisäämisen avulla

Mittari ja tavoitetaso:

- Osallistavaa ja seurattavaa koko perheen toimintaa: 6 kertaa vuoden aikana poikkitaiteellisesti elämänlaatupalveluiden yhteistyönä (esim. työpajat, yhteisötaide, graffitikurssi, toiminta-, teemapäivät)
Toteutuminen: koko perheen osallistavaa toimintaa toteutettiin erilaisten tapahtumien yhteydessä.

4. E-aineistojen esiintuominen

Mittari ja tavoitetaso

- Käyttöpastustilaisuuksien järjestäminen: kaksi tilaisuutta kaupunginosittain vuoden aikana
Toteutuminen: Tilaisuuksia ei järjestetty, sillä henkilöstöresurssien vähäisyyden vuoksi erilaisten tilaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen ei ole työaikaa.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Taiteen perusopetus / Härmänmaan musiikkiopisto

Härmänmaan musiikkiopisto on tuntiperusteista valtionosuutta saava kunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa ensisijaisesti lasten ja nuorten sekä aikuisten vapaa-ajalla taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta sekä siihen liittyvien taidemuotojen opetusta. (Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633.)

Taiteen perusopetus on järjestelmänä vakiintunut ja ainutlaatuinen koulutus- ja harrastusmuoto, joka on osoittanut arvoaan jo vuosikymmeniä. Taiteen perusopetus on osa Suomen koulutusjärjestelmää, se perustuu opetussuunnitelmaan ja opetuksen järjestäjä saa valtionosuutta myönnettyjen valtionosuustuntimäärien mukaisesti. Taiteen perusopetuksesta säädetään laissa ja asetuksessa. Opetustuntimäärän perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen vuotuinen valtionosuuden peruste lasketaan kertomalla opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjälle vahvistama opetustuntimäärä opetustuntia kohden määrätyllä yksikköhinnalla (L 1705/2009).

Härmänmaan musiikkiopiston opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Opetus tukee oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä, kehittää oppilaan henkilökohtaisia valmiuksia luovaan ja monipuoliseen musiikin harrastamiseen sekä antaa valmiudet hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetus ja musiikkiopiston toiminta tuovat kuntaan elinvoimaa ja elävyyttä, vetovoimaa, hyvinvointia erityisesti lapsille ja nuorille sekä vahvistaa kunnan kehitystyötä ja palvelutuotantoa. Hyvä ja laadukas opetus tarjoaa onnistumisen ja oppimisen kokemuksia, joilla on pitkäkestoisia vaikutuksia lapsen ja nuoren identiteetin kehittymiselle. Harrastukseen voidaan sitoutua jopa yli kymmeneksi vuodeksi. Taideharrastamisella on fyysisiä, psykologisia, oppimiseen ja yhteisöön liittyviä sekä sosiaalisia vaikutuksia, jotka lisäävät sekä edistävät tutkitusti yksilön hyvinvointia. Musiikkiopiston kuten myös muiden taiteenalojen opinnot kehittävät lasten ja nuorten luovaa ja kriittistä ajattelua, esiintymistaitoja, teknologia-, vuorovaikutus- ja ryhmätyöskentelytaitoja sekä empatia- ja yrittäjyystaitoja, jotka on nostettu esiin myös tulevaisuuden työelämätaitoina. Musiikkiharrastus vahvistaa lasten ja nuorten oppimistaitoja, kehittää pitkäjänteisyyttä, muistia, keskittymiskykyä ja luovuutta sekä vahvistaa kokemusta osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä.

Härmänmaan musiikkiopiston opetusta annetaan viidessä opetuspisteessä eli kaikissa Kauhavan kaupunginosissa ja Lappajärven kunnassa.

Härmänmaan musiikkiopiston opetustuntimäärä vuonna 2023 oli 11.419,45 tuntia.

Opiskelijoita oli perusopinnoissa ja syventävissä opinnoissa sekä varhaisiän musiikkivarhaiskasvatuksessa syksyllä 2023 yhteensä 410. Varhaisiän musiikkikasvatuksen opintoihin pääsivät mukaan kaikki ilmoittautuneet 152 muskarilaista. Kevään 2023 haussa sekä syksyn alussa musiikkiopiston perusopintoihin ilmoittautui 58 hakijaa, joista paikan sai 54 hakijaa.

Uusia opiskelijoita aloitti kaikissa opetuspisteissä. Musiikki kuuluu kaikille ja musiikki tekee hyvää! – teemoilla toimii musiikkiopisto toiminta-alueen lasten ja nuorten sekä perheiden parhaaksi.

Härmänmaan musiikkiopistossa annetaan opetusta musiikin laajan oppimäärän mukaan. Laajan oppimäärän tavoitteena on vahvistaa oppilaiden oppimisen iloa, opiskelumotivaatiota ja luovaa ajattelua huomioimalla heidän vahvuutensa, potentiaalinsa ja kiinnostuksen kohteensa. Oppilaita rohkaistaan asettamaan omia oppimistavoitteita ja tekemään opintoihin liittyviä valintoja niiden pohjalta. Taiteenalan opintojen edetessä oppilasta ohjataan ottamaan yhä enemmän vastuuta omasta oppimisestaan.

Laaja oppimäärä sisältää perusopinnot ja sen jälkeen suoritettavat syventävät opinnot ja niihin sisältyvät opintokokonaisuudet. Opintokokonaisuudet puolestaan pitävät sisällään instrumenttiopintoja, yhteismusisoinnin opintoja ja hahmotusaineiden opintoja. Lisäksi musiikkiopistossa on varhaisiän musiikkikasvatusta perhemuskareissa (0–2-vuotiaille ja huoltajille), musiikkileikkikoulussa (3–5-vuotiaille) ja valmennusryhmissä (6–10-vuotiaille).

Härmänmaan musiikkiopisto tarjoaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia ja tuottaa kuntalaisille elämyksiä, konsertteja ja tapahtumia, jotka tuovat kuntalaisille kulttuurin hyvinvointivaikutuksia ja ovat osana kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Lisäksi on soitinesittelyjä ja koulukonsertteja kaikille alakoululaisille koulupäivän aikana. Härmänmaan musiikkiopisto on mukana perusopetuksen oppilaille suunnatun kulttuurikasvatussuunnitelman toteutuksessa. Lukuvuosi huipentuu vuosittain päätöskonserttiin, jossa keväällä 2023 jaettiin 18 perusopintojen todistusta ja kolme syventävien opintojen päättötodistusta.

Kirjastopalvelut

Kauhavan kirjastopalvelut toteuttavat kirjastolain yleisille kirjastoille määrittelemiä tehtäviä. Lisäksi valtioneuvoston asetus kirjastoista määrittelee muun muassa henkilöstön koulutusrakenteen ja kelpoisuusvaatimukset, jotka Kauhavalla täyttyvät. Hallitusohjelman tavoitteina mainitaan kansalaisten, ja erityisesti lasten ja nuorten, lukutaidon ja medialukutaidon vahvistaminen. Molemmat ovat

kirjastopalveluiden osaamisaluetta. Lisäksi hallitusohjelman mukaan halutaan huolehtia kirjastopalveluiden saavutettavuudesta hyödyntäen myös omatoimilainausta ja kirjastoautopalveluita, sekä edistetään kansallisen e-kirjaston perustamista.

Kirjastot tarjoavat pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitävät monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistävät lukemista ja kirjallisuutta, tarjoavat tietopalvelua ja ohjausta sekä tiloja työskentelyyn, oppimiseen ja harrastamiseen. Kirjastot tarjoavat ajantasaiset, laadukkaat ja alueellisesti samanarvoiset kirjastopalvelut kaikille kauhavalaisille ikään tai varallisuuteen katsomatta. Kirjastot parantavat kuntalaisten elämänlaatua, lisäävät hyvinvointia, vahvistavat osallisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä.

Jo ennestään laajojen aukioloaikojen lisäksi omatoimipalvelut kaikissa neljässä toimipisteessä lisäävät kirjaston saavutettavuutta. Kirjastoauto on tärkeä palvelu haja-asutusseudun asukkaille, mutta sen suurimpia asiakasryhmiä ovat päiväkodit ja koulut. Ukrainalaisten muutto alueelle huomioitiin edelleen palveluissa ja kirjahankinnoissa hankkimalla ukrainan- ja venäjänkielistä kirjallisuutta. Valtio myöntää vuosittain määrärahoja kirjastoille vähälevikkisen laatukirjallisuuden hankintaan. Vuonna 2023 ostotuen kuntakohtainen määräraha Kauhavalle oli 3.600 euroa. Sillä tilattiin muun muassa selkokirjoja, joiden tarve ja käyttö on lisääntynyt huomattavasti myös suomenkielisten lasten ja nuorten keskuudessa heikentyneen lukutaidon takia.

Vuonna 2023 kirjastoon tehtiin 154.502 fyysistä käyntiä, mikä on 11,2 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kokonaislainaus, johon lasketaan kirjat, lehdet, nuotit, äänikirjat, elokuvat ja musiikki sekä lautapelit ja lumikengät, oli kappalemääräisesti yhteensä 248.360, eli jälleen hieman noususuuntainen. Kirjojen lainaus oli lähes 82 prosenttia kaikista lainoista.

Verkkokäyntien määrä kasvoi. Erityisesti e-lehtien käyttö lisääntyi lähes puolella viime vuodesta. Niitä luettiin peräti 21.858 kertaa. Samoin e-kirjojen ja e-musiikin lainaus lisääntyi hieman.

Perinteisten lainaustoimintojen lisäksi kirjasto tarjoaa runsaasti oheistoimintoja, tapahtumia ja käyttäjäkoulutuksia eri-ikäisille kuntalaisille. Kouluyhteistyö ja lukemisen edistäminen olivat oleellinen osa kirjastojen toimintaa. Satutuokioita pidettiin kirjastoissa tai kirjastoista vierailtiin päiväkodeissa lukemassa satuja yhteensä 103 kertaa ja näihin satutuokioihin osallistui 2.222 lasta. Kirjailijavieraksi pyydettiin jälleen nuortenkirjailija Jyri Paretskoi, joka esiintyi Alahärmän, Ylihärmän ja Kauhavan kahdeksaluokkalaisille. Kirjavinkkauksia ja kirjailijavierailuja sekä kirjastonkäytön opastuksia erilaisille kohdeyleisöille tai -ryhmille toteutettiin yhteensä 77 kertaa, ja näihin osallistui 1.451 henkilöä. Kulttuurikasvatussuunnitelman mukaisesti kirjastoissa kävivät esikoululaiset ja neljännen luokan oppilaat.

Taidegallerian joulumaa joulukuussa sekä sitä edeltävä, kiitetty ja parjattu, pääkirjaston Halloween olivat vuoden erityistapahtumat, jotka pääkirjaston henkilökunta toteutti yhdessä kulttuuri- ja museopalveluiden kanssa. Lisäksi kirjastot tarjosivat tilojaan muiden toimijoiden, esimerkiksi 4H-yhdistyksen, Aijjoos-toiminnan ja MLL:n sekä Järvilakeuden kansalaisopiston tapahtumille ja kursseille sekä erilaisille näyttelyille.

Neljässä kirjastossa ja kirjastoautossa työskentelee yhteensä kahdeksan työntekijää, joista kirjastopäällikkö hoiti kesästä lähtien oman työnsä ohella elämänlaatu- ja palveluiden esimiehen tehtäviä. Työntekijöistä yksi irtisanoutui loppuvuodesta ja hänen työtehtäviään hoidettiin sijaisvoimin. Pääkirjastossa työskenteli myös osa-aikaisia työkokeilijoita, lisäksi kirjastot tarjosivat TET-harjoittelupaikan noin kymmenelle yläkouluikäiselle nuorelle.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen tavoitteena on järjestää ja mahdollistaa monipuolista kulttuuritarjontaa koko Kauhavan kaupungin alueella. Tapahtumia toteutetaan eri kaupunginosissa yhteistyössä yhdistysten, paikallisten taiteilijoiden tai muiden toimijoiden kanssa. Kaupunginosien isompiin kesätapahtumiin (Kauhavan kädentaitoviikko, Puukkofestarit, Korttesjärven Suvipäivät, Härmälääset Häjyylyt ja Ylihärmän Elotryskööt) kulttuuripalvelut osallistuvat joko avustamalla toimintaa tai kulttuuriohjaajan työpanoksen muodossa. Kulttuuripalvelut vastaavat kaupungin itsenäisyyspäivän juhlan järjestelyistä sekä vuonna 2023 myös veteraanipäivän juhlan järjestelyistä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmaa toteutetaan vuosittain ja 2023 kulttuurikasvatussuunnitelma tavoitti 2722 lasta ja nuorta. Loma-aikoina järjestetään toiminta lapsille ja nuorille.

Kauhavan taidegallerian (KAARI) tilat ovat Kauhavan pääkirjaston yhteydessä. Vuonna 2023 taidegalleriassa toteutui 11 näyttelyä sekä joulumaa ja kävijöitä oli vuoden aikana vieraskirjamerkintöjen mukaan arviolta yhteensä noin 1655. Kaaren lisäksi taidenäyttelyitä oli myös muualla: kesän aikana Alahärmän Häjyylyperinteen keskuksessa oli Härmäin kuvataideyhdistyksen näyttely ja Ylihärmän taidetalolla graffitinäyttely. Vuosittain näyttelyitä on myös kirjastoissa - joulukuussa jokaiseen kirjastoon tuotettiin yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa Suuri tonttunäyttely.

Kulttuuripalvelut on jatkanut Käsityökaupunki Kauhava -brändin työstämistä yhteistyössä Visit Kauhavan ja käsityörittäjien kanssa. Brändi palkittiin Seinäjoen käsityömessuilla Vuoden käsityöyrityksenä.

Kulttuuripalvelut koordinoivat kesällä 2023 koululaisten kesäkerhotoimintaa yhteistyössä kirjastopalveluiden kanssa.

Kauhavan kulttuuripalkinnon vuonna 2023 sai Kauhavan nuorisoseura ry. Kulttuuripalveluiden yleisavustuksia jaettiin 17 taholle yhteensä 9.900 euroa sekä kohdeavustuksia 14 toimijalle yhteensä 11.400 euroa. Lisäksi jaettiin tapahtuma-avustuksia 6 taholle yhteensä 21.000 euroa.

Museopalvelut

Kauhavan museopalvelut tarjoaa elämyksiä ja tietoa luoden mahdollisuuksia luovuudelle ja sivistykselle, identiteetin rakentamiselle ja yhteenkuuluvuuden tunteelle.

Kauhavan museosektorilla on profiilia, joka muodostaa kaupungille voimavaran ja elämyksellisen käyntikortin ja palvelee myös tietopankkina. Suomen jääkärimuseo on valtakunnallinen erikoismuseo. Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo kokoaa yhteen hurjaa paikallishistoriaa ja vanhaa käden- taidollista osaamista. Näiden ammatillisesti hoidettujen päämuseoiden lisäksi museopalveluihin kuuluu useita kotiseutumuseoita ja muita kulttuurikohteita. Museopalveluissa yleisötyö ja museoiden saavutettavuus ovat keskeisimpiä tavoitteita.

Päämuseot olivat ympäri vuoden avoinna yleisölle. Suomen jääkärimuseo oli auki tiistaisin ja perjantaisin klo 12–16. Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseo oli avoinna pääkirjaston aukioloaikoina ja opastuksia siellä oli saatavilla torstaisin klo 12–16. Molempiin museoihin voi tilata opastuksia myös aukioloaikojen ulkopuolella. Kävijöitä puukkomuseossa oli 1.144 ja jääkärimuseossa 867.

Puukko- ja tekstiilimuseon läheisyydessä sijaitsee lisäksi Järvenpään kotimuseo. Kesäsesongin aikana museoihin palkattiin yhteensä yhdeksän henkilöä museokesätyöntekijöiksi ja museo-opaiksi. Heidän ansiostaan kesäkaudella olivat yleisölle avoinna sekä päämuseot että Ylihärmän kotiseutumuseo, Artturi Leinosen ja J.S. Sirénin muistonäyttelyt ja Häjyylyperinteen keskuksen

Näyttelyt. Avoimna olivat myös kaupungin kotiseutuyhdistyksien ylläpitämät kotiseutumuseokohteet Alahärmän kotiseutumuseo ja Markin museo sekä Kauhava-seuran ylläpitämä lisäksi Jussin tupa sekä Kosolanmäen lainamakasiini.

Museovirasto myönsi vuonna 2021 paikallismuseoiden hankeavustuksena Puukko- ja tekstiilimuseolle 6.000 euroa käytettäväksi asiantuntijapalkkioihin uuden perusnäyttelyn konseptointiin ja sisällönsuunnitteluun sekä näyttelytilan rakenteiden ja valaistuksen suunnitteluun. Hankkeelle haettiin jatkoaikaa, ja keväällä 2023 summalla palkattiin hanketyöntekijä, joka laati museolle uuden esilepanosuunnitelman ja käsikirjoituksen. Puukko- ja tekstiilimuseon vaihtuvan näyttelyn rakentaminen sulki museon ovet kesällä muutamaksi viikoksi, ja museo saatiin avattua yleisölle kädentaitoviikon lopulla. Vuoden 2023 talousarvion investointimäärärahoissa oli 55.000 euron määräraha-raus Puukko- ja tekstiilimuseon turvallisuuden edistämiseksi. Summalla hankittiin (osittain) turvalaseilla varustellut vitriinit erityisesti puukkojen ja muiden riskialttiiden museoesineiden esillepanoa varten. Uudistamistöiden vuoksi museo sulki jälleen ovensa yleisöltä joulukuussa. Härmän parantolan kappelin kunnostuksen jatkohanke 2023–2024: Museovirasto myönsi 4.100 euron avustuksen Härmän parantolan kappelin vuonna 2022 aloitettujen restaurointitöiden loppuunsaattamiseksi. Summan saa täysimittaisesti käyttöön, kun hankkeen kokonaiskustannukset ovat vähintään 11.600 euroa. Omavastuuprosentti on 64,66 %. Käyttötarkoituksen mukaan kesällä 2023 toteutettiin kappelin seinien kalkkimaalikäsittely, savupiipun ja kattoluukun huolto sekä edellisvuonna aloitetut ulkokoristeiden korjaukset.

Liikuntapalvelut

Härmän kuntokeskuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä, jotta kuntalaisille voitiin tarjota uimakäyntejä alennetulla uintimaksulla. Yhteistyössä Kuntokeskuksen kanssa toteutettiin myös kesän seitsemän erillistä uimakoulut, joihin osallistui 263 lasta.

Liikuntatoimen yleisavustuksia jaettiin 18 seuralle ja yhdistykselle yhteensä 74.700 euroa. Kohdeavustuksia jaettiin viidelle toimijalle yhteensä 1.100 euroa, ohjaaja-avustuksia 17 yhdistykselle 31.950 euroa ja urheilijastipendejä 38 urheilijalle yhteensä 10.395 euroa. Lisäksi jaettiin kaukalonhoitoavustuksia viidelle kyläyhdistykselle yhteensä 1.500 euroa.

Raportointikaudella järjestettiin liikuntatapahtumia sekä kaupungin toteuttamina että yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Sekä talvilomalla että syyslomalla järjestettiin lapsille ja nuorille tapahtumia ja retkiä. Liikuntapalvelut olivat mukana Harrastamisen riemua Kauhavalla -hankkeessa liikuntakerhojen vetäjinä tammi-toukokuun ajan ja jälleen syyskuusta vuoden loppuun.

Liikuntapalvelut järjestivät yhdessä työterveyshoidon kanssa Tuuli II -ryhmälle ohjattua liikuntaa tammi-huhtikuun ajan ja Tuuli III-ryhmälle elokuusta vuoden loppuun. Lisäksi liikuntapalvelut oli mukana järjestämässä ohjattua liikuntaa Kärrynpyörää kaiken ikää -hankkeessa elokuusta vuoden 2023 loppuun saakka.

Nuorisopalvelut

Nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ja arvoina ovat kehittyminen, inhimillisyys, vastuullisuus, arvostaminen ja tasapuolisuus.

Nuorisotilatyötä tehtiin kaikissa kaupunginosissa. Syyskaudella aloitettiin toiminnan seuranta, johon kirjataan kävijät, aktiviteetit, huomiot, nuorten toiveet ja ideat, sekä seurataan työssäjaksamista. Tilojen yhteiskävijämäärä syyskaudella oli 1.626 junnua (10–13-vuotiaat) ja 3.267 nuorta

(13-vuotiaat ja vanhemmat). Nuorisotiloilla suosituimpia aktiviteetteja oli biljardi, videopelit, askartelu, tv:n katsominen, lisäksi nuoret ovat käyneet aktiivisesti keskusteluja ja syöminen / kahvitteleminen tilalla on koettu tärkeäksi. Lisäksi tiloilla junnuikäiset tekevät läksyjä ja heille on tarjolla myös harrastamisen malli -hankkeen kautta puuhiskerhoa. Nuorisotiloilla käsitellään ajankohtaisia ennaltaehkäisevän työn teemoja osallistaen ja nuorilähtöisesti. Tilailtoja järjestettiin myös yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, kuten MLL:n ja 4H:n kanssa. Syyskaudella järjestettiin myös retkiä lähiluontoon ja Seinäjoelle, sekä asunnottomien yö -tapahtuma yhdessä elämänlaatu palvelujen kanssa.

Koulunuorisotyö käynnistettiin kaikilla Kauhavan yläkoululla syksyllä 2023. Nuoriso-ohjaajat olivat mukana luokkien ryhmäytymispäivissä, sekä jalkautuivat koulun arkeen välitunneille, toiminnallisille oppitunneille, ruokailuun ja tapahtumiin kohtaamaan nuoria. Lisäksi nuoriso-ohjaajien osaaminen täydentää koulujen yhteisöllisen opiskeluhoillon laaja-alaisia ryhmiä. Kauhavalla toteutettiin myös monialaisen yhteistyöryhmän pilottikokeilu kahdelle erilaiselle erityisryhmälle räätälöidystä opintojaksosta. Yhteistyö seurakunnan KouluSaapas -toiminnasta on jatkunut yläkouluilla.

Nuoriso-ohjaajien vaihtuvuus on ollut suurta. Keväällä työntekijöitä irtisanoutui/irtisanottiin, kesän loma-aikana ei ollut tilatoimintaa, jolloin pärjättiin yhdellä työntekijällä. Elokuussa nuoriso-ohjaajia oli jo kolme, ja heidän lisäksi aloitti kaksi hanketyöntekijää Jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisy -hankkeessa ja Koulunuorisotyöhankkeessa. Uuden henkilöstön myötä nuorisopalvelujen toimintaa vakautettiin palvelumuotoilullisella kehittämisprosessilla, johon koko nuorisopalvelujen henkilöstö osallistui. Nuorisopalvelut pyrki vuonna 2023 tiivistämään yhteistyötä elämänlaatu palvelujen sisällä, koulujen kanssa, sekä poikkihallinnollisesti. Lisäksi aktiivista yhteistyötä tehtiin mm. hyvinvointialueen toimijoiden, seurakunnan nuorisotyön, 4H:n, MLL:n ja Ankkuripoliisin kanssa, sekä seudullisten ja valtakunnallisten nuorisoalan yhteisöjen ja järjestöjen kanssa.

Käyttösuunnitelmassa nuorisopalveluiden avustuksiin varatusta summasta maksettiin yhteistyösopimuksen mukaisesti Härmänmaan 4H-yhdistykselle 19.950 euroa kerhotoiminnan toteuttamiseksi. Kaupungin kesäduunikampanjaan kauhavalalaisten nuorten työllistämiseksi käytettiin 25.000 euroa. Nuorisopalveluiden yleisavustuksia jaettiin yhdelletoista taholle yhteensä 11.600 euroa sekä kohdeavustuksina kolmelle toimijalle yhteensä 3.000 euroa ja ohjaaja-avustuksia kahdelle yhdistykselle yhteensä 500 euroa.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyön tarkoituksena on tarjota kaikille alle 29-vuotiaille mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tukeen. Ensisijaisesti kohderyhmänä ovat koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jääneet nuoret. Tilastojen mukaan vuonna 2023 etsivä nuorisotyö on ollut yhteistyössä 108 nuoren kanssa (Kauhava-Evijärvi-Lappajärvi). Nuoria on omatoimisesti hakeutunut etsivän nuorisotyön avun piiriin, mutta heitä on myös ohjattu sinne toisen asteen oppilaitoksista ja mielenterveyspalveluiden kautta. Suurin osa asiakkaaksi ilmoitetuista nuorista oli 18–25-vuotiaita.

Tärkeintä etsivässä nuorisotyössä oli edelleen rinnalla kulkeva ja nuorta kannustava toimintatapa. Nuoria ohjattiin muun muassa viranomaisasioiden hoitamisessa, opiskeluun ja ammatinvalintaan liittyvissä asioissa, työn haussa sekä tarvittaessa ohjattiin erilaisten palveluiden piiriin, kuten mielenterveyspalvelut ja vapaa-aikaan liittyvät palvelut. Vuoden 2023 aikana tavoitetuista nuorista yli puolet sai apua, jonka jälkeen he kokivat pärjäävänsä itsenäisesti ja asiakkuus voitiin päättää.

Etsivä nuorisotyö jatkoi monialaista yhteistyötä muiden nuorten parissa toimivien tahojen kanssa. Etsivät jalkautuivat aktiivisesti omalla toiminta-alueellaan ja vierailivat toisen asteen oppilaitoksissa, lukioissa ja yläkoulujen 9-luokkalaisten parissa. Etsivät olivat mukana Kauhavan, Lappajärven ja Evijärven kutsunnoissa aikalaisohjauksessa.

Työntekijät toimivat edelleen osallisena eri verkostoissa ja nuorille suunnatuissa tapahtumissa. Etsivät järjestivät tarvelähtöisesti toimintaa kohderyhmänuorille, kuten K18- ja K16- nuorisotilailtoja, kesätyöleirejä, virkistyspäiviä ja retkiä. Näissä tapahtumissa oli tavoitteena vahvistaa nuoren lähiyhteisöä ja sosiaalisia taitoja turvallisessa ja kannattelevassa ohjauksessa.

Kaupungilla on kolme etsivän nuorisotyöntekijän vakanssia. Resurssista 1,6 henkilötyövuotta kohdistuu Kauhavan kaupungille, loput jakautuvat Evijärven ja Lappajärven kunnille.

Ohjaamo ja digitaalinen nuorisotyö

Ohjaamo on nuorille suunnattu monialainen palvelupiste, jonka kautta nuori tavoittaa tarvitsemansa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin palvelut työllistymiseen, koulutukseen, elämänhallintaan ja hyvinvointiin. Ohjaamo Kauhava toimii nuorisotila Sauman tiloissa ja on avoinna maanantaisin klo 12–16. Tarvittaessa toteutetaan pop up -tapahtumia sekä koulukierroksia kouluilla. Nuorisopalvelujen vastuulla on koordinoita Kauhavan Ohjaamon toimintaa, hankkia asiantuntijoita ja hallinnoida näkyvyyttä. Ohjaamon asiantuntijaryhmä ja Ohjaamon ohjausryhmä kokoontuivat säännöllisesti.

Digitaalinen nuorisotyö Kauhavalla on keskittynyt viestimään sosiaalisen median kanavien kautta nuorisopalvelujen toiminnasta ja ajankohtaisista teemoista. Varsinainen nuorten kohtaaminen digitaalisilla alustoilla on satunnaista nuorten aloitteesta käytävää keskustelua.

Nuorisovaltuusto

Nuorisovaltuuston tehtävänä on tuoda kauhavalaisnuorten ääni mahdollisimman kattavasti esiin. Nuorisopalvelut toteuttavat osallisuuden periaatetta kaikissa toiminnoissaan, ja nuoriso-ohjaajat ovatkin olleet tukena nuorisovaltuustotoiminnan kehittämisessä. Syksyllä nuorisovaltuusto järjesti täydennyshaun, jossa nuorisovaltuuston kokoonpano saatiin täydennettyä maksimijäsenmäärään. Nuorisovaltuuston toimintasääntöä uudistettiin tukemaan vaikuttamistoimintaa ja tukemaan vaaleja valintatapana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntien lakisääteinen (2015/410) tehtävä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on toimintaa, jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä sekä kaventaa terveyseroja. Monialainen, onnistunut hyvinvoinnin edistäminen edellyttää toimivia rakenteita, osaamista, riittäviä palveluja ja hyvinvoinnin edistämistyön resursointia. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä olennaisia tekijöitä ovat tietopohjainen suunnittelu, tietoon ja strategiaan linjauksiin perustuvat päätökset sekä ennakoarvointi, jossa huomioidaan päätösten vaikutukset sekä yhteistyömahdollisuudet ja -keinot. Kaupungin on toimittava yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kohdistuu elinympäristöön ja kuntalaisten elinolojen parantamiseen, terveyttä edistäviin elintapoihin ja sitä kautta perheiden ja kaikkien kuntalaisten hyvinvoinnin ja toimintakyvyn parantamiseen mm. ehkäisemällä sairauksia ja syrjäytymistä, hillitsemällä sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua, lisäämällä työllisyyttä, tuottavuutta sekä vahvistamalla osallisuutta.

Kuntalaisen hyvinvoinnin edistäminen sisältää kunnan elinvoiman edistämisen, paikallisen identiteetin ja demokratian edistämisen, osaamisen ja kulttuurin edistämisen sekä elinympäristön kehittämisen. Kunnan tulee luoda mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään tutussa, turvalli-

nessa, terveellisessä ja viihtyisässä elinympäristössä monipuolisia harrastusmahdollisuuksia tarjotaan. Hyvinvointia ja terveyttä edistetään myös seurakunnan, yhdistysten ja järjestöjen ja muiden toimijoiden tekemä työn ja toimenpiteiden avulla.

Hyvinvointityötä johdetaan, kehitetään ja ohjataan hyvinvointisuunnitelman avulla. Suunnitelman tavoitteena on auttaa tiivistämään kunnan eri palvelualueiden hyvinvoinnin ja terveyden sekä turvallisuuden edistämisen tavoitteet yhteen asiakirjaan. Hyvinvointityön johtaminen edellyttää siihen liittyvän tiedon keräämistä, sen analysointia sekä näiden pohjalta tehtävää suunnittelua, kehittämistä ja toimenpiteitä. Hyvinvointitietoa on saatavilla mm. Sotkanetin, Teaviisarin ja kouluterveyskyselyn kautta.

Laajaan hyvinvointikertomukseen liitettävä vuosille 2023–2025 suunniteltu hyvinvointisuunnitelma oli lausunto- ja kuulemiskierroksella asukaslauta-kunnilla, vammais- ja vanhusneuvostolla sekä lautakunnilla lokakuun 2022 aikana. Hyvinvointityöryhmä kävi läpi saapuneet lausunnot kokouksessaan 8.11.2022. Lisäksi hyvinvointityöryhmä on käsitellyt hyvinvointisuunnitelmaa kokouksessaan 21.2.2023 ja sen hyväksyi kaupungin johtoryhmä 7.3.2023 ja kaupungin hallitus 13.3.2023 (§ 47).

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevä päihdetyö organisoidaan kuntien välisellä yhteistoiminnalla, johon kuuluu Kauhavan lisäksi Evijärvi. Seudullinen työryhmä ohjaa ja koordinoi kuntien toteuttamaa ehkäisevää päihdetyötä kuntien ja raportoi toiminnasta kuntien päättäviä toimielimiä. Työn tavoitteena lisätä tiedon jakamista, vaikuttaa tiedolla ja lisätä päihteettömien palveluiden ja muiden tukevien palveluiden saatavuutta sekä merkitystä.

Ehyt ry:n hallinnoimia kampanjoita toteutettiin paikkakunnallaan seuraavasti: Tipaton tammikuu, Nuorisotyön viikko, Ehkäisevän päihdetyön viikko sekä Anna lapselle päihteetön jouluku. Marraskuussa 2023 toteutettiin camera obscura yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Siihen osallistivat Kauhavan yhtenäiskoulun 6-7-luokkalaiset sekä Kosolan koulun 6-luokkalaiset.

Järvilakeuden kansalaisopisto

Kauhavan kaupungin rahoitusosuus kansalaisopiston vuoden 2023 toimintaan oli 185.000 euroa.

Erillisrahoitetut hankkeet

Kauhava on useana perättäisenä vuonna hakenut aluehallintoviraston myöntämää erityisavustusta oppilaslähtöiseen harrastustoimintaan, harrastamisen Suomen malliin, joka on täällä nimetty Harrastamisen riemua kaikkialla Kauhavalla. Vuonna 2022 haettiin rahoitusta jatkohankkeelle jalle 1.1.2023–30.6.2023. Hankkeen toteuttamiseen myönnettiin 48.000 euroa, avustuksen omavastuuosuutena 20 prosenttia. Helmikuussa 2023 Harrastamisen riemua kaikkialla Kauhavalla - hankkeen toteuttamiseksi haettiin avustusta ajalle 1.8.2023 - 31.7.2024. Avustusta myönnettiin 69.000 euroa ja omavastuuosuus on 25 prosenttia.

Avustus mahdollisti monipuolisten ja maksuttomien harrastusvaihtoehtojen tarjoamisen kaikille 1–9-luokkalaisille pian koulupäivän alkamis- tai päättymisajan läheisyyteen. Hankkeen tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten hyvinvointia mieluisan harrastuksen kautta, aktivoita lapsia kouluajan jälkeiseen toimintaan, vähentää yksinolon aikaa koulupäivien ulkopuolisessa ajassa, innostaa lapsia tavoitteellisen harrastustoiminnan ja taiteen perusopetuksen toiminnan pariin sekä innostaa aktiiviseen kansalaisuuteen.

OKM toteutti koululaiskyselyn alkuvuonna 2023 ja tämän kyselyn tuloksia huomioitiin kerhojen sisällön suunnittelussa. Oppilaiden toiveiden kuuleminen ja huomioiminen on olennainen osa eri kerhojen suunnittelutyötä. Kerhojen toteuttamisessa ovat mukana kerhokoordinaattori, perusopetuksen henkilöstöä ja elämänlaatu palveluihin kuuluvat Härmänmaan musiikkiopisto, liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja museopalvelut sekä lisäksi kansalaisopisto ja kolmannen sektorin eri toimijat. Kerhotoiminnan paikkoina ovat yhtenäiskoulut, myös muita tiloja hyödynnetään kuten POP-areenaa, Härmän kylpylää ja ulkoliikuntatiloja.

Puukko- ja tekstiilimuseolle myönnettiin teknisten palveluiden investointimäärärahana 50.000 euroa museon turvallisuuden edistämiseksi. Summalla hankittiin turvalaseilla varustellut vitriinit erityisesti puukkojen ja muiden riskialttiiden museoesineiden esillepanoa varten.

Syksyllä 2022 aluehallintovirasto myönsi valtionavustusta Nuorisotyötä kouluissa - Kauhavan malliin -hankkeeseen 35.000 euroa. Omavastuuosuus on vähintään 10 prosenttia. Jengiytymisen ja rikollisuuden ehkäisy -hankkeeseen aluehallintovirasto myönsi 45.000 euroa. Omavastuuosuus on vähintään 20 %. Molemmissa hankkeissa aloitti hanketyöntekijä elokuussa 2023.

Härmänmaan musiikkiopisto oli mukana maakunnallisessa Opi sävellajit- hankkeessa yhdessä kuuden muun musiikkioppilaitoksen kanssa. Omarahoitusosuus on 1.500 euroa. Hanke päättyi syksyllä 2023.

Härmänmaan musiikkiopisto on mukana valtakunnallisessa taiteen perusopetuksen liiton hankkeessa, jossa Härmänmaan musiikkiopistolle on varattu rahoitus kahden ukrainasta sotaa pakoon lähteneen oppilaan oppilasmaksujen kattamiseen syyslukukaudella 2023 sekä kevätlukukaudella 2024.

Investoinnit

Liikuntatiloihin ja -alueisiin kohdistuva investointimääräraha liikunta-alueiden perusparantamiseen ja varustamiseen, myönnettiin tekniselle lautakunnalle. Aalahärmän keskusurheilukenttään myönnettiin valtionavustus ja remontti alkoi kesällä 2023, jatkuen edelleen vuonna 2024.

Kapasiteettitiedot

Kaupungin ylläpitämät liikuntapaikat	2023	2022	2021	2020	2019
Urheilukentät	4	4	4	4	4
Nurmikentät ja jalkapallokentät	7	7	7	8	8
Pesäpallokentät; hiekkatekonurmi ja kivituhka	2	2	2	2	2
Valaistut pururadat ja hiihtoladut	5	5	5		11
	11	11	11	13	13
Uimapaikat	8	8	8	8	8
Tenniskentät	3	3	4	4	4
Luistelukaukalot	8	8	8	8	8
Liikuntasalit	12	16	12	13	13
Kuntosalit	4	4	4	4	4
Lähipeliareenat	4	4	4	4	4
Ulkokuntoilualueet	4	4	3	3	2
Kuntoportaati	2	2	2	1	

Musiikkiopisto	2023	2022	2021	2020	2019
Opiskelijamäärä	410	461	331	349	356
Opetustuntien lukumäärä/vuosi	11.326	11.394	11.363	11.436	11.313
Valtionosuusrahoitus	563.787	543.031	560.604	513.496	485.918
Nettomenot kunnille: Kauhava Lappa-järvi	196.360	95.158	123.672	106.676	146.431
Nettokustannus €/opiskelija	478,93	206,42	373,63	305,66	415,17
Nettokustannus €/opetustunti	17,00	8,09	10,88	9,32	13,06

Kirjastot yhteensä	2023	2022	2021	2020	2019
Kirjastokäynnit kpl / asukas	10,2	9,1	8,4	8,2	10,1
Verkkokäynnit kpl / asukas	4,8	4,2	4,0	3,5	3,3
Lainat / asukas	16,4	16,2	16,2	15,31	18,5
Hankinnat / 1.000 asukasta	438,7	431,9	425,8	428,2	414,6
Poistot / 1.000 asukasta	787,2	765,2	852,7	419,0	598,4
Nettokustannukset €/lainaus	2,4	2,6	2,3	2,6	2,4

2.2.3 Tekninen toimiala

Tekninen lautakunta

Talous Tekninen lautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	1 542 440		1 542 440	2 335 471,27	-793 031,27
Valmistus omaan käyttöön	86 900		86 900	81 917,56	4 982,44
Toimintamenot, ulkoiset	11 572 510		11 572 510	11 551 360,82	21 149,18
Toimintakate, ulkoinen	-9 943 170		-9 943 170	-9 133 971,99	-814 180,45
Toimintatulot, ulk + sis	13 709 720		13 709 720	13 769 591,56	-59 871,56
Valmistus omaan käyttöön	86 900		86 900	81 917,56	4 982,44
Toimintamenot, ulk + sis	14 854 710		14 854 710	13 866 228,08	988 481,92
Toimintakate, ulk + sis	-1 144 990		-1 144 990	-14 718,96	-1 048 353,48

Teknisen lautakunnan tehtäväalueet:

- Tekninen hallinto
- Tilapalvelut
- Yhdyskuntatekniikka

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

1. Rakennukset ja rakennelmat ovat turvallisia ja terveellisiä

Mittarit ja tavoitetaso:

- Korjausvelka: korjataan jokaista kiinteistöä pitkän tähtäimen suunnitelmien mukaisesti
Toteutuminen: Käytettävissä olevat määrärahat eivät mahdollistaneet toteutumista.
- Rakennusten käyttökiellot: tarpeettomia käyttökielloja ei tule.
Toteutuminen: Toteutui.
- Liikenneväylien kunto: ei korvattavia vahinkoja
Toteutuminen: ei toteutunut, korvattiin yhdestä auton renkaan rikkoutumisesta 200 euroa marraskuussa 2023.
- Buildercom kiinteistöjen sähköinen huoltokirja kaikkien käyttäjien käyttöön: kaikki työpöytätyöt tulevat BEM-järjestelmän kautta
Toteutuminen: Ei toteutunut, työpöytätyöt tulee edelleen monta eri kautta

2. Kiinteistöjä ja käyttäjiä palvelevat prosessit ja ohjelmistot ovat riittävät ja käyttäjäväliset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Asiakastyytyväisyyskysely: tulos yli 3,5 asteikolla 1 - 5
Toteutuminen: Asiakastyytyväisyyskyselyä ei teetetty vuonna 2023.
- Sisäilman laatu: käyttäjät saadaan osallistumaan aktiivisesti seurantaan
Toteutuminen: Toteutui osittain. Sisäilmakyselyjä tehty työpaikkakäyntien yhteydessä.

3. Kohtuulliset kustannukset

Mittarit ja tavoitetaso:

- Toimialan nettokustannukset: enintään JHS 200 keskiarvo palveluluokittain
Toteutuminen: Toteutui osittain vuoden 2022 kustannusten osalta

<i>Palveluluokka</i>	<i>Kauhava</i>	<i>Koko maa</i>
Yhdyskuntasuunnittelu	21 €/as	30 €/as
Ympäristönsuojelu	21 €/as	10 €/as
Liikenneväylät	172 €/as	204 €/as
Puistot ja yleiset alueet	24 €/as	48 €/as

- Tievalaistuksen energiatehokkuus: siirtyminen led valaistukseen 10 km / vuosi
Toteutuminen: Toteutui, led-valaistusta vaihdettiin 13,6 km.
- Rakennusten energiatehokkuus: energiasäästöohjelman tavoitetaso
- **Toteutuminen:** Toteutui osittain, tavoitetasoon ei ole vielä päästy.
- Tyhjiillään olevat kiinteistöt: luovutaan, jos rakennukselle ei ole perusteltua käyttöä
- **Toteutuminen:** Kiinteistöselvityksen perusteella päätettiin luopua neljästä kiinteistöstä ja yhdestä liikehuoneistosta.

4. Asuin- ja elinympäristön viihtyvyys

Mittarit ja tavoitetaso

- Turvallinen liikenne: ei henkilövahinkoja
Toteutuminen: ei ilmoitettuja henkilövahinkoja.
- Katujen hoito: Perusparannusta 2 km / vuosi
Toteutuminen: 1,1 km rakenteilla, valmis 2024.
- Kevyenliikenteenväylien lisääminen: 1 km / vuosi
Toteutuminen: Vuonna 2023 ei valmistunut yhtään kevyenliikenteenväylää.
- Pihojen, viheralueiden ja puistojen kunnostaminen: 2 aluetta / vuosi
Toteutuminen: Ruotsalan leikkipuisto rakennettiin ja Ylihärmän Yhtenäiskoulun ja Kosolan koulun leikkikenttiä parannettiin.

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Tekninen hallinto

Tekninen lautakunta kokoontui 9 kertaa vuoden aikana ja rakentaminen jatkui vilkkaana. Lautakunta kohdensi määrärahoja kiireellisyyjärjestyksessä.

Rakennuttaminen

Rakentaminen ja uusien kohteiden suunnittelu jatkui edelleen kuluneen vuoden aikana.

Alahärmän koulukeskus valmistui marraskuun 2023 loppuun mennessä. Piha-alue rakentaminen aloitetaan tulevana kesänä. Pihan rakentamisaikaan vaikuttavat yläkoulun säilyttämispäätös vuoteen 2027 ja väistömoduulien vuokrasopimukset.

Kortesjärven koulukeskuksen piha-alueista pääosa saatiin valmiiksi. Kuntosalin rakentaminen koulun yhteyteen aloitettiin ja se valmistuu urakkasopimuksen mukaisesti.

Keskuskeittiön rakentaminen

Ylihärmän yläkouluosion rakentaminen aloitettiin ja runkovaihe valmistui vuoden loppuun mennessä.

Tilapalvelut

Yhteistoimintaneuvottelujen tulokset näkyvät edelleen tilapalveluiden ja yhdyskuntatekniikan kunnossapitohenkilöstön tiiviissä yhteistyössä. Ostopalvelua (puitesopimuskumppaneita) käytettiin kunnossapitotöihin pitkäkestoisissa urakoissa (Alahärmän paloaseman tiivistyskorjaus, Korttesjärven vanhainkodin käyttövesisaneeraus ja Kirkkorannan päiväkodin sisäilma- ja keittiösaneeraus). Uuden keskuskeittiön myötä oli tarpeen päivittää Kosolan koulun sekä Kirkkorannan päiväkodin jakelukeittiöt palvelukeittiöiksi. Kirkkorannan päiväkotiin tehtiin myös ruokasali.

Sisäilman seuranta jatkettiin aktiivisesti ja suurimpana kohteena jatkettiin Kirkkorannan päiväkodin lattiapinnoitteen vaihtotyötä sekä Alahärmän paloaseman tiivistyskorjausta. Tiivistyskorjattujen tilojen sisäilman laadun mittaamiseen hankittiin uusia mittareita ja sisäilman laatua seurataan reaalitajassa omana työnä.

Tilapalveluissa jatkettiin tarkkaa taloudenpitoa. Talousarviossa varattu määräraha ei ylittynyt. Kehityskeskuksen toiminta jatkuu väistötiloissa LSK Business Parkissa, kunnes hallinnon kokoamisen vaatima tilaratkaisu on valmis. Myös uusia toimistotiloja on LSK Business parkista vuokrattu kehityskeskuksen käyttöön.

Alahärmän koulukeskus otettiin käyttöön joulukuussa. Uudisrakentamisen edetessä koulujen, päiväkotien, kirjastojen sijainnit on päätetty vuosiksi eteenpäin. Tämän lisäksi hallinto on päätetty keskittää kahteen toimipisteeseen. Myös keskuskeittiö hanke ratkaisi osaltaan palveluverkkokysymystä. Hyvinvointialue ratkaisee käytössään olevien kiinteistöjen tarpeen, kun kolmen vuoden siirtymäkausi loppuu. Palveluverkon suuret linjaukset on näin ollen toteutettu. Tekninen toimi kaipaa kuitenkin palveluverkon täydentämistä erityisesti niiden liikuntatilojen osalta, jotka eivät ole ylläpidettävien koulujen yhteydessä. Tälle tulisi toimia pohjana liikuntapalvelujen kehittämissuunnitelma. Kun kaikki ylläpidettävät kiinteistöt ovat selvillä, kohteet voidaan salkuttaa ja kiinteistöstrategia päivittää ja lopuista hankkiutua eroon joko myymällä tai purkamalla.

Tekninen toimi vei tyhjäksi tai vajaakäytölle jääneet kohteet päätöksentekoon kuluneen vuoden aikana. Alkuperäisestä käyttötarkoituksesta vapautuneita kiinteistöjä asetettiin sekä myyntiin että purkuun. Purkupäätös tehtiin Härmän lukiorakennuksen ja kirjaston, Ylihärmän kirkonkylänkoulun sekä Päämajantie 16 osoitteessa sijaistevan omakotitalon ja ulkorakennuksen osalta. Ruotsalan koulu päätettiin myydä Ruotsalan kyläyhdistykselle.

Kaupunki kuuluu energiatehokkuussopimukseen ja kaupungissa päivitettiin kestävän kehityksen ohjelmaa, joka osaltaan auttaa vähentämään energiankulutusta. Kiinteistöautomaation kehittämistä jatkettiin ja tehtiin hankinta Schneiderin päivityksestä, joka jatkuu seuraavalle vuodelle. Sähkölukituksia ja kameravalvontaa lisättiin sekä jatkettiin sähköisen huoltokirjan käytön kehitystä. Käyttäjää ohjeistettiin sähköisten työpyyntöjen tekoon.

Puhtauspalvelujen tavoitteena oli laadukas ja taloudellinen siivoustoiminta. Puhtauspalvelut tarjosi muille hallintokunnille myös sovittuja oheispalveluja. Omaa tuotantoa täydennettiin ostopalveluilla.

Kapasiteettitiedot / Asunnot ja toimitilat	2023	2022	2021	2020
Kaupungin suoraan omistamien rakennusten lkm	81	85	81	89
Kaupungin omistamien rakennusten tilavuus, m ³	442.679	436.008	419.336	390.414
Kaupungin omistamien rakennusten kerrosala, m ²	92.762	91.887	87.520	84.787
Lämmitettävien rakennusten lkm	61	65	66	66
Lämmitettävien rakennusten tilavuus, m ³	427.607	420.936	315.545	374.454
Ruokapalvelu	2023	2022	2021	2020
Valmistuskeittiöiden lukumäärä	5	4 (5)	4	4
Jakelukeittiöiden lukumäärä	9	21 (22)	27	29
Kouluaterioiden lukumäärä, kpl	404 370	425.000	414.460	376.600
Kaksineuvoiselle myydyt ateriat, kpl	0	232.040	254.590	254.450
Päiväkotiaterioiden lkm (ml. esiopetus 2021 lähtien)	260 800	278.790	259.300	179.407

Ruoka- ja puhtauspalveluiden toiminnan kehittämistä on jatkettu edelleen. Uuden keskuskeittiön rakentaminen aloitettiin. Ruokapalveluiden tavoitteena on edelleen tarjota ravitsevaa ja maukasta ruokaa. Kouluaterioilla on tarjolla kaikille vapaasti otettava kasvisruokavaihtoehto.

Kauhavan keskuskeittiö (ent. Härmän keskuskeittiö) jatkoi väistötiloissa Kauhavan entisen terveyskeskuksen keittiötiloissa. Kauhavan keskuskeittiö valmisti aterioita Kosolan koululle ja Kauhavan alueen päiväkoteihin ja Kauhavan koulukeskuskeittiö valmisti omat ateriansa.

Ylihärmän koulukeskuskeittiö valmisti Ylihärmän yläkoulun ja alakoulun ateriat, Alahärmän keskuskeittiö Alahärmän alueen ateriat ja Ylihärmän ja Hakolan päiväkotiaateriat. Korttesjärven koulukeskuskeittiö valmisti Korttesjärven alueen ateriat.

Yhdyskuntatekniikka

Rakennushankkeista Messinkitie saatettiin valmiiksi. Havukuja rakennettiin ”omana työnä”, ja päällystetään vuonna 2024.

Rengon Airassalon alueen perusparannushankkeen vaihe 3 aloitettiin ja urakka jatkuu vuonna 2024.

Mäntykujan kaavatien rakentaminen aloitettiin ja saatetaan loppuun vuonna 2024.

Tynin montun kunnostaminen polkaistiin matkaan kaupungin omana työnä. Hanke jatkuu vuonna 2024.

Samoin kilpailutettiin ja aloitettiin Alahärmän urheilukentän perusparantaminen.

Katuvalaistusta uusittiin vaihtamalla led-valaistus Härmäntielle, Mäntykujalle, Perkiömäentielle, Pirintielle, Kankaantielle, Fräntilän tielle ja osalle Kauppatietä. Valaistuksen uusimiseen tarvitaan lähivuosina lisää rahoitusta.

Ylihärmän yhtenäiskoulun pihan leikkialuetta laajennettiin uusilla leikkivälineillä. Myös Kosolan koulun pihaan asennettiin muutamia leikkivälineitä.

Ruotsalan asuntoalueelle rakennettiin kauan kaivattu leikkipuisto.

Yksityistiehankkeiden osalta kaupunki oli mukana rahoittamassa Pesolantien siltahanketta, Tiilivai-
niontien, Rytiläntien, Pyysalontien, Hautalantien, Peräläntien ja Lappisentien perusparannushank-
keita, joihin pääosa rahoituksesta tuli valtiolta.

Vihertöitä tehtiin budjetin sallimissa rajoissa. Kaupungin viihtyisyyden parantamishanketta jatkettiin. Lisäksi hoidettiin liikuntapaikkoja, hiihtolatuja ja uimarantoja koko Kauhavan alueella.

Talvihoidon osalta kaavateistä hoidettiin edelleen n. 30 prosenttia kaupungin omalla kalustolla, loput olivat urakoitsijoiden hoidossa. Alkupalven lumityöt aiheuttivat normaalia enemmän hoitotöitä, myös kustannustason nousu näkyi varsinkin talvihoidossa.

Yksityisteitä kaupungilla oli n. 510 km talvihoidossa ja n. 310 km kesähoidossa. Yksityisteiden hallinnoinnin kehittämistä jatkettiin herättämällä henkiin tie- ja hoitokuntia.

Uuden tieliikennelain mukanaan tuomia toimia tehtiin kaikissa taajamissa, esimerkiksi merkittiin kaikki kaupungin pyörätien jatkeet lain mukaisilla liikennemerkeillä. Kaava-alueiden nopeusrajoituksia pudotettiin 30 kilometriin tunnissa, hanke jatkuu vuonna 2024.

Yhteistyö Tilapalveluiden kanssa sujui edelleen moitteetta.

Kapasiteettitiedot:

Kaupungin kunnossapitämät kaavatiet, km	173	172	170
Asfaltoidut kaavatiet, km	125	124	129
Kaupungin kunnossapitämät yksityistiet, km	428	428	421
Avustettavat yksityistiet, km	228	200	220
Kaupungin hallussa oleva tievalaistus, km	79	78	76
Puistot ja yleiset alueet			
Kaavoitettujen puistojen pinta-ala, ha	324	324	324
Metsätilat			
Kaupungin omistaman metsän pinta-ala, ha	870	864	855

Ympäristölautakunta

Talous Ympäristölautakunta	Alkuperäinen TA	TA muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot, ulkoiset	262 000		262 000	167 770,05	94 229,95
Toimintamenot, ulkoiset	910 640		910 640	675 094,14	235 545,86
Toimintakate, ulkoinen	-648 640	0	-648 640	-507 324,09	-141 315,91
Toimintatulot, ulk + sis	262 000		262 000	179 295,60	82 704,40
Toimintamenot, ulk + sis	1 004 360		1 004 360	830 143,14	174 216,86
Toimintakate, ulk + sis	-742 360	0	-742 360	-650 847,54	-91 512,46

Ympäristölautakunta kokoontui 7 kertaa vuoden aikana.

Tehtäväalueet:

- Ympäristötoimen hallinto
- Maankäyttö ja ympäristö
- Rakennustarkastus
- Asuntotoimi

Valtuustoon nähden tilivelvollinen viranhaltija on tekninen johtaja.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen**1. Lupaprosessit**

Mittarit ja tavoitetaso:

- Ennakkoneuvonta: Riittävä neuvonta ennen lupahakemuksen jättämistä. Vähintään yksi palaveri ennen lupahakemuksen jättämistä
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti.
- Pätevä henkilöstö: osaamistason ylläpito säännöllisellä täydennyskoulutuksella
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti.

- Asuntotoimen palvelujen taloudellinen ja tehokas tuottaminen: Energia- ja korjausavustusneuvontaa

Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti.

2. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut

Mittarit ja tavoitetaso:

Rakennusvalvonta

- Rakennuslupien kustannukset / lupa: kustannus ei ylitä määriteltyä taksaa
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti.
- Rakennuslupien käsittelyaika: alle 30 vrk
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti
- Luvanmukaiset katselmukset suoritetaan
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti
- Lupapisteiden käyttöönotto ja asiakkaiden opastaminen sähköiseen asiointiin vuonna 2023
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti

Ympäristönsuojelu

- Ympäristö- yms. lupien käsittelyaika: alle 60 vrk
Toteutuminen: Ei toteutunut. Käsittelyaika keskimäärin 126 vrk
- Ympäristölupien kustannukset / lupa: omakustannushintaan
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti
- Valvontakäyntien määrä: valvontaohjelmien mukaisesti sekä ilmoitusten perusteella
Toteutuminen: Ei toteutunut, valvonta-ohjelman mukaisiin tavoitteisiin ei päästy
- Valvontakäyntien kustannukset: valvonta rahoitetaan valvontamaksuilla
Toteutuminen: Maa-ainesvalvonnan kohdalla ei toteutunut

3. Kaavoitus

Mittarit ja tavoitetaso:

- Oman työn osuus kaavoituksessa: asemakaavojen laadinnassa oman työn osuus vä-hintään 70 %
Toteutuminen: Toteutui suunnitellusti
- Kaavoitetut tontit / myydyt tontit: 5 % kierto / vuosi
Toteutuminen: Ei toteutunut

Toimintasuunnitelman toteutuminen

Maankäyttö, mittaus, paikkatieto, hankkeet

Kaavoitusohjelman mukaisen Korttesjärven taajaman osayleiskaavan laatiminen luonnosvaiheen nähtävillä ololla keväällä 2023. Ehdotusvaiheen kaava pyritään saamaan nähtäville keväällä 2024. Asemakaavojen osalta vahvistui kaksi asemakaavan muutosta Kauhavan keskustaajamassa, joissa molemmissa muutoksissa alueen käyttötarkoitus vaihdettiin nykyistä käyttötarkoitusta vastaavaksi, kaduksi ja puistoksi. Asemakaavat pystyttiin laatimaan kaikki omana työnä johtuen henkilöstön ammattitaidosta sekä toimivista järjestelmistä.

Maanhankintaa tehtiin Kauhavan ja Ylihärjän taajamissa liikerakentamisen ja virkistystarkoitukseen.

Kaupungin omia numeerisia aineistoja ajantasaistettiin ja aineistojen jakelua rajapinnasta rajoitettiin ainoastaan rasterimuotoisiin aineistoihin Kuntaliiton turvallisuusohjeen mukaisesti. Kuntaliiton koordinoima Pienten kuntien paikkatiedon kehittämishanke (PIKUPATE) jatkui vuonna 2023 henkilöstön koulutuksilla (QGis) sekä aineistojen viemisellä tietokantaan. Hankkeen kautta merkittävin laadunparannus tehtiin rakennusvalvonnan ylläpitämään osoiterekisteriin. Paikkatietoasiantuntijan toimi oli täyttämättä koko vuoden ja työpanos voitiin hoitaa ainoastaan pakollisin osin oman väen voimin. Ostopalveluja ei tehtävien hoitamiseen käytetty.

Henkilöstöresurssiin saatiin lisäystä, kun maankäyttöasiantuntijan toimi saatiin täytettyä maaliskuussa 2023. Kaupungin maiden metsäsuunnitelma valmistui alkuvuodesta ja sen mukaiset toimet on aloitettu. Myös puisto- ja hankealueiden hakkuita on suoritettu Kauhavalla ja Alahärmässä.

Saarijärven kunnostushanke eteni ruoppaustöiden edellyttämällä toimenpiteillä ja urakoitsijan kilpailuttamisella. Myös kaupungin omistamien käytöstä poistuneiden kaatopaikkojen veloitteiden hoidossa päästiin eteenpäin.

Ympäristötoimi

Ympäristöviranomaisen tehtäviä on delegoitu hallintosäännöllä ympäristölautakunnan alaisille viranhaltijoille, joita Kauhavan kaupungissa toimii kaksi. Vuoden 2023 keväällä toinen ympäristöasiantuntija irtisanoutui, joten ympäristönsuojelussa oli vajausta. Syksyllä 2023 ympäristölautakunta teki päätöksen ostaa ympäristötarkastajan palveluita Kaustisen kunnalta paikatakseen henkilöstövajetta. Uusi ympäristöasiantuntija saatiin rekrytoitua vuoden 2024 alussa.

Ympäristöviranhaltijoiden tekemiä viranhaltijapäätöksiä ovat mm. maa-ainesluvat, ympäristöluvat, yleinen ilmoitusmenettely sekä ilmoitukset, kuten rekisteröinti-ilmoitukset, meluilmoitukset, ajoneuvojen siirtopäätökset. Lisäksi ympäristöviranhaltijat käsittelevät mm. lannan aumausilmoitukset sekä ilmoitukset lannan levityksestä poikkeusoloissa. Em päätösten, ilmoitusten ja lausuntojen lisäksi työ pitää sisällään asiakasneuvontaa erilaisissa ympäristönsuojeluasioissa.

Vuonna 2023 viranhaltijapäätöksiä on tehty 34 kpl. Lupapäätöksiä tehtiin 8 kpl ja niiden keskimääräinen käsittelyaika oli 4 kk siten, että 6/8 lupapäätöksestä ratkaistiin alle puolen vuoden sisällä vireille tulosta. Keväällä ja kesällä vireille tulleiden hakemusten käsittelyaikoja pidensi ruuhkautuminen, jonka aiheutti toisen ympäristöviranhaltijan irtisanoutuminen, kesälomat ja samanaikaisesti vireille tulleiden asioiden suuri lukumäärä.

Ilmoitusasioita käsiteltiin vuonna 2023 seuraavasti: 26 aumausilmoitusta, 5 ilmoitusta lannanlevityksestä poikkeusoloissa, meluilmoituksia ratkaistiin 14 kappaletta. Ympäristönsuojelun tietojärjes-

telmään rekisteröintejä tehtiin yksi. Kaupungin vastuualueella olevien hylättyjen ajoneuvojen siirtopäätöksiä tehtiin kaksi. Yleisöilmoitusten perusteella vireille tulleista asioista tehtiin kolme päätöstä. Muut päätökset olivat mm. lupien rauettamista, vakuuden palauttamisia, luvan muutos ja talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeaminen.

Ympäristölautakunnassa käsiteltiin yksi ympäristöviranhaltijoiden valmisteleva lausunto, yksi oja-asia, yksi uhkasakkoon tuomitsemispäätös sekä yksi ilmoitus tilapäisestä leirinnästä.

Valvontakäyntejä tehtiin 29 kpl. Valvontakäynteihin on laskettu mm. jätevalvonta, ympäristölupia ja maa-ainoslupia varten tehdyt tarkastukset sekä ilmoitusperusteiset tarkastukset. Valvontaa suoritetaan valvontaohjelman mukaan sekä lisäksi tarveperusteisesti (n. 18 valvontakohdetta). Suunnitelmallisen valvonnan (ympäristö- ja maa-ainesluvut) kohteista lähes kaikissa oli huomauttamista, koska valvonta kohdennettiin paikkoihin, joilla oli jo aiempien tarkastusten tai ilmoitusten perusteella huomauttamista. Lisäksi vuoden 2023 aikana käsiteltiin kahta vaarallisen aineen aiheuttamaa päästöä ympäristöön sekä suoritettiin neuvontaa ympäristösuojelua koskevissa asioissa.

Vuonna 2023 viranhaltijat ovat osallistuneet mm. kaupungin KESTÄVÄT-hankkeeseen, Lapuanjoen neuvottelukuntaan ja -tulvasuojeluryhmään, Ähtävän-, Purmon-, Kruunupyyn- ja Kovjoen neuvottelukuntaan, HELMI-yhteistyöryhmään sekä Korttesjärven osayleiskaavan kaavatyöryhmän toimintaan.

Lisäksi vuoden 2023 aikana saatiin valmiiksi konsulttivetoisesti laadittu Kauhavan kaupungin pohjavesialueiden suojelusuunnitelma. Suunnitelman mukaisia toimenpiteitä aloitetaan vuoden 2024 aikana mahdollisuuksien mukaan.

Ympäristöministeriö on edellyttänyt kunnilta vuoden 2023 loppuun mennessä valtakunnallisten ympäristönsuojelun tietojärjestelmän (YLVA) tietojen ajantasaistamista. Vuoden 2023 lopussa YLVA:ssa oli Kauhavalla 384 aktiivista kohdetta, jotka täytyy yksitellen päivittää. Kohteita on käyty läpi yhdessä rakennusvalvonnan sekä maankäytön kanssa. Järjestelmän tietojen päivittämien on aloitettu vuoden 2023 lopussa ja jatkuu edelleen.

Kapasiteettitiedot

Viranhaltijapäätökset ympäristönsuojelu	2023	2022	2021
Ympäristölupa	3	-	9
Maa-aineslupa	3	2	2
Yhteiskäsittelyluvut	1	1	1
Eläinsuojan ilmoituspäätös	1	1	1
Muut päätökset	26	13	19

Rakennusvalvonta ja asuntotoimi

Rakennusvalvonnassa toimii kaksi viranhaltijaa, rakentamispäällikkö 30 prosentin osuudella ja rakennustarkastaja. Paikalle merkitsemisen tekee kartoittaja.

Vuoden 2022 alusta Kauhavan kaupungin hakemat rakennusluvut on myöntänyt poikkeamislupatoimikunta, muut luvat sekä tarkastuskäynnit tekevät viranhaltijat.

Vuoden 2023 alussa rakennusvalvonnassa otettiin käyttöön sähköinen lupapalvelu rakennuslupien hakemiseen sekä sähköiseen arkistointiin. Hankinta ja käyttöönotto tapahtui Kuntaliiton koordinoiman Pienten kuntien rakennusvalvonnan sähköisen asiointin kehittämishankkeen (PIKURA) kuntaosuuden turvin.

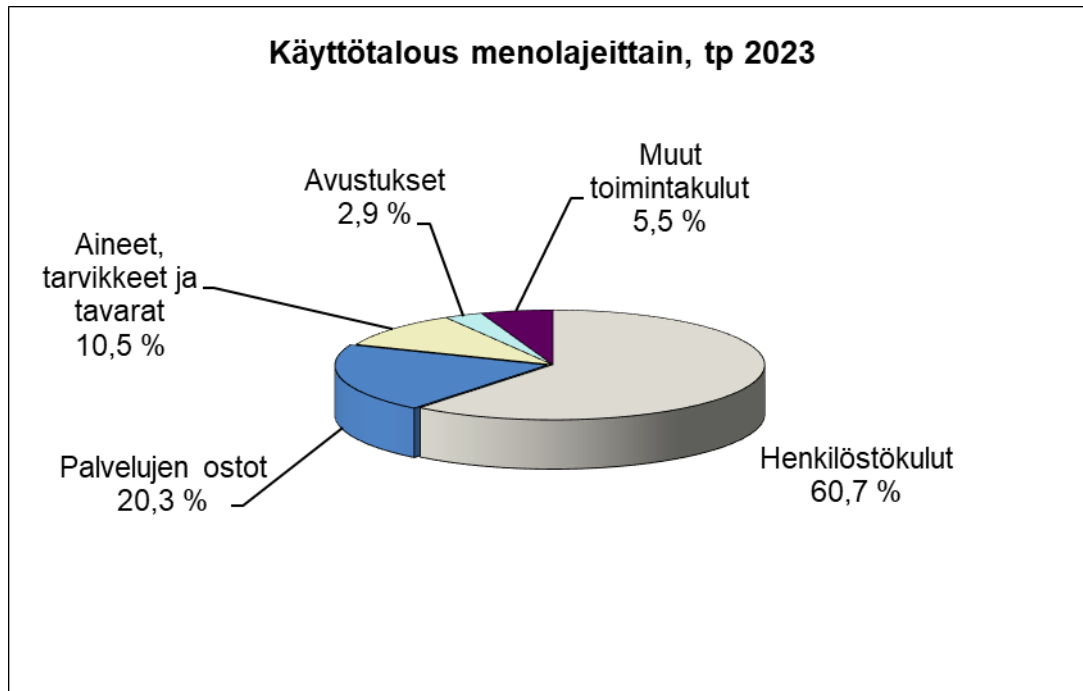
Yleinen epävarmuus maailmantilanteessa, rakennusmateriaalien hintojen sekä korkojen nousu näkyvät yhä myönnettyjen rakennuslupien määrässä. Ne vähenivät edelleen edelliseen vuoteen verrattuna. Tilanne näkyy erityisesti maatalouden ja teollisuusrakennusten lupamäärinä. Asuntorakentaminen piristyi loppuvuotta kohti, kun korkotaso vakiintui. Lupa-asioita, eli rakennus-, toimenpide-, purku- ja maisematyölupia sekä ilmoituksia käsiteltiin vuonna 2023 yhteensä 190 kappaletta. Rakennusvalvonnan tehtäviin kuuluvia tarkastuskäyntejä tehtiin yhteensä 175 kappaletta.

Uusia omakotitaloja valmistui vuonna 2023 yhteensä 19. Rivitaloja valmistui 3 kappaletta.

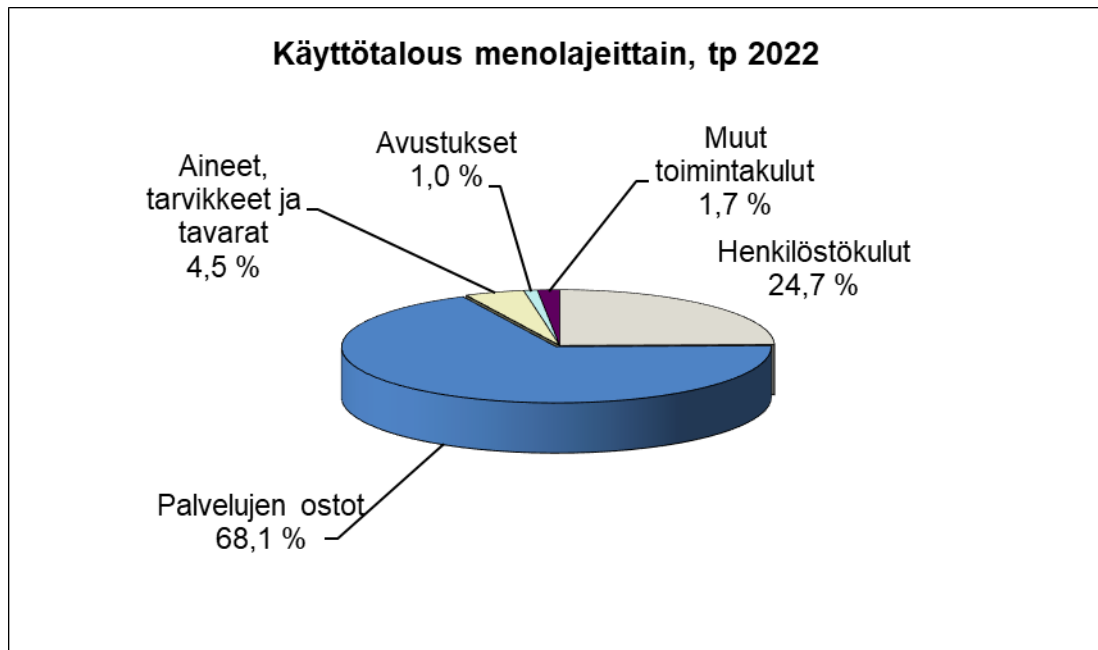
Kauhavan kaupunki teki vuonna 2023 viisi omakotitalo- ja kolme rivitalotonttikauppaa.

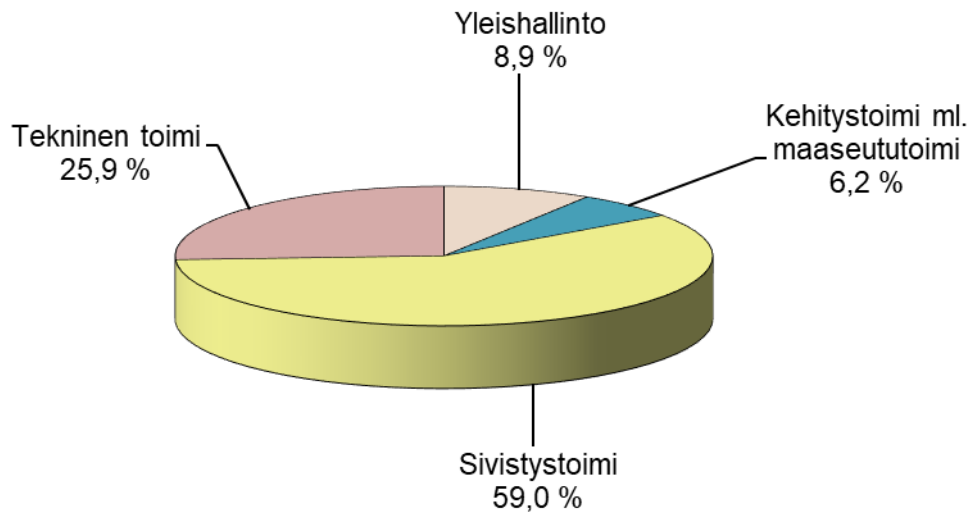
Kapasiteettitiedot

	2023	2022	2021
Myönnetyt rakennusluvut kpl	65	106	140
Myönnetyt rakennusluvut, k-m ²	16.148	14.642	32.151
Myönnetyt rakennusluvut, m ³	87.194	75.010	184.866
Asuntorakentaminen, aloitukset, huoneistojen lkm	23	21	18
Myydyt omakotitontit	8	7	6
Valmistuneet omakotitalot/kaava-alue	11	12	13
Valmistuneet omakotitalot/haja-asutusalue	8	5	8
Suunnittelutarveratkaisut ja poikkeamisluvat	9	4	3

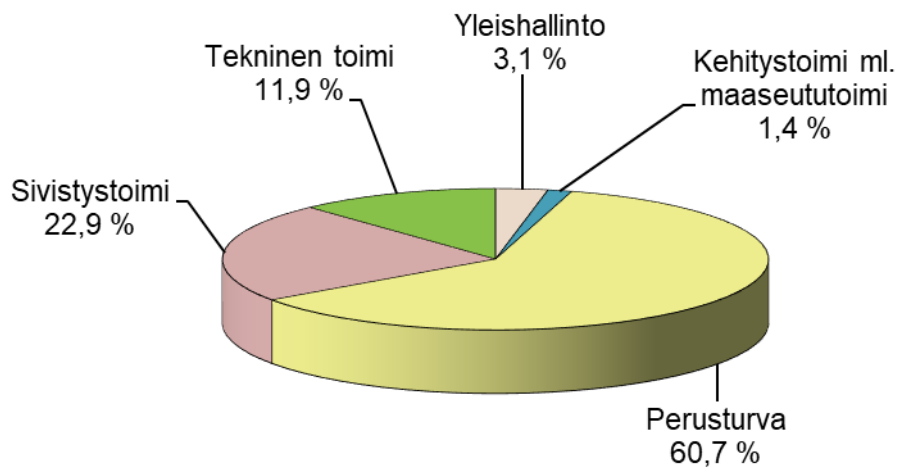

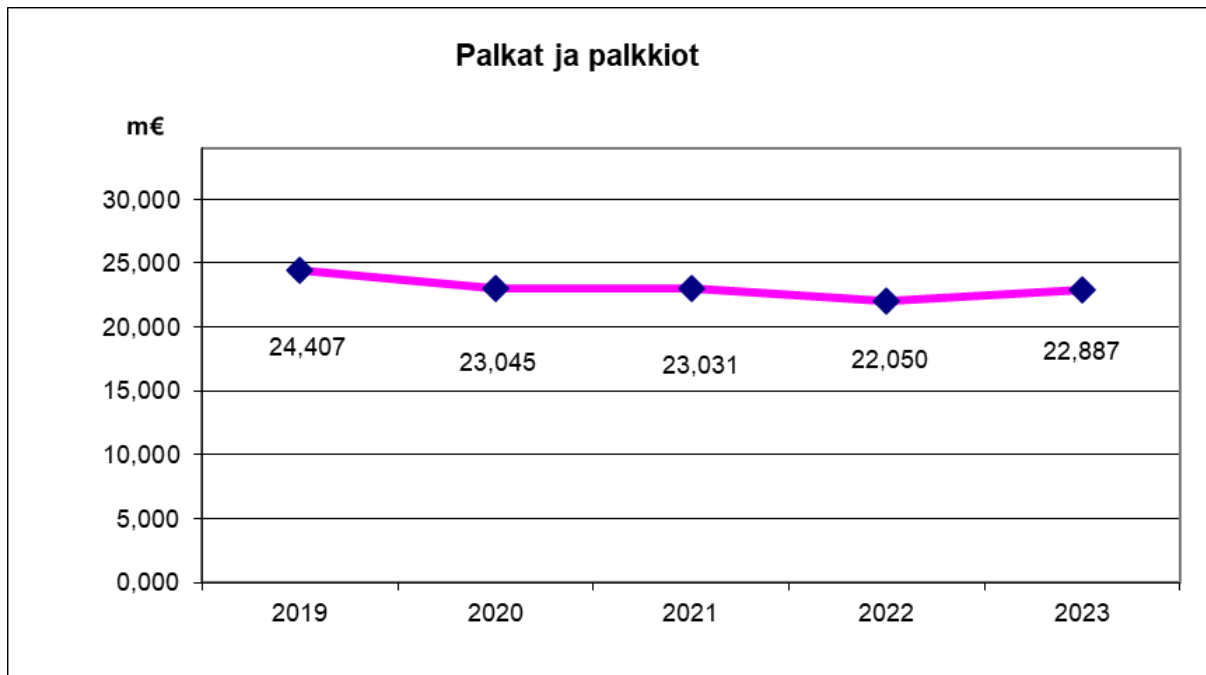
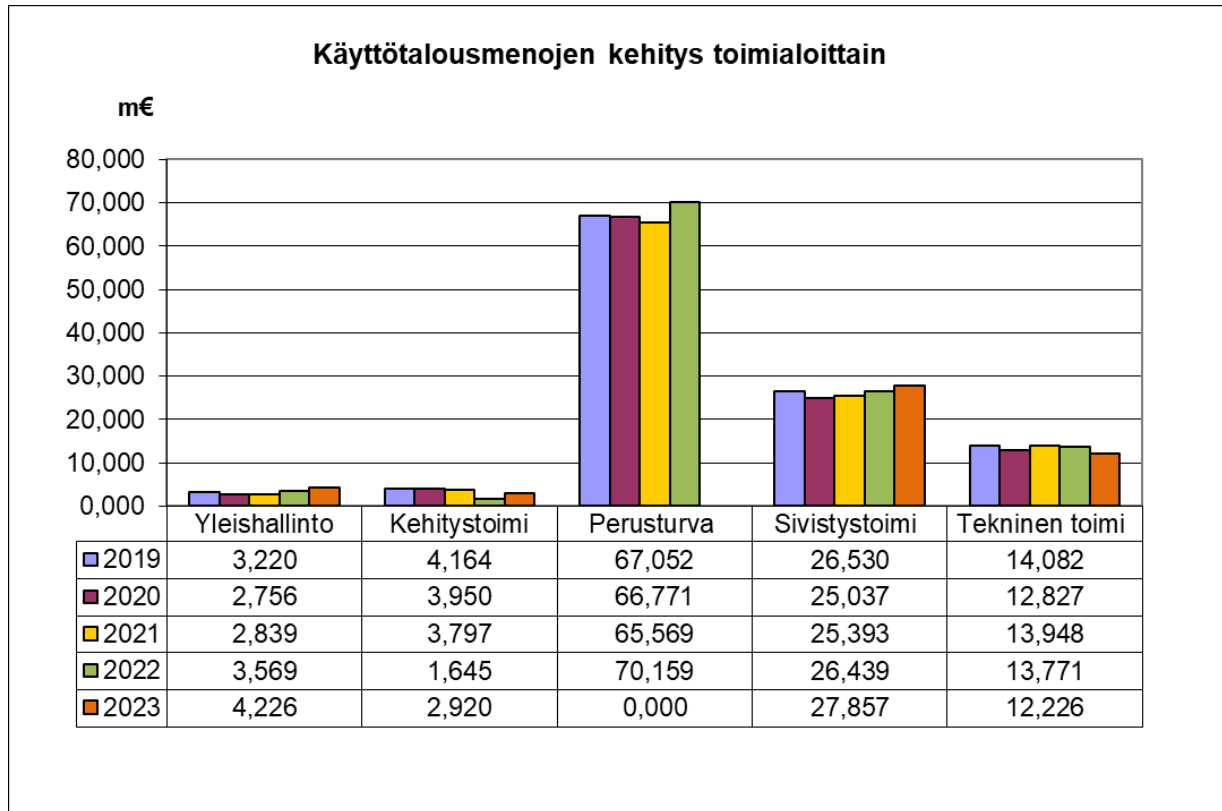
Alla vertailutietona vastaava jakauma vuonna 2022 ennen hyvinvointialueuudistusta.

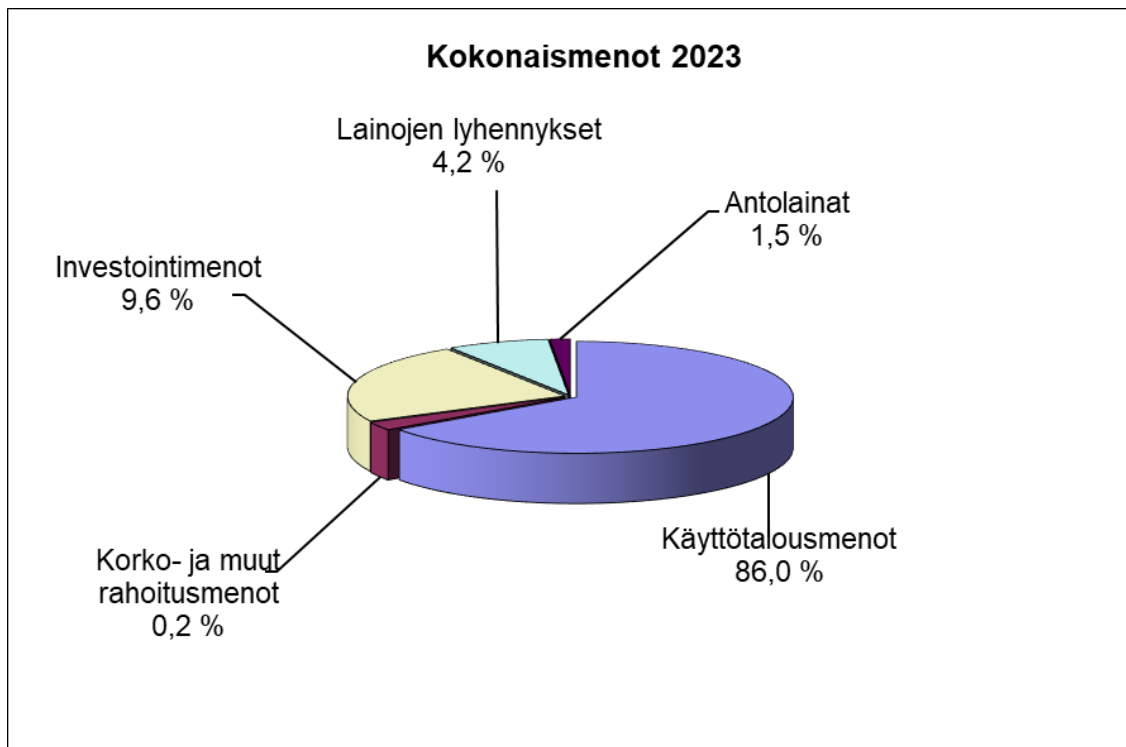

Käyttötalousmenot toimialoittain, tp 2023

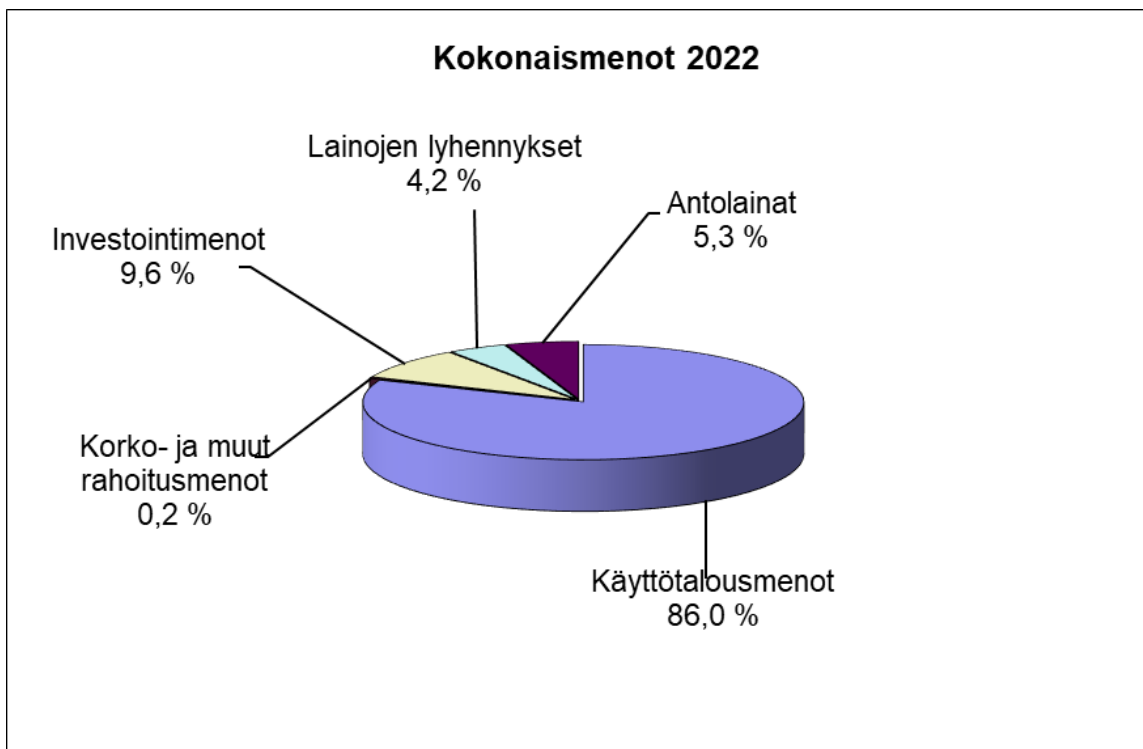
Alla vertailutietona vastaava jakauma vuonna 2022 ennen hyvinvointialueuudistusta.

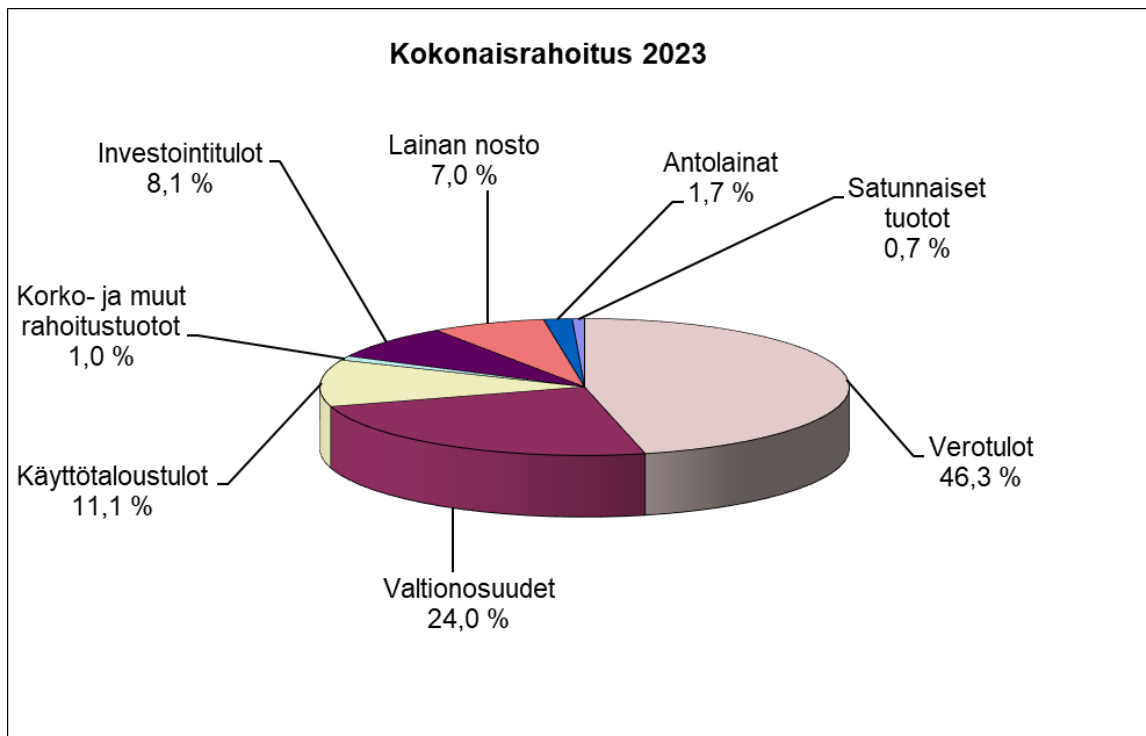
Käyttötalousmenot toimialoittain, tp 2022

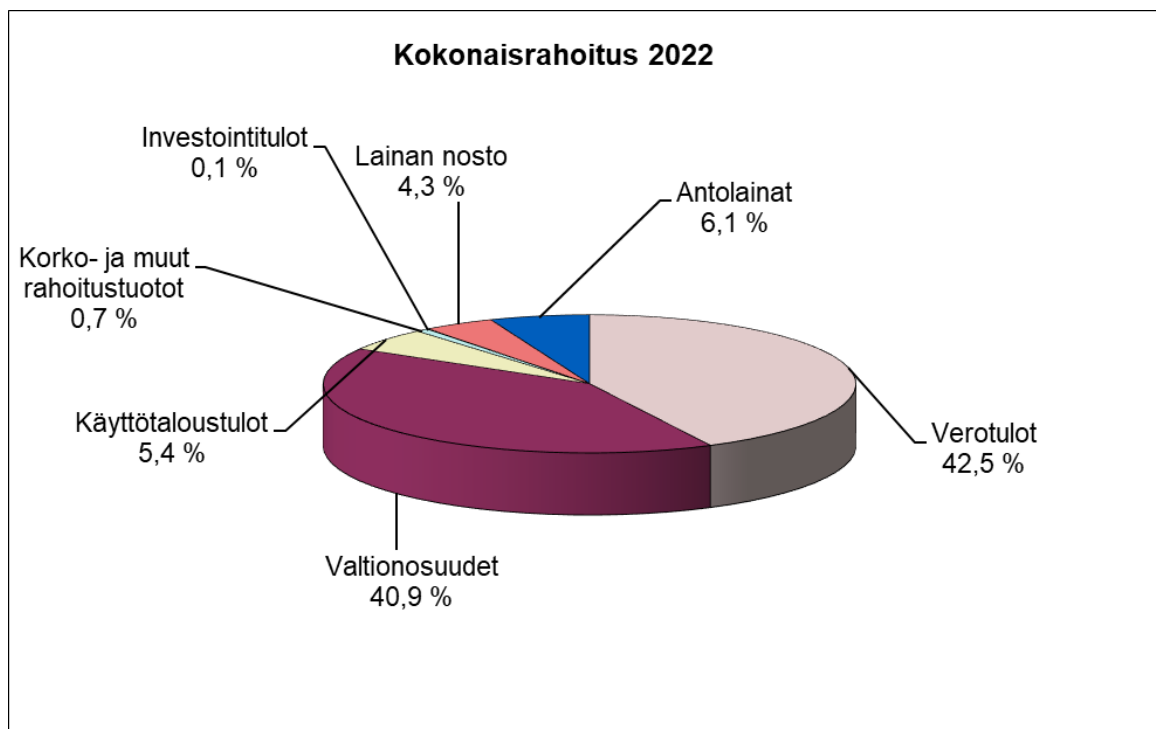

Alla vertailutietona kokonaismenot vuonna 2022 ennen hyvinvointialueuudistusta. Tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia johtuen mm. vuoden investointimenojen ja korko- ja muiden rahoitusmenojen vuotta 2022 selvästi korkeammasta tasosta.

Alla vertailutietona kokonaisrahoituksen jakauma vuonna 2022 ennen hyvinvointialueuudistusta. Jakauma ei ole täysin vertailukelpoinen johtuen mm. vuoden 2023 investointitulojen normaalia korkeammasta määrästä.

2.3 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Ulkoinen					
Toimintatulot	5 286 800	800 000	6 086 800	7 920 010,67	1 833 210,67
Myyntitulot	1 794 570	800 000	2 594 570	3 055 837,70	461 267,70
Maksutulot	756 500		756 500	745 490,35	-11 009,65
Tuet ja avustukset	1 102 390		1 102 390	1 679 489,72	577 099,72
Muut toimintatulot	1 633 340		1 633 340	2 439 192,90	805 852,90
Valmistus omaan käyttöön	103 900		103 900	89 517,56	-14 382,44
Toimintamenot	-46 749 600	-800 000	-47 549 600	-47 229 756,27	-319 843,73
Henkilöstömenot	-28 759 950		-28 759 950	-28 685 253,75	-74 696,25
Palvelujen ostot	-9 551 270		-9 551 270	-9 592 171,62	40 901,62
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 119 520		-5 119 520	-4 964 265,98	-155 254,02
Avustukset muille	-1 471 600		-1 471 600	-1 391 747,90	-79 852,10
<i>Avustukset liikelaitoksille</i>	0		0		0,00
Muut toimintamenot	-1 847 260	-800 000	-2 647 260	-2 596 317,02	-50 942,98
Toimintakate	-41 358 900	0	-41 358 900	-39 220 228,04	2 138 671,96
Verotulot	32 307 000		32 307 000	33 172 130,90	865 130,90
Valtionosuudet	16 443 000		16 443 000	17 195 324,00	752 324,00
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot muilta	15 000		15 000	206 500,62	191 500,62
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>	0		0		0,00
Muut rahoitustulot muilta	332 000		332 000	515 400,73	183 400,73
<i>Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta</i>	0		0		0,00
Korkomenot	-1 600 000		-1 600 000	-1 521 425,63	-78 574,37
Muut rahoitusmenot	-41 000		-41 000	-240 492,68	199 492,68
Vuosikate	6 097 100	0	6 097 100	10 107 209,90	4 010 109,90
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 242 080		-6 242 080	-6 286 103,42	44 023,42
Kertaluonteiset poistot	0		0	-2 194 970,11	2 194 970,11
Arvonalentumiset	0		0	-25 983,92	25 983,92
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tulot				536 164,92	
Satunnaiset menot					
Tilikauden tulos	-144 980	0	-144 980	2 136 317,37	2 281 297,37
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	146 670		146 670	144 386,28	-2 283,72
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			0		0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	60 000		60 000		60 000,00
Tilikauden ylijäämä	61 690	0	61 690	2 280 703,65	2 219 013,65

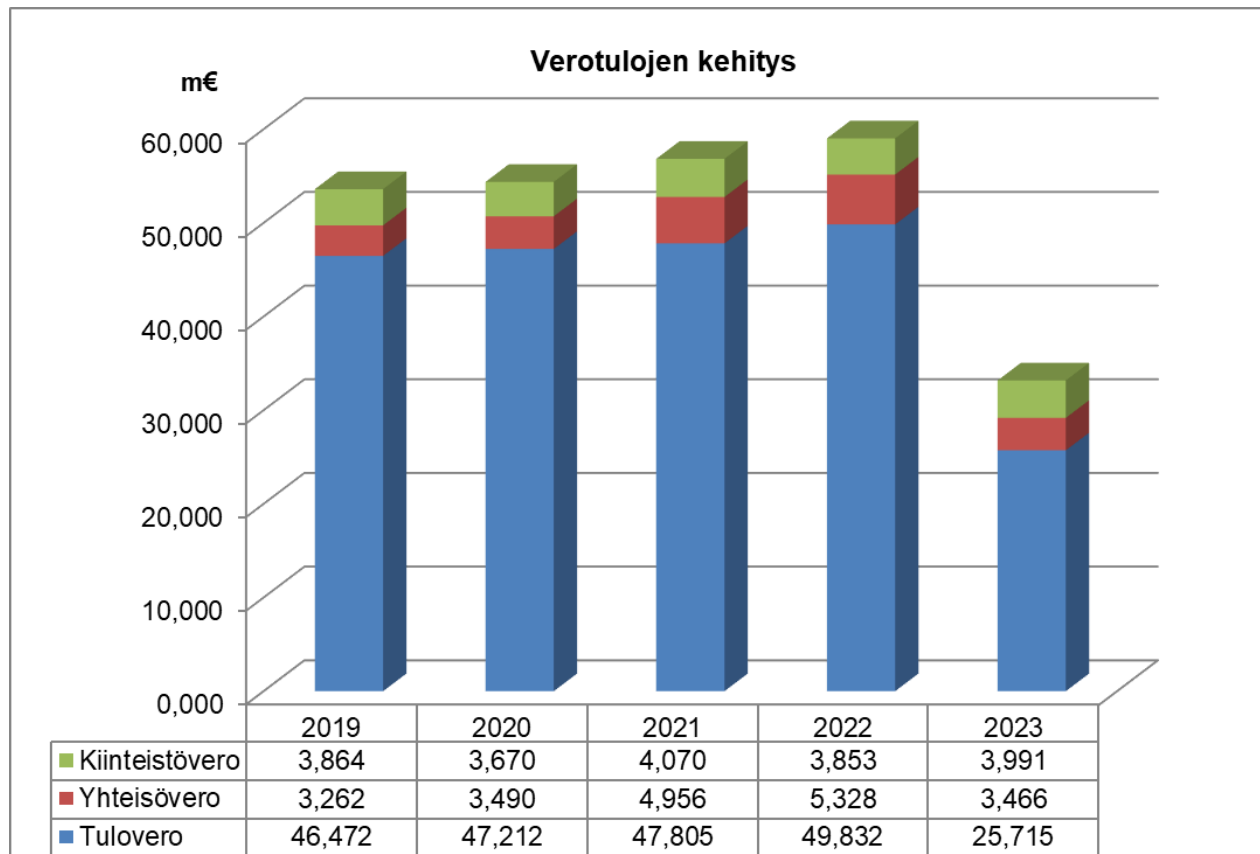
Verotulojen erittely

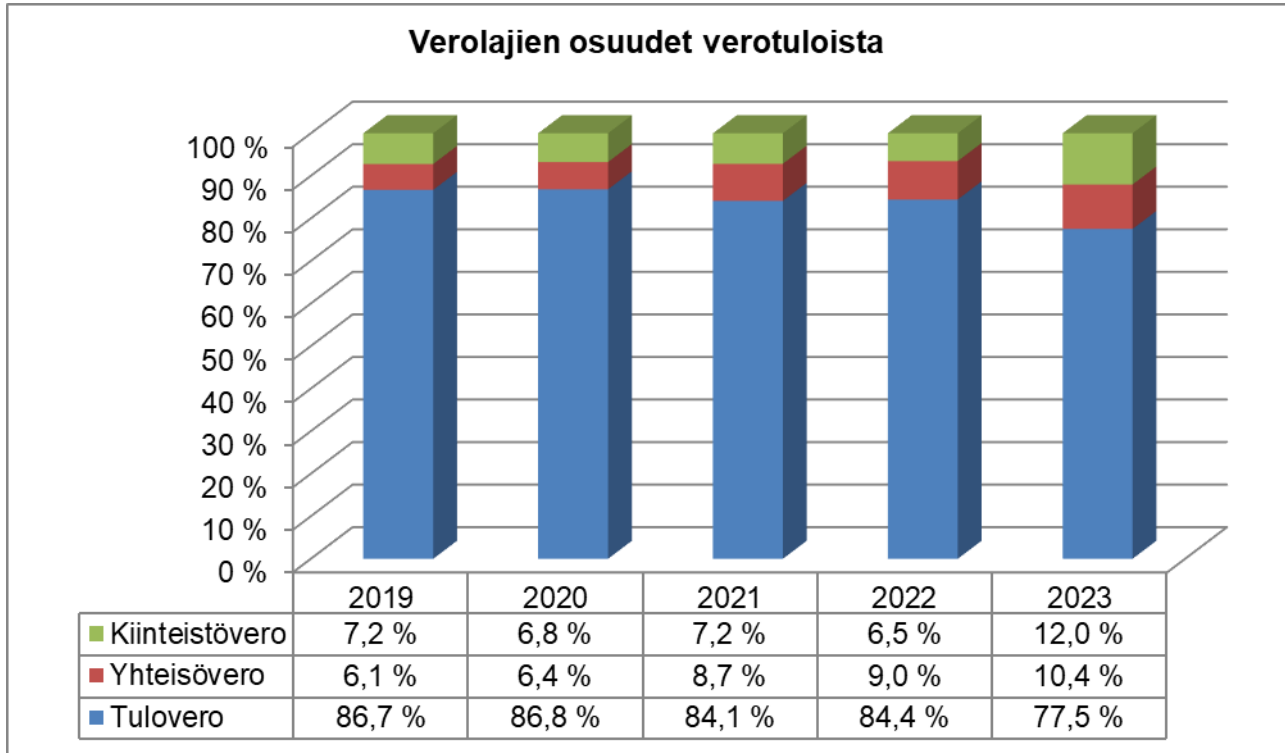
(1 000 €)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	32.307		32.307	33.172	+865
Kunnan tulovero	24.556		24.556	25.715	+1.159
Yhteisövero	3.610		3.610	3.466	-144
Kiinteistövero	4.141		4.141	3.991	-150

Kunnan tuloveron määrätymisen perusteet:

	Tulovero prosentti	Kunnallisvero kertymä (1.000 €)	Muutos- %
Verovuosi 2019	21,75	46.472	+4,1 %
Verovuosi 2020	21,75	47.212	+1,6 %
Verovuosi 2021	21,75	47.805	+1,3 %
Verovuosi 2022	21,75	49.832	+4,2 %
Verovuosi 2023	9,11	25.715	-48,4

Valtionosuuksien erittely

(1 000 €)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	16.443		16.443	17.195	+752
Peruspalvelujen valtionosuus	13.774		13.774	14.230	+456
Verotulomenetysten kompensatio	3.321		3.321	3.403	+82
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	- 652		- 652	- 438	-214
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0		0	0	0

2.4 Investointien toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kaupunginhallitus					
<i>Kiinteä omaisuus</i>					
Investointimenot	100 000		100 000	77 162,00	-22 838,00
Investointitulot	50 000		50 000	62 577,35	12 577,35
<i>Atk-ohjelmistot</i>					
Investointimenot	90 000		90 000	35 480,00	-54 520,00
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	25 009,63	-4 990,37
Muut pitkävaikutteiset menot					
Investointimenot	200 000		200 000	176 210,00	
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>					
Investointimenot	149 200		149 200	25 312,99	-123 887,01
Rahoitustulot investointeihin	104 440		104 440	0,00	-104 440,00
<i>Osakkeet ja osuudet</i>					
Investointimenot		320 000	320 000	322 135,00	
Investointitulot	0		0	5 655 787,75	5 655 787,75
Kasvatus- ja opetuslautakunta					
<i>Atk-ohjelmistot</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	26 844,93	-3 155,07
Elämänlaatulautakunta					
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	55 000		55 000	50 000,00	-5 000,00
Tekninen lautakunta					
<i>Rakennukset</i>					
Investointimenot	11 970 000	1 312 780	13 282 780	14 434 934,85	1 152 154,85
Rahoitusosuudet investointeihin					
<i>Koneet ja kalusto</i>					
Investointimenot	170 000		170 000	144 691,77	-25 308,23
Muut pitkävaikutteiset menot					
Investointimenot	20 000		20 000	15 780,20	-4 219,80
<i>Maa- ja vesirakenteet</i>					
Investointimenot	1 400 000		1 400 000	1 446 456,83	46 456,83
Rahoitusosuudet investointeihin	0		0	96 100,00	96 100,00
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>					
Investointimenot	100 000		100 000	95 534,23	-4 465,77
Ympäristölautakunta					
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>					
Investointimenot	30 000		30 000	6 600,00	-23 400,00
Investoinnit yhteensä					
Investointimenot	14 344 200	1 632 780	15 976 980	16 882 152,43	905 172,43
Rahoitusosuudet investointeihin	104 440	0	104 440	96 100,00	-8 340,00
Muut investointitulot	50 000	0	50 000	5 718 365,10	5 668 365,10
Nettoinvestoinnit	14 189 760	1 632 780	15 822 540	11 067 687,33	-4 754 852,67

2.5 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	6 097 100		6 097 100	10 107 209,90	4 010 109,90
Satunnaiset erät			0	536 164,92	
Tulorahoituksen korjauserät	-25 000		-25 000	-180 960,76	155 960,76
Investointien rahavirta			0		
Investointimenot	-14 344 200	1 632 780	-15 976 980	-16 882 152,43	905 172,43
Rahoitusosuudet investointimenoihin	104 440		104 440	96 100,00	-8 340,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	50 000		50 000	5 711 808,15	5 661 808,15
Toiminta ja investoinnit, netto	-8 117 660		-9 750 440	-611 830,22	9 138 609,78
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille	-3 000 000		-3 000 000	-1 095 832,00	1 904 168,00
<i>Antolainasaamisten lisäykset liikelaitoksille</i>					
Antolainasaamisten vähennykset muilta	3 009 000	320 000	3 329 000	1 244 193,94	-2 084 806,06
<i>Antolainasaamisten vähennykset liikelaitoksilta</i>					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 600 000		13 600 000	5 000 000,00	-8 600 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 494 240		-5 494 240	-7 949 421,54	2 455 181,54
Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	2 442 054,00	2 442 054,00
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset			0	1 231 795,40	1 231 795,40
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 900	-1 632 780	-1 315 680	260 959,58	-1 054 720,42

2.6 Yhteenvedo talousarvion toteutumisesta

KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIELIN	MENOT (ulkoiset)				TULOT (ulkoiset)			
	Talousarvio 2023	Ta + muutokset 2023	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2023	Ta + muutokset 2023	Toteutuma	Poikkeama
Keskusvaalilautakunta	81 000	81 000	54 651,98	-26 348,02	28 000	28 000	28 893,60	893,60
Tarkastuslautakunta	37 920	37 920	31 014,21	-6 905,79	0	0	0,00	0,00
Valtuusto	115 750	115 750	98 845,88	-16 904,12	0	0	0,00	0,00
Kaupunginhallitus	6 439 020	7 239 020	6 961 712,24	-277 307,76	972 710	1 772 710	2 424 987,12	652 277,12
Kasvatus- ja opetuslautakunta	24 414 300	24 414 300	24 887 044,21	472 744,21	2 032 590	2 032 590	2 543 152,47	510 562,47
Elämänlaatulautakunta	3 178 460	3 178 460	2 970 041,79	-208 418,21	449 060	449 060	419 736,16	-29 323,84
Tekninen lautakunta	11 572 510	11 572 510	11 551 360,82	-21 149,18	1 542 440	1 542 440	2 335 471,27	793 031,27
Ympäristölautakunta	910 640	910 640	675 094,14	-235 545,86	262 000	262 000	167 770,05	-94 229,95
yhteensä	46 749 600	47 549 600	47 229 765,27	-319 834,73	5 286 800	6 086 800	7 920 010,67	1 833 210,67

VERORAAHOITUS SEKÄ RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	MENOT (ulkoiset)				TULOT (ulkoiset)			
	Talousarvio 2023	Ta + muutokset 2023	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2023	Ta + muutokset 2023	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot					32 307 000	32 307 000	33 172 130,90	865 130,90
Valtionosuudet					16 443 000	16 443 000	17 195 324,00	752 324,00
Korkotuotot					15 000	15 000	206 500,62	191 500,62
Muut rahoitustuotot					332 000	332 000	515 400,73	183 400,73
Korkokulut	1 600 000	1 600 000	1 521 425,63	-78 574,37				
Muut rahoituskulut	41 000	41 000	240 492,68	199 492,68				
yhteensä	1 641 000	1 641 000	1 761 918,31	120 918,31	49 097 000	49 097 000	51 089 356,25	1 992 356,25

INVESTOINTIOSA HANKKEET	MENOT (ulkoiset)				TULOT (ulkoiset)			
	Talousarvio 2023	Ta + muutokset 2023	Toteutuma	Poikkeama	Talousarvio 2023	Ta + muutokset 2023	Toteutuma	Poikkeama
Kaupunginhallitus								
Kiinteä omaisuus	100 000	100 000	77 162,00	-22 838,00	50 000	50 000	62 577,35	12 577,35
Atk-ohjelmistot	90 000	90 000	35 480,00	-54 520,00				
Kalusto	30 000	30 000	25 009,63	-4 990,37				
Muut pitkävaikutteiset menot	200 000	200 000	176 210,00	-23 790,00				
Osakkeet ja osuudet	0	320 000	322 135,00	2 135,00			5 655 787,75	5 655 787,75
Maa- ja vesirakenteet	149 200	149 200	25 312,99	-123 887,01	104 440	104 440	0,00	-104 440,00
Kasvatus- ja opetuslautakunta								
Atk-ohjelmistot	30 000	30 000	26 844,93	-3 155,07				
Elämänlaatulautakunta								
Koneet ja kalusto	55 000	55 000	50 000,00	-5 000,00				
Tekninen lautakunta								
Keskuskeittiö	1 700 000	1 893 700	2 003 431,85	109 731,85				
Kaupungintalo, Kauppatie 109	350 000	70 000	85 969,11	15 969,11				
Alahärmän koulukeskus	6 000 000	7 000 000	7 591 534,83	591 534,83				
Ylihärmän koulukeskus	3 000 000	3 000 000	3 420 246,31	420 246,31				
Kortesjärven koulukeskus	550 000	550 000	549 902,99	-97,01				
Muut rakennukset	370 000	769 080	783 849,76	14 769,76				
Koneet ja kalusto	170 000	170 000	144 691,77	-25 308,23				
Muut pitkävaikutteiset menot	20 000	20 000	15 780,20	-4 219,80				
Maa- ja vesirakenteet	1 400 000	1 400 000	1 446 456,83	46 456,83			96 100,00	96 100,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	100 000	100 000	95 534,23	-4 465,77				
Ympäristölautakunta								
Muut pitkävaikutteiset menot	30 000	30 000	6 600,00	-23 400,00				
yhteensä	14 344 200	15 976 980	16 882 152,43	905 172,43	154 440	154 440	5 814 465,10	5 660 025,10

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

Ulkoinen

	2023	2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	3 055 837,70	3 582 368,84
Maksutuotot	745 490,35	956 249,06
Tuet ja avustukset	1 679 489,72	1 043 468,08
Muut toimintatuotot	2 439 192,90	1 886 402,05
TOIMINTATUOTOT	7 920 010,67	7 468 488,03
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	89 517,56	66 223,67
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-22 886 593,84	-22 050 415,59
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 833 263,99	-5 665 830,18
Muut henkilösivukulut	-965 395,92	-877 219,32
Palvelujen ostot	-9 592 171,62	-78 698 194,54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 964 265,98	-5 180 520,70
Avustukset	-1 391 747,90	-1 186 714,37
Muut toimintakulut	-2 596 317,02	-1 924 152,37
TOIMINTAKULUT	-47 229 756,27	-115 583 047,07
TOIMINTAKATE	-39 220 228,04	-108 048 335,37
Verotulot	33 172 130,90	59 012 641,53
Valtionosuudet	17 195 324,00	56 738 287,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	206 500,62	312 714,32
Muut rahoitustuotot	515 400,73	723 013,62
Korkokulut	-1 521 425,63	-290 387,91
Muut rahoituskulut	-240 492,68	-94 791,03
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 040 016,96	650 549,00
VUOSIKATE	10 107 209,90	8 353 142,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 286 103,42	-5 910 541,07
Kertaluonteiset poistot	-2 194 970,11	-500 000,00
Arvonalentumiset	-25 983,92	-100 000,00
Poistot ja arvonalentumiset	-8 507 057,45	-6 510 541,07
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot	536 164,92	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot ja kulut	536 164,92	0,00
TILIKAUDEN TULOS	2 136 317,37	1 842 601,09
Varausten ja rahastojen muutokset		
Poistoeron muutokset	144 386,28	161 388,84
Varausten muutokset		
Rahastojen muutokset		0,00
Varausten ja rahastojen muutokset	144 386,28	161 388,84
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 280 703,65	2 003 989,93

3.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 107 209,90	8 353 142,16
Satunnaiset erät	536 164,92	
Tulorahoituksen korjaukset	-180 960,76	-89 076,39
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-16 882 152,43	-12 668 122,54
Rahoitusosuudet investointimenoihin	96 100,00	109 302,80
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	5 711 808,15	131 475,92
Toiminnan ja investointien rahavirta	-611 830,22	-4 163 278,05
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-1 095 832,00	-7 589 800,00
Antolainasaamisten vähennys	1 244 193,94	8 407 269,02
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000,00	6 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 949 421,54	-6 138 605,54
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 442 054,00	400 029,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	130 474,92	-149 323,88
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 056,88	2 528,12
Saamisten muutos	1 000 252,67	-8 611,64
Käyttöomaisuuden oikaisuerät	0,00	0,00
Korottomien velkojen muutokset	111 124,69	3 042 549,03
Rahoituksen rahavirta	872 789,80	3 966 034,11
Rahavarojen muutos	260 959,58	-197 243,94
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	16 940 497,31	16 679 537,73
Rahavarat 1.1.	16 679 537,73	16 876 781,67
	260 959,58	-197 243,94

3.3 Tase

TASE	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	1 316 971,60	1 712 018,13
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 540 589,02	10 554 221,48
Rakennukset	52 811 804,33	56 375 629,97
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 350 255,86	14 470 682,71
Koneet ja kalusto	416 097,85	492 463,30
Muut aineelliset hyödykkeet	163 348,57	163 348,57
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	17 883 495,77	4 793 932,29
Aineelliset hyödykkeet	95 165 591,40	86 850 278,32
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	10 376 012,93	18 955 841,90
Muut lainasaamiset	2 672 771,61	2 676 965,55
Sijoitukset	13 048 784,54	21 632 807,45
PYSYVÄT VASTAAVAT	109 531 347,54	110 195 103,90
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	2 766,84	2 766,84
Muut toimeksiantojen varat	96 650,59	97 082,91
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	99 417,43	99 849,75
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihtoomaisuus		
Muu vaihto-omaisuus	25 648,83	15 591,95
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Vaihtoomaisuus	25 648,83	15 591,95
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	0,00
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	928 226,33	1 196 818,41
Lainasaamiset	2 450 000,00	2 594 168,00
Muut saamiset	906 515,17	1 644 836,78
Siirtosaamiset	18 091,45	11 430,43
Lyhytaikaiset saamiset	4 302 832,95	5 447 253,62
Saamiset	4 302 832,95	5 447 253,62
Rahat ja pankkisaamiset	16 940 497,31	16 679 537,73
VAIHTUVAT VASTAAVAT	21 268 979,09	22 142 383,30
VASTAAVAA YHTEENSÄ	130 899 744,06	132 437 336,95

TASE

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	36 430 262,72	39 575 441,42
Muut omat rahastot	221 219,31	221 219,31
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	11 488 854,07	9 484 864,14
Tilikauden yli-/alijäämä	2 280 703,65	2 003 989,93
OMA PÄÄOMA	50 421 039,75	51 285 514,80
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 055 671,22	1 200 057,50
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	1 055 671,22	1 200 057,50
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	107 653,80	124 834,32
Muut pakolliset varaukset	30 000,00	200 337,19
PAKOLLISET VARAUKSET	137 653,80	325 171,51
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	14 783,85	15 283,85
Muut toimeksiantojen pääomat	833 122,76	702 580,16
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	847 906,61	717 864,01
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	58 463 595,57	61 413 017,11
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen	58 463 595,57	61 413 017,11
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 575 627,54	6 133 573,54
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot	524 370,65	684 037,53
Ostovelat	4 965 305,25	6 105 566,65
Muut velat	762 112,55	516 838,43
Siirtovelat	5 146 461,12	4 055 695,87
Lyhytaikainen	19 973 877,11	17 495 712,02
VIERAS PÄÄOMA	78 437 472,68	78 908 729,13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	130 899 744,06	132 437 336,95

3.4 Konsernitilinpäätös

3.4.1 Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	2023	2022
Toimintatuotot	30 717 989	82 617 857
Toimintakulut	-68 217 003	-187 765 896
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-729	-12 786
Toimintakate	-37 499 744	-105 160 825
Verotulot	33 172 131	59 012 642
Valtionosuudet	23 701 885	64 413 193
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	328 362	294 177
Muut rahoitustuotot	197 515	535 067
Korkokulut	-3 263 323	-990 814
Muut rahoituskulut	-238 955	-375 590
Vuosikate	16 397 870	17 727 850
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-10 983 115	-12 677 843
Tilikauden yli- ja alipariarvot	-2 233 788	-500 000
Arvonalentumiset	-25 984	-100 000
Tilikauden tulos	3 154 983	4 450 008
Tilinpäätössiirrot	624 797	144 772
Tilikauden verot	-200 481	-317 262
Laskennalliset verot	22 355	6 253
Vähemmistöosuudet	-140 516	-286 477
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 461 137	3 997 294

3.4.2 Konsernirahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	16 397 870	17 727 850
Satunnaiset erät	536 165	
Tilikauden verot	-200 481	-317 262
Tulorahoituksen korjauserät	-176 953	-241 791
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-21 085 483	-28 151 689
Rahoitusosuudet investointimenoihin	146 505	141 649
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 005 593	413 018
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 623 215	-10 428 225
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	1 576 940	2 676 966
Antolainasaamisten vähennys	1 362 045	373 244
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 766 933	14 813 514
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 969 949	-12 105 099
Lyhytaikaisten lainojen muutos	235 149	-2 897 194
Oman pääoman muutokset	4 094 343	-2 002 913
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	90 881	-136 524
Vaihto-omaisuuden muutos	-25 523	125 717
Käyttöomaisuuden muutos	0	0
Saamisten muutos	7 447 289	5 879 302
Korottomien velkojen muutokset	-10 206 065	1 170 713
Rahoituksen rahavirta	-1 627 957	7 897 726
Rahavarojen muutos	-4 741	-2 530 499
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	33 188 413	36 023 317
Rahavarat 1.1.	33 193 155	38 553 815
	-4 741	-2 530 499

3.4.3 Konsernitase

KONSERNITASE

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	323 019	958 761
Muut pitkävaikutteiset menot	1 175 399	1 594 104
Aineettomat hyödykkeet	1 498 418	2 552 865
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	14 263 955	14 878 413
Rakennukset	127 790 298	158 205 460
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 407 437	15 526 378
Koneet ja kalusto	1 675 688	4 434 946
Muut aineelliset hyödykkeet	5 813 667	6 060 925
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	20 957 022	5 956 260
Aineelliset hyödykkeet	183 908 067	205 062 381
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	823 914	1 592 419
Muut osakkeet ja osuudet	6 078 878	5 464 425
Muut lainasaamiset	0	16 988
Muut saamiset	0	128 094
Sijoitukset	6 902 792	7 201 926
PYSYVÄT VASTAAVAT	192 309 277	214 817 173
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	480 599	484 513
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	918 392	1 828 481
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	2 010 457	11 926
Lyhytaikaiset saamiset	5 145 052	13 703 888
Saamiset	7 155 508	13 715 814
Rahoitusarvopaperit	925 089	907 838
Rahat ja pankkisaamiset	32 263 324	35 115 479
VAIHTUVAT VASTAAVAT	41 262 314	51 567 611
VASTAAVAA YHTEENSÄ	234 052 190	266 869 298

KONSERNITASE

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	36 430 263	39 575 441
Arvonkorotusrahasto	299 670	299 670
Muut omat rahastot	1 415 219	1 643 269
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	31 578 780	21 599 362
Tilikauden yli-/alijäämä	3 461 137	3 997 294
OMA PÄÄOMA	73 185 069	67 115 037
VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 292 775	2 391 008
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	107 654	124 834
Muut pakolliset varaukset	30 000	843 505
PAKOLLISET VARAUKSET	137 654	968 339
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 226 949	1 140 776
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	121 559 591	145 587 466
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 779 370	1 779 370
Laskennalliset verovelat	89 184	156 713
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	15 914 809	15 742 197
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	17 866 789	31 988 391
VIERAS PÄÄOMA	157 209 743	195 254 137
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	234 052 190	266 869 298

4 Liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaate

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Valtuusto on hyväksynyt pysyvien vastaavien hyödykkeille poistosuunnitelman 21.9.2009, jota noudatetaan 1.1.2009 - 31.12.2012 välisenä aikana käyttöön otettuihin hyödykkeisiin. Vuoden 2008 loppuun mennessä valmistuneisiin hyödykkeisiin noudatetaan ao. liitoskunnan voimassa ollutta poistosuunnitelmaa. Valtuusto on 17.12.2012 tarkistanut poistosuunnitelman Kilan Kuntajaoston 15.11.2011 antaman suosituksen mukaiseksi ja 16.12.2019 Kilan Kuntajaoston 22.11.2016 antaman suosituksen mukaiseksi. 2012 tarkistettua poistosuunnitelmaa noudatetaan 1.1.2013 – 30.11.2019 välisenä aikana käyttöön otettuihin hyödykkeisiin ja 16.12.2019 hyväksytyä 1.12.2019 alkaen käyttöön otettuihin hyödykkeisiin. Henkilöstö- ja talousjaosto ja vuodesta 2015 alkaen hallintojohtaja on hyväksynyt hyödykeryhmäkohtaiset poistoajat/-menetelmät sekä osalle hyödykkeistä hyödykekohtaiset poistoajat.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Hyväksytyyn poistosuunnitelman mukaisesti pysyvien vastaavien poistonalaiset hyödykkeet on poistettu kerralla loppuun, jos niiden arvo 31.12.2023 on ollut alle 1.000,00 euroa.

Joidenkin hyödykkeiden tasearvoa on aikaisempina tilikausina alennettu tekemällä arvonalennus, jotta hyödykkeen tasearvo vastaa sen todennäköistä luovutushintaa. Vuonna 2023 tehtiin 15.126,72 euron arvonalennukset Kauhavan Liiketalo Oy:n osakkeisiin. Kiinteistö Oy Säästökeskus Oy:n osakkeiden arvo alaskirjattiin tekemällä niihin 10.857,20 euron arvonalennus.

Kauppatie 109 -rakennukseen tehtiin 1.180.000 euron lisäpoisto ja rakennuksen poistosuunnitelma muutettiin vastaamaan rakennuksen jäljellä olevaa käyttöaikaa. Ylihärmän Kirkonkylän koulun liittymismaksujen ja piha-alueen, Alahärmän koulukeskuksen käytöstä poistuneiden rakennusten, niiden varustuksen ja piha-alueiden, Ylihärmän yhteiskoulu-kirjasto-rakennuksen, Alahärmän palvelu-toimiston ja sen piha-alueen sekä Nahkalan koulurakennukset tasearvot alaskirjattiin tekemällä niihin yhteensä 1.014.970,11 euron kertapoistot.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset ja sijoitusluonteiset erät on merkitty taseessa hankintamenoa lukuun ottamatta joitakin tytäryhtiöosakkeita, joiden arvoa on alennettu vastaamaan todennäköistä luovutushintaa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Tilinpäätöshetkellä kaupungilla ei ole johdannaissopimuksia.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi.

4.1.2 Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Ei ilmoitettavaa tietoa.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ilmoitettavaa tietoa.

4) Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

1.1.2023 toteutuneen hyvinvointialueuudistuksen vuoksi vuoden 2023 tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2022 kanssa. Vuoden 2022 verrattuna toimintatuottoihin ei vuonna 2023 sisälly sosiaali- ja terveystoimen, erikoissairaanhoidon, erityishuollon (perusturvan) eikä pelastustoimen menot. Näiden määrä oli vuonna 2022 noin 70,811 miljoonaa euroa. Myös koulujen oppilashuollon menot ovat siirtyneet hyvinvointialueelle, kuten myös sosiaalitoimien ateriapalvelun menot ja tulot.

Hyvinvointialueuudistus vaikutti myös merkittävästi myös verorahoitukseen. Kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksiköllä ja kuntien osuutta yhteisöveron tuottoon noin kolmanneksella. Peruspalvelujen valtionosuus muutettiin vastaamaan hyvinvointialueelle siirtyneiden palvelujen kustannuksia. Kauhavan kaupungissa vuoden 2023 verorahoitus oli 65,383 miljoonaa euroa vuotta 2022 alhaisempi.

Avaavaan taseeseen 1.1.2023 tehtiin oikaisuja. Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta hyvinvointialueelle siirtyneen irtaimiston tasearvo ja henkilöstön lomapalkkavelan määrä, yhteensä 3,670 miljoonaa euroa, lisättiin kuntayhtymäosuus ja peruspääomaan. Kuntayhtymäosuuksista ja peruspääomasta poistettiin Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymän osuudet, yhteensä 6,890 miljoonaa euroa. Kaupungilta hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka, 0,075 miljoonaa euroa poistettiin lomapalkkavelasta peruspääomaa vastaan. Erittely avaavan taseen muutoksista esitetään taseen vastaavia ja vastattavia koskevissa liitetiedoissa. Yksityiskohtainen avaava tase 1.1.2023 esitetään liitetietosisitteena.

Vuoteen 2022 saakka perusturvan toimialueelle kirjatut ympäristöterveydenhuollon menot (487.000 euroa vuonna 2023) on kirjattu kaupunginhallituksen määrärahasta. Kuntayhtymä Kaksineuvoisen työpajatoiminta siirtyi kaupungin toiminnaksi 1.11.2022. Työpajatoiminnan vuoden 2023 menot (642.970 €) ja tulot (498.740 €) sekä työmarkkinatuen kuntaosuus (437.250 €) kohdistuvat kaupunginhallituksen kuluiksi ja tuotoiksi, kun ne vuoteen 2022 saakka ovat kohdistuneet perusturvan menoksi (nettomääräisinä).

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Ei ilmoitettavaa tietoa.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä 31.12.2023.

Konsernirakenteessa tapahtuneet muutokset

Hyvinvointialueuudistuksen myötä Kauhavan kaupunki -konsernista on vuonna 2023 poistunut Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymä sekä Kuntayhtymä Kaksineuvoinen.

Avaava tase

Kauhavan kaupunkikonsernille on laadittu avaava tase 1.1.2023, jossa on huomioitu hyvinvointialueuudistuksen aiheuttamat muutokset eli oikaistu Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ja Eskoon sosiaalipalvelujen kuntayhtymien kuntayhtymäosuudet sekä ao. kuntayhtymistä konsernitaseeseen vuonna 2022 tehdyt eliminoinnit. Avaavassa taseessa on huomioitu myös Kuntayhtymä Kaksineuvoisen taseeseen hyvinvointialueuudistuksen myötä tehdyt muutokset sekä kaupungin palveluksesta hyvinvointialueelle siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka.

Sairaanhoitopiirin ja Eskoon osuuksien poistuminen on kohdistettu avaavassa taseessa edellisten tilikausin yli-/alijäämään.

Yksityiskohtainen avaava tase 1.1.2023 esitetään liitetietotositteena.

Aikaisempaan tilikauteen tehdyt oikaisut

Ei ilmoitettavaa tietoa

Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2023 konsernitilinpäätös ei ole täysin vertailukelpoinen aikaisempien vuosien konsernitilinpäätöksiin hyvinvointialueuudistuksesta konsernirakenteeseen seuranneiden muutosten takia.

Laskelma konsernitaseen edellisten tilikausien yli-/alijäämän muutoksesta

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2022	21 599 362,33
avaavan taseen muutokset	-4 375 077,79
Avaava tase 1.1.2023	17 226 750,94
eliminoinnit 2023	10 354 735,16
2022 tilikauden yli-/alijäämä	3 997 294,26
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.2023	31 578 780,36

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty siltä osin kun konserniyhteisöiltä on saatu tiedot em. eristä. Konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon oimituksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa ja osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistoja ei ole oikaistu mikäli yhteisö on tehnyt suunnitelman mukaiset poistot. Mikäli yhteisö ei ole tehnyt sumu-poistoja, on poistot on oikaistu kaupungin omistusoosuuden mukaisesti suunnitelman mukaisiksi yhteisöjen omien ilmoitusten perusteella tai kaupungin laskemana ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistetty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Kaikilta osakkuusyhteisöiltä ei ole saatu vuoden 2023 tilinpäätöstietoja.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot toimialoittain				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto			461.983,33	390.401,24
Kehitystoimiala			1.991.897,39	911.857,44
Perusturva			0,00	79.055,80
Sivistystoimi			2.962.888,63	3.350.528,49
Tekninen			2.503.241,32	2.736.645,06
Kunnan toimintatuotot yhteensä	30.717.988,73	82.617.856,74	7.920.010,67	7.468.488,03
Ulkoisista eristä				

7) Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	25.715.478,01	49.831.685,25
Osuus yhteisöveron tuotosta	3.465.652,55	5.327.953,56
Kiinteistövero	3.991.000,34	3.853.002,72
Verotulot yhteensä	33.172.130,90	59.012.641,53

8) Valtionosuuksien erittely		
	2023	2022
Peruspalvelujen valtionosuus	14.229.966,00	46.558.187,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)	3.403.080,00	10.923.125,00
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-437.722,00	-743.025,00
Valtionosuudet yhteensä	17.195.324,00	56.738.287,00

9) Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	1.207.459,04	69.824.617,09
Muiden palvelujen ostot	8.384.712,58	8.873.577,45
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	9.592.171,62	78.698.194,54

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltynä

Ei ilmoitettavaa tietoa.

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Hyödykeryhmä	1.1.2009 - 31.12.2012		1.1.2013 - 30.11.2019		1.12.2019 alkaen	
	Poistomenetelmä		Poistomenetelmä		Poistomenetelmä	
Kehittämismenot	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot						
Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön tiedonhankkeisiin	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	15 - 20 vuotta
ratakankkeisiin	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	30 - 40 vuotta
väylähankkeisiin (sovelletaan vastaavanlaisen hyödykkeen hankintamenoa koskevia poistoaikojia)	Ei määritelty		Ei määritelty		Ei määritellä	
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusrakennusmenot	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	5 - 10 vuotta
Muut	Tasapoisto	5 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 vuotta	Tasapoisto	2 - 10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet						
Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa	
Rakennukset ja rakennelmat						
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	40 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta	Tasapoisto	20 - 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta	Tasapoisto	10 - 20 vuotta
Vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta	Tasapoisto	30 - 50 vuotta
Kalliuluolat ja -tunnelit, väestönsuojat	Ei määritelty		Ei määritelty		Tasapoisto	30 - 70 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	10 - 25%	Menojäännöspoisto	10 - 25%
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	10 - 20 %	Menojäännöspoisto	10 - 20 %
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	7 %	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	7 %	Tasapoisto	30 vuotta	Tasapoisto	30 - 40 vuotta
Kaukolämpöverkko	Menojäännöspoisto	10 %	Tasapoisto	20- 30 vuotta	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasema, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20 %
Puh.verkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 %	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	10 - 12 vuotta
Maakaasuverkko	Ei määritelty		Ei määritelty		Ei määritellä	
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	20 %	Tasapoisto	15 - 20 vuotta	Tasapoisto	15 - 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	15 - 25%
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	15 - 20%
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25%
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25%
Koneet ja kalusto						
Rautaiset alukset	Menojäännös	20 %	Menojäännöspoisto	20 %	Menojäännöspoisto	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännös	25 %	Menojäännöspoisto	25 %	Menojäännöspoisto	25 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 27 %
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännös	25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25 %	Menojäännöspoisto	20 - 25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännös	30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %	Menojäännöspoisto	25 - 30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	10 vuotta	Tasapoisto	5 - 15 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	4 vuotta	Tasapoisto	4 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännös	30 %	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	Tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet						
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto		Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa		Ei poistoaikaa	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 €, on kirjattu vuosikuluiksi. Mikäli hankinta jatkuu seuraavan vuoden aikana, on hankintameno kirjattu keskeneräisiin hankintoihin.

Käyttöomaisuuskohteet, joiden menojäännös tilikauden lopussa on alle 1 000 €, on poistettu kerta-poistoina.

12) Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	124.834,32	140.920,92	124.834,32	140.920,92
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella	17.180,52	16.086,60	17.180,52	16.086,60
Eläkevastuu 31.12. *	107.653,80	124.834,32	107.653,80	124.834,32
Muut pakolliset varaukset 1.1.	843.504,96	1.008.715,14	200.337,19	200.337,19
Lisäykset tilikaudella			-	-
Vähennykset tilikaudella	813.504,96	165.210,18	170.337,19	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	30.000,00	843.504,96	30.000,00	200.337,19

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	38.846,59	44.459,80	38.846,59	44.459,80
Rakennusten myyntivoitot				
Muut myyntivoitot		48.387,10		48.387,10
Myyntivoitot yhteensä	38.846,59	92.846,90	38.846,59	92.846,90
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	45.403,54	19.857,11	45.403,54	19.857,11
Rakennusten myyntitappiot				
Myyntitappiot yhteensä	45.403,54	19.857,11	45.403,54	19.857,11

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisiin tuottoihin on kirjattu seuraavat erät:

Kuntayhtymä Kaksineuvoisen purkamisesta saatu "fuusiovoitto"	205.943,41 €
Hallintoriita-asiana käsitelty, Kuntayhtymä Kaksineuvoisen toimintaa liittyvä korvaus	330.221,51 €

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2023	2022
Osinkotuotot muista yhteisöistä	92.796,86	78.054,60
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	-	59.714,24
yhteensä	92.796,86	137.768,84

16) Erittely poistoeron muutoksista		
	2023	2022
Investointivarauxiin ja ylijäämärahastopurkuun liittyvä poistoeron muutos	144.386,28	161.388,84
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus (- tai +)		
Poistoeron muutokset yhteensä	144.386,28	161.388,84

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Avaavaan taseeseen 1.1.2023 tehdyt muutokset:

Vastaavaa yhteensä 31.12.2022	132.437.336,95 €
Kuntayhtymäosuudet	
Tilinpäätös 31.12.2022	11.488.397,81 €
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	+3.670.340,04 €
E-P:n sairaanhoitopiirin ky	-6.731.062,76 €
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	-159.469,58 €
Tilinavaus 1.1.2023	8.268.205,51 €
Vastaavaa yhteensä 1.1.2023	129.217.144,65 €

17) Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

18) Arvonkorotukset

Ei ilmoitettavaa tietoa.

19) Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet				Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskener. Hankinnat	Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikuttiset menot	Ennakkonmaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto			
Poistamaton hanintameno 1.1	120 219,42	1 591 798,71	0,00	1 712 018,13	10 554 221,48	56 375 629,97	14 470 682,71	492 463,30	163 348,57	4 793 932,29	88 562 296,45
Lisäykset tilikauden aikana	80 535,43	46 362,31	0,00	126 897,74	116 008,59	2 107 842,33	1 047 079,73	112 170,87	0,00	16 882 152,43	20 392 151,69
Rahoitusosuudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	96 100,00	0,00			96 100,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	99 003,35	0,00	99 003,35	129 641,05	1 180 000,00	44 957,94	21 299,38	0,00	3 792 588,95	5 267 490,67
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	50 062,77	372 878,15	0,00	422 940,92	0,00	4 491 667,97	2 026 448,64	167 236,94	0,00		7 108 294,47
Arvonlennukset ja niiden palautukset			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00		0,00
Poistamaton hank.meno 31.12	150 692,08	1 166 279,52	0,00	1 789 133,50	10 540 589,02	52 811 804,33	13 350 255,86	416 097,85	163 348,57	17 883 495,77	96 482 563,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	150 692,08	1 166 279,52	0,00	1 316 971,60	10 540 589,02	52 811 804,33	13 350 255,86	416 097,85	163 348,57	17 883 495,77	96 482 563,00
Olennaiset lisäpoistot					28 217,11	986 753,00					
Erittely olennaisista lisäpoistista on esitetty liitetiedossa 1) Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät											

Maa- ja vesialueiden erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut			375 160,43	403 377,54
Muut maa- ja vesialueet	14 263 954,85	14 878 412,14	10 165 428,59	10 150 843,94
	14 263 954,85	14 878 412,14	10 540 589,02	10 554 221,48

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet					JVK-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	JVK-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteisöiltä	Saamiset kuntayhtymiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	6 705 296,67	256 768,35	11 488 397,81	505 379,07	18 955 841,90	0,00	2 676 965,55	0,00	0,00	2 676 965,55
Lisäykset	320 000,00	0,00	0,00	2 135,00	322 135,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	10 857,20	0,00	8 860 980,05	30 126,72	8 901 963,97	0,00	4 193,94	0,00	0,00	4 193,94
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	7 014 439,47	256 768,35	2 627 417,76	477 387,35	10 376 012,93	0,00	2 672 771,61	0,00	0,00	2 672 771,61
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	7 014 439,47	256 768,35	2 627 417,76	477 387,35	10 376 012,93	0,00	2 672 771,61	0,00	0,00	2 672 771,61

Olennaiset kuntayhtymäosuusien arvon muutokset

Hyvinvointialueuudistukseen liittyen on Kauhavan kaupungin taseesta poistettu seuraavat, vuoden 2022 tilinpäätökseen sisältyneet kuntayhtymäosuudet:

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	6.731.062,76 €
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	159.469,58 €
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	1.970.447,71 €

20-22) Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kaupun- gin omistus- osuus	Konser- nin omis- tusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää- omasta	vie- raasta pää- omasta	tilikau- den voi- tosta / tappiosta
Tytärityhteisöt						
Suomen Yrittäjäopisto Oy	0208850-1	75,0 %	75,0 %	5 931	2 037	743
Kauhavan Kaukolämpö Oy	0355682-1	100,0 %	100,0 %	5 396	11 250	117
Kauhavan Vesi Oy	1627902-6	100,0 %	100,0 %	7 741	5 704	601
Kauhavan Vuokra-asunnot Oy	0178914-6	100,0 %	100,0 %	2 893	22 760	3
AsOy Jokihovi	1739280-5	0,0 %	56,4 %	1 562	3	5
As Oy Tilhentupa 1	1542025-1	0,0 %	100,0 %	186	31	-
As Oy Tilhentupa 2	1542027-8	0,0 %	100,0 %	202	35	-
As Oy Kvan Jokiniityntie 23	3022291-5	0,0 %	100,0 %	306	-	-6
Kauhavan Yrittäjäyhteisöt Oy	0305601-8	100,0 %	100,0 %	261	19 293	33
Kauhavan Hyvinvointikeskus Oy	3088505-7	100,0 %	100,0 %	31	18 531	16
KOY Kauhavan Tietotalo	1512027-5	100,0 %	100,0 %	37	1 146	19
KOY Riihi	1460538-5	100,0 %	100,0 %	2	400	-59
KOY Kauhavan Säästökeskus	0178923-4	78,4 %	78,4 %	166	7	-221
Kauhavan Jäähalli Oy	0908135-3	96,4 %	96,4 %	132	409	-
Yhteensä				24 846	81 606	1 251
Kuntayhtymät						
Etelä-Pohjanmaan liitto	0955281-3	8,1 %	8,1 %	145	57	11
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä	1007629-5	5,62 %	5,62 %	3 236	2 517	-111
Järviseudun koulutuskuntayhtymä	1807931-9	19,13 %	19,13 %	1 721	225	32
Yhteensä				5 102	2 799	-68
Osakkuusyhteisöt						
Lappavesi Oy	0182606-5	28,0 %	28,0 %	1 070	347	-
As Oy Säästömilli	0474679-0	0,0 %	20,0 %	tiedot	puuttuu	-
As Oy Markinhovi II	0667378-3	0,0 %	40,9 %	tiedot	puuttuu	-
As Oy Markinpuisto I	0557861-0	0 %	22,6 %	tiedot	puuttuu	-
Härmän Ravikatsomo	0668175-9	26,5 %	26,5 %	tiedot	puuttuu	-
Kauhavan Yhteismetsä	2449281-2	25,1 %	25,1 %	tiedot	puuttuu	-
Yhteensä				1 070	347	

23) Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		793,53		167.104,32
Lainasaamiset*	2.672.771,61	2.450.000,00	2.676.965,55	2.235.000,00
Muut saamiset				
Yhteensä	2.672.771,61	2.450.793,53	2.676.965,55	2.402.104,32
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				
Yhteensä				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Yhteensä				
Saamiset yhteensä	2.672.771,61	2.450.793,53	2.676.965,55	2.402.104,32
*) Sijoitusten taseryhmässä Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä.				

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset*				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot			18.091,45	11.430,43
Kelan korvaus työterveys- huollosta			194.885,95	160.947,52
EU-tuet ja avustukset				
Muut tulojäämät			-	-
Tulojäämät yhteensä	2.350.665,69	3.696.272,56		
Yhteensä			711.885,95	1.483.889,26
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä			924.606,62	1.656.267,21
*) Tietoja ei ole saatu kaikilta konserniyhteisöiltä				

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Avaavaan taseeseen 1.1.2023 tehdyt muutokset:

Vastattavaa yhteensä 31.12.2022	132.437.336,95 €
Peruspääoma	
Tilinpäätös 31.12.2022	39.575.441,42 €
Kuntayhtymä Kaksineuvoinen	+3.670.340,04 €
E-P:n sairaanhoitopiirin ky	-6.731.062,76 €
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	-159.469,58 €
HyvaEP:lle siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka	+75.013,60 €
Tilinavaus 1.1.2023	36.430.262,72 €
Lomapalkkavelka	
Tilinpäätös 31.12.2022	2.872.471,94 €
HyvaEP:lle siirtyneen henkilöstön lomapalkkavelka	-75.013,60 €
Tilinavaus 1.1.2023	2.797.458,34 €
Vastattavaa yhteensä 1.1.2023	129.217.144,65 €

25) Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	36.430.262,72	39.575.441,42	36.430.262,72	39.575.441,42
Lisäykset	-	-	-	-
Vähennykset	-	-	-	-
Peruspääoma 31.12.	36.430.262,72	39.575.441,42	36.430.262,72	39.575.441,42
Arvonkorotusrahassto 1.1.	299.670,07	299.670,07		
Lisäykset	-	-		
Vähennykset	-	-		
Arvonkorotusrahassto 31.12.	299.670,07	299.670,07		
Muut omat rahastot 1.1.	1.643.268,99	1.674.361,51	221.219,31	221.219,31
Siirrot rahastoon	-	-	24.288,24	14.124,84
Siirrot rahastosta	228.050,30	31.092,52	-24.288,24	-14.124,84
Muut omat rahastot 31.12.	1.415.218,69	1.643.268,99	221.219,31	221.219,31
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	31.578.780,36	21.599.362,33	11.488.854,07	9.484.864,14
Lisäykset				
Vähennykset				
Edellisen tilikauden virheen oikaisu				
Ed. tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	31.578.780,36	21.599.362,33	11.488.854,07	9.484.864,14
Tilikauden yli-/alijäämä	3.461.136,85	3.997.294,26	2.280.703,65	2.003.989,93
Oma pääoma yhteensä	73.185.068,69	67.115.037,07	50.421.039,75	51.285.514,80

Tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät		
	Kunta	
	2023	2022
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	11.488.854,07	9.484.864,14
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2.280.703,65	2.003.989,93
Kertynyt poistoero 31.12.	1.055.671,22	1.200.057,50
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	-	-
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	14.825.228,94	12.688.911,57

26) Erittely poistoerosta

Ei ilmoitettavaa tietoa.

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	43.812.369,90	42.385.733,25
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	43.812.369,90	42.385.733,25

28) Joukkovelkakirjat

Ei ilmoitettavaa tietoa.

29) Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuuvaraus	107.653,80	124.834,32	107.653,80	124.834,32
Muut pakolliset varaukset				
Käytöstä poistettujen jätevedenpuhdistamojen purkaminen	30.000		30.000,00	30.000,00
Opastie			--	74.065,05
Muut				96.272,14
Muut pakolliset varaukset yhteensä	137.653,80	843.504,93	137.653,80	200.337,19

30) Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		306.220,88		289.269,10
Muut velat				
Siirtovelat				
yhteensä				
Velat kuntayhtymille, jossa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		989,80		-
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot		-		
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä		307.210,68		289.269,10

31) Sekkilimiitti		
	2023	2022
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12. siitä käyttämättä oleva määrä	900.000,00	900.000,00
	900.000,00	900.000,00

32) Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut velat				
Liittymismaksut	1.342.927,99	1.342.927,99	-	-
Muut velat	1.266.476,33	2.453.080,99	762.112,55	516.838,43
Muut velat yhteensä	2.609.927,99	3.796.008,89	762.112,55	516.838,43

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilöstösivukulujen jaksotukset	4.589.802,24	8.572.399,11	3.110.273,30	2.872.471,94
Korkojaksotukset	878.603,69	293.268,86	307.242,23	88.643,91
Muut menojäämät	2.396.939,78	3.294.623,01	1.728.945,59	1.094.580,02
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä				
Siirtovelat yhteensä	7.865.345,71	12.079.067,72	5.146.461,12	4.055.695,87

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta Vakuudeksi annetut kiinnitykset	9.203.964,00	44.704.114,58		
Lainat julkisyhteisöiltä Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yht.	9.203.964,00	44.704.114,58	0,00	0,00
Velat, joiden vakuudeksi on annettu osakkeita	1.018.623,02	1.018.623,02		

35-37) Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä	58.014.447,08	59.712.055,70		
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet Vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä				
Muiden puolesta annetut vakuudet Vakuudeksi annetut kiinnitykset Yhteensä				
Vakuudet yhteensä	58.014.447,08	59.712.055,70	0,00	0,00

38) Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	2.458.172,68	8.872.463,66	1.442.745,96	2.825.360,04
<i>Siitä</i> Seuraavalla tilikaudella maksettavat PPP-hankkeet Sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet	989.540,82	4.165.182,26	651.513,36	627.734,28

Sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

39-40) Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			83.486.710,66	67.781.310,20
Jäljellä oleva pääoma			63.914.954,05	50.776.577,04
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	5.771.341,31	4.484.089,86	5.771.341,31	4.484.089,86
Jäljellä oleva pääoma	2.127.839,52	1.924.235,11	2.127.839,52	1.924.235,11

40) Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	125.399.755,00	115.921.306,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	99.821,00	67.035,00

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyn tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Sopimusvastuut				
Maankäytösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Sitoumukset avustukseen				
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset				
Sopimusvastuut yhteensä				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu **)				
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ***)	18.626.739,21	17.305.487,80	18.278.932,21	15.573.597,00
Johdannaissopimukset	2.680.000,00	9.514.390,85		
Markkina-arvo	455.644,53	589.883,24	0,00	0,00
Taseen ulkopuolisten, kaupungin y-tunnuksen alla olevien pankkitilien varat			9.022,40	11.131,66

Kaupungilla on 31.12.2023 kesken Kuntayhtymä Kaksineuvoiselta siirtynyt hallintoriita-asia Vaasan hallinto-oikeudessa. Kaupunki on asiassa kantaja, eli riita-asiasta ei ole tulossa kaupungille taloudellisia vastuita.

*) Liitetietositteessä annetaan yksityiskohtainen erittely.

**) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- ja taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.

***) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2024–2025.

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
Hallinto-osasto	26	27
Kehitystoimi	20	19
Sivistystoimi	466	441
Tekninen toimi	91	103
Yhteensä	603	590

43) Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	28.685.253,75	28.593.465,09
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	81.517,56	66.223,67
Henkilöstökulut yhteensä	28.766.771,31	28.659.688,76

44) Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Suomen Keskusta	10.383,90	9.269,25
Kansallinen Kokoomus	6.768,90	6.346,50
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	2.849,55	2.477,25
Perussuomalaiset	3.203,60	2.937,00
Kristillisdemokraatit	1.392,00	1.143,70
Vapaudenliitto	190,50	120,00
Yhteensä	24.788,45	22.173,70

45) Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
<i>KPMG Julkishallinnon palvelut</i>		
Tilintarkastuspalkkio	7.520,00	8.403,50
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3.760,33	3.760,00
Muut palkkiot, tarkastuslautakunta	883,50	1.360,00
Yhteensä	12.163,50	13.523,50

46) Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Kauhavan kaupunki on antanut alla mainituille, omistamilleen yhtiöille pääomalainaa seuraavasti:

- Kauhavan Yrityskiinteistöt Oy 2.159.000 euroa
- Kauhavan Vuokra-asunnot Oy 110.000 euroa

sekä asuntotuotantoon tarkoitettua ns. tertiäärilainaa seuraavasti:

- Kauhavan Vuokra-asunnot Oy 403.771,61 euroa

Pääoma- ja tertiäärilainoille ei ole saatu turvaavaa vakuutta. Kyse on ennen kuntalain 2015 voimaantuloa annetuista lainoista. Kauhavan kaupungin arvion mukaan em. lainoihin saattaa sisältyä vähäinen taloudellinen riski.

Kauhavan kaupunki on antanut tilikaudella Kauhavan Jäähalli Oy:lle avustusta pääomakuluihin 83.492,65 euroa.

Kauhavan kaupungilla on ateriakuljetuksia ja jätekuljetuksia koskevat sopimukset kaupunginhallituksen jäsenen Petri Hietamäen omistaman Härmänmaan Ympäristöpalvelut Oy:n kanssa. Kaupunki on vuonna 2023 maksanut em. sopimukseen perustuen Härmänmaan Ympäristöpalvelut Oy:lle arvonlisäverollisena 108.901,18 euroa. Sopimukset perustuvat kilpailutukseen.

Kauhavan kaupungilla on vuonna 2023 maksanut kirvesmiestöistä teknisen lautakunnan varapuheenjohtaja Mika Pirin omistamalle Jomica Oy:lle yhteensä 548.550,34 euroa. Summasta osa on arvonlisäverollista ja osa kuuluu rakennuspalveluiden käännetyn arvonlisäveron piiriin. Hankinnat perustuvat kilpailutuksiin.

Kauhavan kaupunki on hankkinut vuonna 2023 lämmitysöljyä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Jari Välikankaan omistamalta Härmän Lämpö Ky:ltä arvonlisäverollisena 231.331,26 eurolla. Hankinta perustuu kilpailutukseen.

5 Muut eriytetyt laskelmat

Myytävät taloushallintopalvelut

Tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2023	1.1. - 31.12.2022
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot		
Muut myyntituotot	113 845,00	104 148,00
TOIMINTATUOTOT	113 845,00	104 148,00
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-55 779,03	-49 274,06
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-11 503,04	-9 652,29
Muut henkilösivukulut	-2 315,50	-1 926,80
Henkilösivukulut	-13 818,54	-11 579,09
Henkilöstökulut	-69 597,57	-60 853,15
Palvelujen ostot		
Muiden palvelujen ostot	-39 865,34	-38 467,19
Palvelujen ostot	-39 865,34	-38 467,19
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-462,35	-636,70
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-462,35	-636,70
Muut toimintakulut		
Vuokrat	-2 600,00	-2 600,00
Muut toimintakulut	-35,69	-150,00
Muut toimintakulut	-2 635,69	-2 750,00
TOIMITAKULUT	-112 560,95	-102 707,04
TOIMINTAKATE	1 284,05	1 440,96
Laskennalliset erät	-924,80	-827,55
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	359,25	613,41

Kauhavan kaupunki myy taloushallintopalveluja yhdeksälle tytäryhteisölleen. Hinnoittelu perustuu aiheuttamisperiaatteeseen.

Myytävien taloushallintopalvelujen kirjanpito on toteutettu kaupungin kirjanpidossa omalle kustannuspaikalleen, johon on kohdistettu kaikki toiminnasta aiheutuneet tuotot ja kulut. Kustannuspaikalle on kirjattu suoraan osuus yhden kirjanpitäjän, taloussihteerin ja hallinnon assistentin myytäviin taloushallintopalveluihin kohdistuvasta palkkakustannuksesta ja muut toimintaan kohdistuvat ulkoiset menot. Kustannuspaikalle on kohdistettu osuus tietoverkkokustannuksista, toimitilan sisäinen vuokra sekä siihen kohdistuvat kustannuslaskennalliset erät. Lisäksi kustannuspaikalle on sisäisenä henkilöstöpalvelun myyntinä kohdistettu ostoreskontran, myyntireskontran, perinnän ja palkanlaskennan kulut aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Työaikaan perustuvassa sisäisessä laskutuksessa on tuntihintana käytetty toimistohenkilöstön osalta 25,00 euroa. Palkkalaskeman hintana on käytetty 20,00 euroa.

6 Allekirjoitukset ja merkinnät

6.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

KAUHAVAN KAUPUNKI

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1. – 31.12.2023

Kauhavalla 25. päivänä maaliskuuta 2024

KAUHAVAN KAUPUNGINHALLITUS

Teemu Hakala
kaupunginhallituksen
puheenjohtaja

Jari Välikangas
kaupunginhallituksen I varapuheenjohtaja

Risto Mattila
kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja

Petri Hietamäki

Aapo Kamppinen

Emma Kivikangas

Sirpa Lammi

Tuula Mäki-Fränti

Harri Ojanperä

Niina Järvinen

Susanna Saarimaa

Vesa Rantala
kaupunginjohtaja

Tilinpäätös on hyväksytty allekirjoitettavaksi kaupunginhallituksen kokouksessa 25.3.2024, minkä jälkeen se on allekirjoitettu sähköisesti.

6.2 Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Sähköisen allekirjoituksen mukaisena päivämääränä

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Helena Järvenpää
JHT-, HT-tilintarkastaja

7 Luettelot ja selvitykset

7.1 Luettelo kirjanpito- ja tositteiden lajeista

Kirjanpito- ja tositteiden lajit

Pääkirja

Päiväkirja

Tilinpäätöskirja

Talousarvion toteutumisvertailu

Tositteiden lajit

001 Muistiot
002 Avaavan taseen kirjaukset
010 Tiliotekirjaukset
020 Myyntireskontra suoritukset
021 Myyntireskontra viitesuoritukset
022 Intrum viitesuoritukset
065 Populus matkalasku
098 Sumupoistot
099 Muut käyttöominaisuusviennit
301 Palkat
400 Ostolaskujen maksut
401 Ostolaskut
430 Sähköiset ostolaskut
601 Toimitilojen vuokrat
602 Sekalaiset laskut
603 Asuntojen vuokrat
604 Maanvuokrat
605 Sekalaiset vuokralaskut
647 Sivistystoimen laskut
648 Musiikkiopiston laskut
650 Aamu- ja iltapäivätoiminta
654 Päivähoitolaskutus Kauhava
655 Päivähoitolaskutus Evijärvi
656 Päivähoitolaskutus Lappajärvi
690 Lomitus
800 Ympäristötoimen laskut
850 Kaavoitus
860 Ruokapalvelu
870 Teknisen toimen laskut

7.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pysyvästi säilytettävät:

Tasekirja

Talousarvion toteutumisvertailu

Tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus

Toimintakertomus

Tililuettelo

10 vuotta säilytettävät:

Pääkirja

Tase-erittelyt

Päiväkirjat

Tilikauden tositteet *)

*) ESR:n ja EAKR:n rahoittamien kohteiden tositteet 12 vuotta ohjelmakauden päättymisestä.